

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 8 K na leto

VII., VIII. zv.

V Ljubljani, julij, avgust 1917.

XXXIV. letnik.

Jezus Kristus — zgled dušnemu pastirju.

Meditacija za poživljenje gorečnosti, zlasti v pridigerski službi.

Naš Gospod Jezus Kristus je daroval vse svoje življenje, svoje dušne in telesne moči, prijetnosti in neprijetnosti v življenju in slednjič celo samega sebe, da bi se poveličevalo božje ime in da bi se ljudje zveličali. Preden je šel v nebesa, je postavil duhovnike-mašnike kot srednike med Bogom in ljudmi, da bi razširjali čast nebeškega Očeta in reševali duše. »Namesto Kristusa smo tedaj poslani, kakor da bi Bog po nas opominjal,« pravi sv. apostol Pavel (II. Kor. 5, 20). — Zgled prvega dušnega pastirja, Jezusa Kristusa, naj je vsakemu duhovniku vedno pred očmi pri opravljanju službe, ki je po besedah sv. Krizostoma pretežka za angelske rame.

Že v svoji mladosti nam je Jezus Kristus zgled čudovite ponižnosti in pokorščine. Nobena težava in nobeno ponižanje pred svetom ga ni odvrnilo, da ne bi bil vedno najčistejši vzor teh čednosti. Zato je hotel biti rojen kot ubogo dete v hlevu v jaslicah, zato je trpel težave na begu v Egipt, zato je živel v revni hišici in delal v delavnici svojega rednika kot sin tesarjev. Tako je odločila božja Modrost, in ta zgled je pripomogel brezštevilnim dušam, da so dosegle pravo ponižnost, ki je podlaga vsem čednostim.

Dvanajstletni Jezus je šel s svojimi starši v Jeruzalem in je ondi ostal. Čez tri dni sta ga našla Marija in Jožef v templju. Mati mu je rekla: »Sin! Kaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.« Jezus pa jima reče: »Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?« (Luk. 2, 49.) Kadar nas kliče Bog, nas ne smejo zadrževati svetna čuvstva in zemski oziri. Zlasti pa je za volitev stanu dvanajstletni Jezus v templju posebno lep zgled. Božji glas moramo slušati. Jezus sicer prijazno, toda odločno odgovori svoji materi in nam s tem pove, da imajo starši pravico popraševati otroke, kateri stan si hočejo izbrati, ne smejo jih pa zadrževati, kadar jih Bog kliče v kak poseben stan.

V Jeruzalemu so se vsi, ki so slišali Jezusa, čudili njegovemu umu in njegovim odgovorom. Od dvanajstega do tridesetega leta pa ne zvemo drugega o njem, kot to, da je bil svojim staršem pokoren. Tri leta in pol je učil nebeški Učenik večne resnice, do tridesetega leta pa edino le pokorščino. To je pač najboljši opomin, kako potrebna je pokorščina.

V tridesetem letu je začel Jezus učiti; prej pa je šel 40 dni v puščavo, kjer se je postil in molil. Kakor ob tej priliki, je molil nebeški Učenik pred vsakim važnim opravilom: preden si je izbral in odposlal 72 učencev, preden je postavil Petra za poglavarja svoji Cerkvi itd. Večkrat beremo v sv. evangelijih (Mat. 14, 23 itd.), da je Zveličar šel v samoto in ondi molil, časih zjutraj, časih podnevu ali pa zvečer po težavnem opravilu. Prosil je, da blagoslovi nebeški Oče njegovo delo, molil je za učence in za vse, ki bodo vanj verovali. In kako pobožno je molil! Učenci so ga nekdam opazovali. Presunila jih je njegova pobožnost in srčno so želeli tudi tako pobožno moliti, kot je on molil. Molili so prej že večkrat, pa tako niso znali kot Učenik. Zato so prosili: »Gospod, uči nas moliti!« Sv. Bernard pravi, da je naš Zveličar s svojim delovanjem, z molitvijo in zgledom razširjal čast božjo; največ pa je dosegel z molitvijo. — Kako potrebna je molitve v dušnem pastirju! Nikdar se ne more Bogu dovolj zahvaliti za milost, da ga je poklical v duhovski stan. Nikdar tudi ne more dovolj obzalovati svojih pregreškov in prositi odpuščanja. On pa mora moliti tudi za vse duše, ki so mu izročene. Preden gre na prižnico, preden spoveduje, preden obišče bolnika, preden v šoli poučuje, naj moli in prosi božjega blagoslova. — Njegov zgled naj druge napeljuje k molitvi.

Poleg molitve je bilo glavno delovanje Zveličarja — oznanjevanje besede božje. Od jutra do večera je učil, večkrat so ga poslušale velike množice, včasih le apostoli in učenci. Prehodil je vse kraje Svete dežele; ni se ustrašil dolgih in težavnih potov. Kjer so potrebovali njegove pomoči in njegovega pouka, tja je šel in učil. Koliko težav, koliko zatajevanja ga je to stalo! Vestni dušni pastir vé, kolike važnosti je oznanjevanje besede božje. Saj Bog ravno po pridigah izpreobrača grešnike, mlačne nagiba k gorečnosti in ohranjuje ljudstvo pobožno in goreče. V Nazaretu Jezus ni mogel storiti nobenega čudeža, ker je bilo ljudstvo neverno. (Mark. 6, 6.) Dušni pastir bode v goreči molitvi prosil odpuščanja svojih in grehov ljudstva, preden bo oznanjeval besedo božjo. Le potem bodo njegove besede padle na rodovitna tla. Skrbno se bo pripravljal za oznanjevanje besede božje, ker na prižnici mora biti »scriba doctus, similis homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo nova et vetera.« (Mat. 13, 52.) Skrbno bo preje premišljeval verske resnice in jih pridigoval le zato, da oznanjuje čast božjo in vodi duše k zveličanju. Vedno bode prevejal

duh ljubezni pridige dušnega pastirja, toda, kadar okoliščine zahtevajo, se bode spominjal vestni pridigar tudi ostrih besedi, ki jih je rabil Jezus v govorih zoper farizeje. Nikdar pa ne sme dušni pastir pozabiti, — naj ceni svet pridige po lepi obliki ali izbrani vsebini — da bodo pravo korist prinašale le pridige pobožnega in po popolnosti hrepenečega duhovnika. Le oni namreč govoré kot »taki, ki imajo moč«.

Kar se je na prižnici, žanje dušni pastir v spovednici. Mnogotera priprava je potrebna za to sveto opravilo. Sv. evangelist Matevž nam pripoveduje v 17. poglavju, da je Jezus izgnal iz nekega človeka hudobnega duha. »Tedaj so pristopili učenci posebej k Jezusu in so rekli: Zakaj ga mi nismo mogli izgnati? Jezus pa jim je rekel: ... Ta rod pa se ne izžene drugače, kakor le z molitvijo in s postom.« Moliti, goreče moliti mora spovednik, da daje Bog obilne milosti spovedencem; prositi mora po spovedi v goreči molitvi, da milost božja neovirano deluje v spovedencih. Kako naj se obnaša dušni pastir v spovednici, uči ga dogodba iz Jezusovega življenja, ki nam jo je zapisal sv. Janez v 8. poglavju, kjer pravi nebeški Učenik: »Tudi jaz te ne bom obsodil; pojdi in nikar več ne greši.« Z očetovsko ljubeznijo, kakor oče izgubljenega sina, mora spovednik spovedenca sprejeti. Vsa njegova opominjevanja morajo priti iz srca, ki je vse goreče za zveličanje duš, nikdar jim ne sme biti vzrok osebna nejevolja ali kaj podobnega. — Spovednik mora biti pravi duhovni oče vsem spovedencem. Res je v nebesih večje veselje nad enim grešnikom, ki se izpreobrne, kakor nad devetindevetdesetimi, ki pokore ne potrebujejo, vendar mora dušni pastir prav tako skrbno, kakor grešnike, voditi tudi one, ki hrepené po popolnosti. Nikdar ne smemo pozabiti, da je Zveličar rekel: »Bodite popolni, kakor je vaš Oče v nebesih popoln!« Te besede veljajo vsem ljudem.

Jezus Kristus je prišel iskat in zveličat vse ljudi, vsake starosti in vsakega stanu. Posebno ljubezen pa je imel do otrok, bolnikov in ubožcev. — Otroci so Zveličarja večkrat na poti spremljali; on jih je poklical k sebi, postavil sredi med učence in priporočal v posnemanje njih čednosti. Otroci so vedeli, kako jih ljubi velik prerok; zato so bili radi blizu njega in pridno poslušali njegove nauke. Kako ginljivo je, kar nam pripoveduje sv. Marka: »(Matere) so mu prinesle otročičev, da bi se jih dotaknil (in blagoslovil). In jih je objemal in roke nanje pokladal in jih blagoslavljal.« Zakaj je imel Zveličar toliko ljubezen do otrok? Gotovo zato, ker so tako nepokvarjeni, njih mlada srca tako dozvetna za vse dobro. »Takih je nebeško kraljestvo.« Tako ljubi so Zveličarju judovski otroci, ki so imeli še izviren greh. Koliko bolj ljubeznivi so pravemu dušnemu pastirju otroci dandanašnji, ko so odičeni z lepoto posvečujoče milosti božje, ko so pravi otroci božji, bratje in sestre nebeškega Zveličarja, ljubljenci Marijini in svetnikov. Vestni dušni pastir po-

rabi vsako priliko, kjer more kaj storiti za vzgojo in pouk ljube mladine. Ljubeznivo in prijazno jo poučuje in vpleta v svoje pripovedovanje mične zglede in lepe pripovedi, da si toliko bolj pridobi otroška srca.

Poleg otrok so bili Jezusu posebno ljubi bolniki in ubožci. Kjer nam evangelisti pripovedujejo, da je nebeški Učenik učil, skoro povsod dostavljajo, da je ondi ozdravljaj tudi bolnike. Silno veliko dobrega stori dušni pastir, ki ima pravo ljubezen do bolnikov. Njegovi obiski, njegova tolažila ne koristijo samo bolniku samemu, ampak navadno vsej družini.

Ravno tako naj so ubožci posebni ljubljenci dušnemu pastirju. »Uboгим se evangelij oznanjuje!« S temi besedami je nebeški Učenik sam označil svoje delovanje, in znamenje pravega dušnega pastirja je, da se posebno trudi lajšati bedo ubožcem in da jih uči spletati si iz bodečega trnja v življenju venec nebeške slave.

Za dušnega pastirja posebno poučen je dogodek, ki nam ga opisuje sv. evangelist Matevž v 21. poglavju. »Jezus je šel v tempelj božji in je izgnal vse, kateri so v templju prodajali in kupovali, in je zvrnil mize menjavcem in stole tistim, kateri so golobe prodajali. In jim je rekel: »Pisano je: Moja hiša je hiša molitve!« (Mat. 21, 12, 13.) Lepota hiše božje naj bo posebno pri srcu dušnemu pastirju. Lepa cerkev je v spodbudo ljudstvu in vabi vernike, da se prav pogosto in pobožno udeležujejo službe božje. V cerkvi se daruje daritev sv. maše, tu prebiva Jezus Kristus sam. Naš Zveličar je postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa v lepi dvorani (kakor razlagajo razlagalci sv. pisma besede: velika obednica pogrnjena) in je že s tem naznanil, kako naj se trudimo za lepoto hiše božje. V tem oziru nikdar ne moremo dovolj storiti; tu veljajo besede: »Quantum potes, tantum aude, quia maior omni laude, nec laudare sufficis.« Dušni pastir naj potem posebno spodbudno opravlja daritev sv. maše in druga bogoslužna opravila; zlasti naj pa ob nedeljah in praznikih veličastna božja služba povzdiguje duha vernikov k nebeškim višavam.

Tako najde dušni pastir za vsako svoje delo zgled v življenju Jezusa Kristusa. Naj porabi vsako priliko, ki se mu ponudi, da stori kaj dobrega, da kaj pripomore k razširjanju časti božje in rešenju duš. Večkrat vidi dušni pastir, da vse njegovo prizadevanje le malo izda, naj ne bode radi tega malosrčen; »curam exigit Dominus, non curationem,« pravi sv. Bernard. — Ako pa Bog blagoslovi njegovo delo, naj se ne prevzame radi tega, ampak spominja naj se Zveličarjevih besedi: »Si feceritis omnia, quae praecepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quod debuimus facere, fecimus.« — Tudi ne bo duhovnik nikdar vsem mogel ustreči. To naj ga ne vznemirja, »zakaj Janez je prišel in ni jedel, ne pil, in pravijo: Hudiča ima. Prišel je Sin

človekov, kateri je in pije, in pravijo: Glejte! človek je požrešnik in pijanec, cestninarjev in grešnikov prijatelj.« (Mat. 11, 18, 19.)

Življenje Jezusovo, posvečeno razširjanju časti božje in reševanju duš, je bilo polno zatajevanja in trpljenja. »Lisice imajo jame in ptice neba gnezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.« (Mat. 8, 20.) Pod milim nebom (n. pr. pri Jakobovem studencu) je užil nekaj hrane, živel je ob miloščini. — Vse je dal za čast nebeškega Očeta, vse za duše. Ostalo mu je samo še življenje. In tudi to je dal za nas. To je življenje Jezusovo — velika, mogočna daritev, darovana v čast Bogu in v zveličanje duš. V tem je Jezus Kristus poseben zgled vsem tistim, ki jih je Bog poklical v svoj vinograd. Duh Jezusov — je duh zatajevanja. In v kolikor dušni pastir vravna svoje življenje v tem duhu, le v toliko bode mogel uspešno delovati. Jezus Kristus se je učlovečil, da bi odrešil človeški rod; v zatajevanju je živel, svoje življenje je daroval na križu, in človeštvo je bilo odrešeno. Dušni pastir je poklican, da rešuje duše; ako v Jezusovem duhu, v zatajevanju samega sebe, opravlja svoj posel, zagotovljena mu je pomoč božja. Bog bode blagoslovil njegovo delo.

A. S.

Misijonske pridige.

19. Jezus Kristus.

V starem veroizpovedanju, katero je v 4. stoletju zložil slavni cerkveni učenik Atanazij, se bere: »Kdor hoče biti zveličan, mora predvsem izpovedati katoliško vero. Kdor te ne ohrani cele in neskaljene, se bo brez dvoma pogubil.« — Potem našteva verske resnice o presv. Trojici, slednjič pa pravi: »Prava vera pa je v tem, da verujemo in spoznavamo, da je Jezus Kristus naš Gospod in Sin božji, Bog in človek skupaj.« — Kristus, Bog in človek skupaj, to je temeljna resnica naše sv. vere. Ako Kristus ni Bog, potem nismo odrešeni in sveti zakramenti so brez veljave in moči. Ako Kristus ni pravi Bog, kako naj bi nas odrešil. Saj je bilo vendar potreba, da je dal Bogu za naše grehe neizmerno zadostilo in to more dati le Bog. Ako Kristus ni pravi Bog, odkod ima voda, olje, krizma čudovito moč razgrešenja, moč, da nas posveti in stori iz nas otroke božje in dediče nebeškega kraljestva? Dokazati vam hočem tedaj v nekaterih potezah, da je Jezus Kristus res pravi Bog, malovernim v pouk, vernim v tolažbo. Da je Jezus Kristus pravi človek, tega ni treba dokazati, to verujejo celo

največji sovražniki sv. vere. Božanstvo Kristusovo vam hočem dokazati iz prerokov in evangelistov, iz Jezusovega nauka in življenja ter iz njegovih besed; slednjič iz čudežev in prerokb. Vse to v 1. delu. V drugem vam predstavim Jezusa kot Odrešenika sveta.

I. 1. Osemsto let pred Kristusom je nastopil prerok Izaija, ki je napovedal Zveličarja s tako jasnimi besedami, kakor da je živel v Kristusovi dobi. Zategadelj, pravi sv. Jeronim, zasluži Izaija bolj ime evangelista nego preroka. V 7. poglavju (vrsta 14) tedaj piše prerok: »Devica bo spočela in rodila Sinu in njegovo ime se bo imenovalo Emanuel, t. j. Bog z nami.« Ta prerokba se je po črki izpolnila nad Jezusom, kojega je prišel Mariji oznanit nadangel Gabriel, rekoč: »Ne boj se, Marija, ker milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš v svojem telesu in rodila Sinu in imenuj njegovo ime Jezus. . . . Marija pa je rekla angelu: Kako se bo to zgodilo, ker moža ne poznam? — In angel je odgovoril in rekel: Sv. Duh bo prišel v te in moč Najvišjega te bo obsencila; in zategadelj bo Sveto, katero bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji . . . ker pri Bogu ni nemogoča nobena reč.« (Luk. 1, 26.) — Po Izaijevi prerokbi je Jezus sicer Sin Marijin, a tudi Sin Najvišjega; torej pravi človek in pravi Bog.

V 9. poglavju zopet piše Izaija: »Dete nam je rojeno in Sin nam je dan in na njegovi rami je poglavarstvo in imenuje se Prečudni, Svetovalec, Bog, Močni, Oče prihodnjih časov, Poglarar miru.« — Ali čujete, Dete se naravnost imenuje Bog in Izaija mu prideva božje lastnosti. In da potrdi le-te resnice, umrje Izaija mučeniške smrti.

2. Kako pričajo apostoli in evangelisti Kristusovo božanstvo? — Ako prebiramo evangeliste in premišljujemo Kristusovo življenje od jaslic do križa, se prepričamo, da je bil Jezus pravi človek, nam v vsem enak, razen greha. Toda skozi celo njegovo življenje se vlečejo kakor zlata nit znamenja njegove božje moči. — Sveti evangelisti poročajo o ubožni Materi, za katero ni bilo prostora v Betlehemu, o revnem hlevcu, kjer se je rodil Jezus; a obenem pripovedujejo, da so angeli nad hlevcem opevali njegovo božje veličje. Pastirji, poslani od angela, hité k jaslicam in Modri iz jutrove dežele, vojeni po čudoviti zvezdi, prihajajo v hlevček pred Detece in ga molijo.

Marija daruje dete v templju, a Simeon in Ana prerokujeta o njem, da bo mnogim v padec in vstajenje. — Herod steguje po njem krvoločne roke, a Jožef in Marija ga poneseta v Egipt in angel določi čas in kraj potovanja. — Janez krsti Jezusa, medtem pa se odpre nebo in čuje se glas: »Ta je moj lju-

beznivi Sin, nad katerim imam dopadajenje.« (Mat. 3, 17.) — Jezus je z učenci na Genezareškem jezeru. Vihar razsaja, valovi se pené in žugajo potopiti ladjo. Jezus pa zaukaže vetrovom in vse je mirno.

Na vrtu Getzemani zdihuje Jezus in poti krvavi pot od strahu pred smrtjo; sovražniki prihajajo oboroženi s sulicami. Zveličar jim gre naproti in jih vpraša, koga da iščejo. Oni odgovore: Jezusa Nazareškega. On jim reče: Jaz sem. In v tem trenutku popadajo vsi na zemljo, kakor mrtvi; in nikdar bi ne bili več vstali, da jih ni dvignilo božje usmiljenje. — Na križu visi Jezus med dvema razbojnikoma, a nebo in zemlja ga spoznavata za svojega Boga in Gospoda. Solnce zatemni, zemlja se trese, skale pokajo, grobovi se odpirajo in zagrinjalo v templju se pretrga na dvoje od vrha do tal. — Jezus umre in polože ga v grob; a tretji dan vstane iz lastne moči kot zmagovalec smrti in pekla. Da, celo življenje Jezusovo je nepretrgan dokaz njegovega božanstva.

Kaj pa apostoli? Nekoč vpraša Jezus učence, kaj pravijo ljudje o Sinu človekovem, kdo da je? Oni odgovore: Imajo te za prerokov enega, Nato Jezus: Kako mnenje pa imate vi o meni? — Tedaj se oglasi Peter v imenu vseh: »Ti si Kristus, Sin živega Boga!« Jezus blagruje Petra zavoljo njegove vere in mu reče: »Blagor tebi, Simon, Jonov sin, ker meso in kri ti tega nista razodela, marveč moj Oče, ki je v nebesih.« (Mat. 16.) — In ko je Tomaž spoznal Jezusa na njegovih ranah in desni strani, pokleknil je predenj in zaklical: »Moj Gospod in moj Bog!« (Jan. 20.)

Čas mi ne dopušča, da bi vam navajal dokazov iz svetega Pavla. Rečem le toliko, da vsak list sv. apostola Pavla je nov dokaz božanstva Kristusovega. In če vam morda bolj ugaja izpričevalo iz ust pagana, spominjam vas stotnika pred križem, ki je vodil oddelek vojakov. Sv. evangelist Marka pripoveduje: »Ko je pa stotnik videl, kaj se je zgodilo, je častil Boga, rekoč: Res, ta človek je bil božji Sin!«

3. Nauk Kristusov je preustrojil vesoljno človeštvo v mišljenju in delovanju. Dočim je človeštvo preje molilo malike iz kamna in lesa in jim služilo z najostudnejšimi pregrehami, učilo maščevalnost, negovalo sužnost v najširšem obsegu, odrekalo ženi vsako pravico, izpostavljalo slabe in bolne otroke divjim živalim; uči Jezus, da je le en Bog v nebesih, ki je ustvaril vse, kar je, v svojo čast in slavo. Vsak človek je dolžan Bogu služiti, Boga ljubiti in spolnovati njegovo sveto voljo, ki se je blagovolila razodeti v zapovedih. — Ker smo vsi ljudje otroci enega Očeta v nebesih, tedaj smo med seboj bratje in sestre. Kamorkoli prisije luč krščanske vere, vsepovsodi pade ona razlika med bogatini in siromaki, med prostimi in sužnji in zadobi žena naravne pravice. Ni velik pred Bogom, kdor dela velika čuda, marveč, kdor je ponižen in se opira na božjo po-

moč. Ponižnost je torej temeljni kamen duhovnega poslopja, krona poslopja pa je ljubezen. »Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega svojega srca, iz vse svoje duše in iz vse svoje misli.« Ta je največja in prva zapoved. »Druga pa je tej enaka: Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.« (Mat. 22, 37.) Vsak človek je naš bližnji, prijatelj in sovražnik. Za sovražnike moliti in jim dobro storiti, to šele je znamenje pravega učenca in nasledovavca Kristusovega. — Ako je kdo grešil, vrne naj se skesan k Bogu in našel bo usmiljenje. Vse to uči Jezus v prilikah, n. pr. o usmiljenem Samarijanu, o izgubljenem sinu itd. — Nauk Jezusov je tako vzvišen, da niti sovražniki, ki zametujejo verske resnice, ne najdejo v njem nobene sence in trdijo, da daleč presega vsako postavodajalstvo starega in novega veka in se popolnoma zлага s človeško pametjo in s čutili človeške duše.

Nauk Jezusov je tako osupnil Jude, da so čudeč se glasno zaklicali: Odkod ima on to modrost? Tako še nihče ni govoril! — Tudi jaz vas vprašam: Odkod Jezusov nauk in modrost? Odkod drugod, če ne iz nebes. Nauk, ki ga je učil Jezus, je zopet dokaz, da je on pravi, živi Bog.

4. Življenje Jezusovo. Jezus je edini izmed vseh človeških otrok, ki ni imel nobenega greha; niti sence greha ni bilo na njem. Njegovi učenci so bili vedno krog njega, vendar niso zapazili niti najmanjše nepopolnosti na njem; imenovali so ga svetega in pravičnega (Dj. ap. 3, 14); farizeji in pismarji, njegovi sovražniki, so ga zasledovali vsa tri leta, ostro motrili vsak njegov korak, pretehtali vsako besedo in dejanje, vendar tudi sence hudobije niso našli na njem. Zatorej so najeli dve krivi priči, da bi imeli povod, obsoditi ga k smrti. Iškarijot, ki ga je bil izdal, je gotovo zanesljiva priča; kaj pravi o njem? Zavoljo pekoče vesti je prinesel srebrnike nazaj, rekoč: Izdal sem kri nedolžnega.

Jezus je bil nele brez greha, marveč je imel na sebi vse čednosti v najpopolnejši meri. Izmed vseh se najlepše odsvita njegova popolna ljubezen do Boga-Očeta. On sam pravi: »Moja jed je, da izpolnim voljo Njega, ki me je poslal.« (Jan. 4.) Z enako čisto in močno ljubeznijo je ljubil človeštvo. On je je učil, tolašil, mu pomagal v dušnih in telesnih zaedah, dal je zanj celo svoje življenje, »da nihče, ki veruje vanj, ne bo pogubljen, marveč večno zveličan.« (Jan. 3.) Na njem se blesti srčna ponižnost, čudovita krotkost in vstrajna potrpežljivost, katera se je v najjasnejši luči pokazala na križu, s katerega je odpuščal ljutim sovražnikom, proseč: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.« (Luk. 23.) Take svetosti zastoj iščemo na drugih možeh. Svetniki so se sicer odlikovali z junaškimi čednostmi, a oni so bili le posnemavci Jezusovi; njihova svetost je daleč zastajala za svetostjo Jezusovo. Pri vsakem človeku, naj je še tako popoln, se najde kaka slabost, senca ali nedostatek; Jezus je bil brez vsake napake.

5. Kristusovo božanstvo potrjujejo č u d e ž i. O teh ne bom dosti govoril, saj vam je popolnoma znano, da se je Jezus posluževal svoje božje moči, hipoma ozdravljaj bolnike, obujal mrtve, izganjal hudobne duhove in se tudi skliceval na ta dela, rekoč: »Ako meni ne verjamete, verujte delom, da izpoznate in verujete, da je Oče v meni in jaz v njem.« (Jan. 10.)

6. Kaj pa p r e r o k b e ? — Prerokba je napoved prihodnjega prigodka, katerega nihče ne more vedeti, kakor Bog in komur ga Bog razodene. Jezus je sam od sebe napovedoval prihodnje reči. — Malo dni pred svojo smrtjo jezdi božji Zveličar preko Oljske gore v Jeruzalem. Na gori se ustavi in z milim očesom gleda na krasno mesto z veličastnim templjom. Solze mu zalijo oči, kajti on gleda v prihodnost in vidi vse razdejanje, ki bo zadelo nesrečno in nevhaležno mesto. Nato reče: »Jeruzalem . . . prišli bodo dnevi nad te, in tvoji sovražniki te bodo obdali z napisom in te bodo oblegli in stiskali od vseh strani in bodo v tla pomandrili tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu.« (Mat. 24, 2.)

Leta 70. po Kr. pridejo Rimljani pod poveljstvom Titovim pred mesto in naredo krog in krog velik nasip. V mestu nastane grozovita stiska. Kar jih ni padlo pod mečem, pomorila jih je kuga in lakota. Zgodilo se je, da je mati zaklala in snedla lastno dete. Kdor se je prikazal čez obzidje, je bil umorjen. Rimljani so povprek vsak dan križali do 500 judov, večinoma z obrazom proti Golgati. — Po dolgem naporu so sovražniki vzeli mesto. Tit je hotel rešiti tempelj, da bi služil za diko in ponos rimske nadvlade; a vojak je vrgel gorečo bakljo vanj, in hipoma je bil v ognju. Mesto in tempelj sta bila v kratkem prah in pepel. 1.000.000 judov je našlo smrt, 79.000 so jih odpeljali v sužnost.

Druga jako važna prerokba je obstanek sv. Cerkve, katerega je napovedal Jezus z besedami: »Ti si Peter, in na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.« (Mat. 16, 18.) — Sv. Cerkev je prestala strašne boje. Najprej krvavo preganjanje, ki je trajalo dolgih 300 let, potem so nastopila razna krivoverstva — notranje preganjanje, ki je Cerkvi zadalo obilnejših ran, nego krvavo; dalje boj nemških cesarjev zoper papeštvo, ki so delali na to, da bi postal papež pokorni sluga cesarjem. Potem razkol in luteranstvo, ki sta Cerkvi odkrhnili dve veliki drevesni veji. Dandanes obožavanje države in boj zoper Cerkev na vseh črtah. — Sv. Cerkev je prebila vse vojske in kdor je še poskušal svojo glavo ob Petrovi skali, vsak si jo je razbil. Narodi so nastopili in izginili, cesarski in kraljevi prestoli so se razsuli, stol sv. Petra še stoji in bo stal do konca sveta. Kakor v zasmeh sovražnikom stoji v vatikanski kupoli v Rimu začrtano z zlatimi črkami: »Et portae inferi non praevalerunt.«

7. Slednjič se J e z u s i m e n u j e S i n u b o ž j e g a. Veliki duhoven ga slovesno, pod prisego vpraša vpričo velikega

zboru: »Zarotim te pri živem Bogu, da nam poveš, ali si ti Kristus, Sin božji?« In Jezus odgovori: »Ti si rekel, jaz sem.« (Mat. 26, 63.) In na drugem mestu pravi: »Kdor mene vidi, vidi tudi Očeta; jaz in Oče sva eno.« (Jan. 10, 30.) Čuli smo sedaj iz blaženih ust Zveličarjevih golo resnico in to je nam vernikom dovolj.

Dragi bratje in sestre v Kristusu! Zakaj se trudim dokazati vam, da je Kristus pravi Bog, ko vendar vsi verujete? Zato, ker je dandanes mnogo antikristov med nami, ki taje božanstvo Kristusovo, dasi poznajo svetost njegovega nauka in življenja. Zakaj pa taje Kristusovo božanstvo? Zato, ker jih vodi napuh, ki noče sprejeti resnice, katera presega človeški razum. Kristus, Bog in človek skupaj, Bog od vekomaj, človek rojen v času; božja in človeška narava sklenjena v eni, in sicer božji osebi. To je skrivnost, ki visoko presega človeški um.

Poleg napuha je še drug vzrok, zakaj se brezbožniki nočejo klanjati Jezusu. Dobro namreč vedo, če je Kristus pravi Bog, je božji tudi njegov nauk, je božja njegova Cerkev. Ko bi tedaj verovali v božanstvo Kristusovo, morali bi tudi spolnovati njegov nauk, izpolnovati cerkvene zapovedi; to pa jim ne diši, ker ta nauk je popolnoma nasproten njihovemu popačenemu srcu in cerkvene zapovedi so neznosni jarem njihovemu ošabnemu duhu. Kaj jim pa pomaga tajiti božanstvo Kristusovo? Kristus je, kar je, namreč pravi Bog in človek skupaj, ki bo enkrat vse, verne in brezbožne, tiral pred svoj sodni stol in takrat se bodo uresničile besede sv. Janeza 3, 18.: »Kdor vanj veruje, ne bo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega Sina božjega.«

II. Vsako bitje, ki ima um in prosto voljo, postavi Bog na poizkušnjo. Poizkusil je angele, a žalibog, mnogo izmed njih ni obstalo. Poizkusil je prva človeka, a poizkušnja ta, kakor je vam vsem znano, se je obnesla prav slabo. Prva človeka sta prelomila božjo prepoved, neizmerno žalila Boga in zapadla kazni, ki jima jo je zažugal Gospod Bog. Zapodil ju je iz raja, a ni ju takoj zavrzel, kakor angele, marveč usmilil se nju in jima obljubil Rešenika. Gospod Bog se je postavil na stališče pravičnosti; pravičnost pa je huda reč, kajti pravičen biti se pravi, vsakemu dati, kar mu gre: čast, komur čast, pokorščina, komur pokorščina; sploh plačati, kar je kdo dolžan. — Kaj pa je človeštvo dolžno Bogu? Dolžno mu je spoštovanje, čast in slavo in zahvalo, kajti on je najvišji Gospodar nebes in zemlje. Ako je človeštvo Bogu dalo to, je li mar zadosti? Nikakor ne, kajti še ostane dolg, ki je bil storjen z uporom zoper božjo postavo. Ah, ta upor je bil neskončno razžaljenje božje, kateremu je moralo slediti neskončno zadostilo. A kdo je v stanu, Bogu dati neskončno zadostilo? Mari človek? Ah, človek je končna stvar, in kar stori, vse je končne vrednosti. Ali more vesoljno človeštvo Bogu dati neskončno zadostilo? Tudi ne, kajti člo-

veštvo je skupina poedincev, ki ima iste lastnosti, kakor poedini ljudje. Morejo li angeli odrešiti človeka? Tudi angeli so ustvarjena bitja in ne morejo neskončno zaslužiti. Celó Marija, Mati božja, ni v stanu, Bogu dati neskončnega zadostila. Sedaj vemo, da neskončno zaslužiti more edino le Bog, zategadelj je moral biti Odrešenik sveta Bog in človek skupaj; človek zato, da je mogel trpeti, Bog zato, da je dal trpljenju neizmerno vrednost. Da bi se zadostilo neskončni pravičnosti božji, je moral eden izmed človeštva trpeti, ali njegovo trpljenje je moralo obenem imeti neizmerno vrednost. Vrednost pa da le oseba. Vse kaj drugega je, ako trpi hlapec ali gospod; za nas je trpel Gospod. Nebeški Oče je namreč v svoji neskončni modrosti in ljubezni našel pot, po kateri se popolnoma zadosti božji pravici v imenu zagrešenega človeštva.

Sveti Anzelm piše: Zadostiti ima človek, a popolnoma zadostiti more le Bog; zatorej ni preostalo drugega, kakor da zadosti Bog — človek. — Zgodilo se je tedaj, kar piše kralj David v 84. psalmu: »Pravica in mir sta se objela«; t. j. vzel se je žlahtni cepič iz nebes in se vcepil zagrešenemu človeštvu. Ta cepič je Jezus Kristus, ki je svoji božji naravi privzel naravo človeško in postal srednik med Bogom in človeštvom. »Bog je tako ljubil svet, da je dal svojega edinorojenega Sina zanj.« (Jan. 3, 16.) S temi besedami je povedano vse.

Kako pa se je izvršilo naše odrešenje? — Sredi raja je Bog postavil drevo, čigar sadu naj bi ne bila okušala prva človeka, marveč se mu odrekla v pokorščini do Boga. A glejte! Satan je postavil na tem drevesu prižnico in oznanoval z nje krivo vero, ki se ponavlja skozi vsa stoletja v različnih oblikah; krivo vero namreč, da je človek sam božjega rodu in neodvisen od višje oblasti. Prva človeka sta verjela zapeljivim besedam kače in prelomila zvestobo Bogu in raztrgala vez, ki ju je vezala z Bogom. — Na lesu je bil storjen prvi greh, na lesu naj se zadostuje božji pravici. Na lesu drevesa je zmagal satan, na lesu križa bodi premagana njegova moč.

Gospod Bog je človeštvo dolgo časa pripravljal na delo odrešenja. Človeštvo naj bi samo spoznalo svojo nezmožnost, zadostiti razžaljenemu Bogu, in tolikanj gorečnejše hrepenelo po Zveličarju. Celó judovsko bogoslužje je bilo predpoda velike daritve, ki se ima nekdan darovati na gori Golgati v odrešenje človeštva. Naj omenim le eno stvar. Znana vam je zgodovina izraelskega ljudstva, ki je ječalo v egiptovski sužnosti. Bog je pošiljal Egipčanom razne kazni, a vendar niso hoteli izpustiti izraelskega ljudstva. Tedaj pošlje zadnjo, najobčutljivejšo kazen. Umreti ima vsak prvorojenec Egipčanov. Izraelcem pa dá Bog povelje: Deseti dan meseca Nizan vzemi slehrni jagnje za vsakatero družino, jagnje pa bodi brez madeža. Na večer 14. dne naj zakoljejo jagnje in hitro naj ga jedo. Nobene kosti naj mu ne zlomijo in ničesar naj ne prihranijo za prihodnji dan.

In vzamejo naj njegove krvi in naj pomažejo oba podboja in nadurje hiš. Nihče pa naj ne zapusti hiše, dokler ne pomori angel smrti vseh prvorojencev egiptovskih.

Velikonočno jagnje v Egiptu je bilo predpodoba tistega Jagnjeta, ki je odvzelo grehe sveta. Kristus, jagnje brez madeža, pride slovesno v Jeruzalem 10. dan meseca Nizana. 14. dan istega meseca je bilo nebeško Jagnje peljano na morišče in ni odprlo svojih ust. Bilo je umorjeno tisto uro, ko so veliki duhovni po judovski šegi zaklali velikonočno jagnje. Razbojnikoma, ki sta bila križana s Kristusom, so zlomili kosti. Ko so pa prišli do Jezusa, in so videli, da je že mrtev, mu niso strli kosti, ampak eden vojakov je odprl s sulico njegovo stran in zdajci je tekla iz nje kri in voda. Njegova kri pa je poškopila narode in jih rešila sužnosti hudičeve in večne smrti. Mi smo zaslužili smrt, mesto nas pa umrje božji Sin in plača odkupnino za naše grehe s svojo lastno krvjo. Božji pravici je popolnoma zadoščeno, saj ima trpljenje Kristusovo neizmerno, ker božjo vrednost. Zatorej vzklikne sv. apostol Pavel: O smrt, kje je tvoja zmaga? Smrt, kje je tvoje želo? ... Bogu pa bodi hvala, kateri nam je dal zmago po Gospodu našem Jezusu Kristusu! (1. Kor. 15, 55.)

Ah, predragi! Zahvalimo iz celega srca Gospoda Jezusa Kristusa, da je blagovolil priti na zemljo in nas odrešiti smrti in večne kazni. Ko je nadangel Rafael mladega Tobijo srečno pripeljal domov, mu je ponujal oče iz hvaležnosti polovico svojega premoženja. Kaj pa naj mi damo Jezusu Kristusu in nebeškemu Očetu za milost odrešenja? Darujmo mu, kar nam preostaja in pomagajmo s svojim premoženjem, da se dostojno ozaljšajo hiše božje, da se preskrbe ubogi. Darujmo mu svojo dušo, svoje telo, svojo pamet in voljo. Vse svoje zmožnosti uporabljajmo ne zoper voljo božjo, marveč po njegovi volji, kakor uči sv. Pavel: »To namreč je volja božja, vaše posvečenje, da se zdržite nečistosti, da vsak izmed vas ve svoje telo ohraniti v svetosti in časti, ne po gnanju poželenja, kakor neverniki, ki ne poznajo Boga; in da kdo predalec ne stopa v nobeni reči, ne goljufa svojega brata, ker Gospod je masčevalec vsega, kar smo vam prej povedali in pričali, zakaj Bog nas ni poklical k nečistosti, ampak k svetosti.« (I. Tesalonič. 4, 3.)

Kristjani! Lahko ste spoznali, kdo da je Jezus Kristus. On je Bog in človek skupaj, on je naš Odrešenik in Zveličar. Tega ste se prepričali iz prerokov in evangelistov, iz nauka in življenja Jezusovega in iz njegovih besed, iz čudežev in prerokb. — Vi nosite ime Gospoda Jezusa Kristusa. Ali pa izpoznavate vedno in povsodi Jezusa za svojega Boga in Gospoda? Pa če ga izpoznavate z besedo, ali ga izpoznavate tudi v dejanju? Ali delate in trpite vse le za njega, ki je dal za vas kri in življenje?

Ali ga ljubite v sv. Cerkvi, njegovi namestnici na zemlji? Ah, preljubi, ni zadosti, da verujete v svojem srcu v božanstvo Kristusovo, v odrešenje po Kristusu; marveč vaša sveta dolžnost je, po moči delovati na to, da Kristus zopet zavlada v družini, v šoli, v postavadajalstvu, v javnem življenju. — Oklenimo se tedaj Jezusa Kristusa, svojega Odrešenika in Boga. On naj vodi našo pamet, našo voljo in srce. O presladki Jezus, ne zapusti nas, marveč ostani vedno pri nas, ker potrebujemo tvoje pomoči in tolažbe. Ostani v delavnicah umetnikov, da te nikdar ne pozabijo in ne oskrunijo prave umetnosti. Ostani v naših tovarnah, da se čuje v njih pošteno govorjenje, da se praznuje v njih Gospodov dan. O mili Jezus, ostani v naših šolah, razsvetluj učenike in učence, da poleg vede in umetnosti goje tudi duha pobožnosti in strahu božjega. Ostani v kočah siromakov, da voljno prenašajo svojo bedo. Ostani v hišah bogatinov, da ne zlorabijo svojega premoženja, marveč vestno ravnaajo ž njim in podpirajo ubožce. Ostani v mestu in na deželi pri svojem ljudstvu, da ne postane žrtev brezvestnih zapeljivcev. Ostani pri nas vseh v življenju in smrti. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Šesta nedelja po binkoštih.

Čudeži.

Sveto pismo nam sporoča veliko Jezusovih čudežev. Tudi današnji sveti evangelij nam opisuje en njegov čudež, kako je bil namreč nasitil okoli 4000 ljudi s sedmerimi hlebi in nekaj ribami, pa jim je še ostalo sedem jerbasov koscev. Sličen čudež smo slišali na četrto postno nedeljo, da je bil Jezus nasitil 5000 mož s peterimi hlebi in dvema ribama, pa je bilo še ostankov dvanajst košev.

Predragi! Razmišljujmo tudi mi danes o čudežih!

1. K a j s o č u d e ž i ? — Katekizem odgovori: Čudeži so taka izredna dela, katerih ne morejo izvršiti naravne moči, ampak edino le b o ž j a v s e m o g o č n o s t. — Ljudje večkrat občudujemo kako napravo, posebno kako novo iznajdbo. Kdor n. pr. prvič vidi železnico: o, kako se čudi! Toliko voz, pa tako hitro lete — pa spredaj nobenega konja! — Kako se človek začudi, pa še prestraši se, ako mu za hrbtom prihitijo voz (avtomobil), ki tudi nima konja — pa švigne mimo njega kakor blisk; kako ljudje občudujejo, ako vidijo, da se zrakoplov, podoben veliki ladji, vzdigne v zrak in kroži po zraku ter v zelo kratkem času preplava strašanske daljave! Te in enake iznajdbe so zares

občudovanja vredne. — Ali so pa to čudeži? — Ne! Kajti vse te iznajdbe so plod človeškega uma, ki je znal zanje porabiti naravne moči. — Zato se pa tudi ne čudimo, ako slišimo, da se je ta ali oni zrakoplovec ponesrečil, ampak ga le pomilujemo, da se mu njegova iznajdba ni obnesla. — Recimo pa: tu bi bil slep revež, ki še nikdar ni videl rumenega solnca, pa bi mu nekdo rekel: Spreglej! In on bi takoj natančno videl in različne stvari razločeval; ali: tu bi bil revež, ki rabi berglje od mladih nog, pa bi mu nekdo rekel: Bodi zdrav in hodi! In on bi takoj poskočil in začel tekati semtertja; ali: uboga, revna vdova bi jokala, ker ravno sedaj nesejo v jamo njenega edinega sina: pa bi nekdo prišel, jo vprašal, zakaj joka, in bi rekel pogrebcom: Oustojte! Pa bi rekel mrliču: mladenič, rečem ti, vstani! In mladenič bi vstal in šel z materjo domov: Kaj pa to? Ali bi bili to čudeži? Da! Ker nikdar še ni bilo tako učenega zdravnika, pa ga tudi ne bo, da bi mogel iz svoje moči in s svojo učenostjo ali mrtve oživljati, ali pa ozdravljati od rojstva slepe, ali od rojstva kruljeve. To je mogoče edino le Bogu in pa tistemu, kateremu Bog tako moč podeli.

2. **Zakaj pa je Jezus čudeže delal?** — Zato, da bi bil z njimi ljudi prepričal, da je on obljubljeni Mesija. — Preroki so Mesija napovedovali kot največjega čudodelnika. Tako n. pr. je prerokoval prerok Izaija (35, 4 sl.): »Bog sam bo prišel in vas bo rešil. Tedaj se bodo slepemu oči odprle, in ušesa gluhih bodo odmašena. Tedaj bo kruljevi skakal kakor jelen, in jezik mutastih bo razrešen.« — Jezus Kristus sam je to prerokovanje nase obračal. Ko je bil sv. Janez Krstnik zaprt v ječi, je poslal dva svojih učencev k Jezusu, ki sta mu rekla: »Janez Krstnik naju je poslal do tebe, rekoč: Ali si ti tisti, kateri ima priti, ali naj drugega čakamo?« Ravno tisto uro pa jih je bil veliko ozdravil boleznin in ran in od hudih duhov, in mnogim slepim je dodelil pogled. In je odgovoril ter jima rekel: »Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in videla: Slepí spregledujejo, kruljevi hodijo, gobovi se očiščujejo, mrtvi vstajajo. In blagor mu, kdorkoli se ne pohujša nad menoj.« (Luka 7, 20 sl.) — Pa tudi napram svojim nasprotnikom se je Jezus skliceval na svoje čudeže. Ko so ga nekoč v templjevi lopi judje obsuli in mu rekli: »Doklej nas v nevednosti pušiš? Ako si ti Kristus, povej nam naravnost.« Jezus pa jim je rekel: »Saj sem vam povedal, pa mi ne verujete. Dela, katera jaz delam v imenu svojega Očeta, ta pričujejo o meni, t. j. moji čudeži vam pričujejo, da me je Bog poslal. In ko so nato začeli pobirati kamenje, da bi ga kamenjali, jim je rekel: Veliko dobrih del sem vam pokazal od svojega Očeta, zavoljo katerega teh del me hočete kamenjati? Ako ne delam del svojega Očeta, mi nikar ne verujte. Ako jih pa delam in ako meni nočete verjeti: verjemite delom, da spoznate in verujete, da je Oče v meni in jaz v Očetu,« t. j. da imava Oče in jaz enako božjo naravo. (Cf. Jan. 10, 24 sl.)

3. Jezus pa ni le sam čudežev delal, ampak to oblast je bil dal tudi apostolom, in kadar je bila resnična potreba, tudi drugim oznanjevalcem sv. vere, da so mogli s čudeži potrditi, da je njihov nauk — pravi nauk. — O čudežih, ki so jih delali apostoli, ste že večkrat slišali, pa gotovo tudi že kaj brali. Naj vam danes povem zgled iz poznejših časov. V 4. stoletju se je bila močno razpasla Arijeva kriva vera. Arij je bil duhovnik v Aleksandriji in je učil, da Jezus Kristus ni pravi Bog, ampak le najjimenitnejša stvar božja. Ne samo ljudstva, še celo nekaj škofov je prevaril, da so se oprijeli njegove krive vere. L. 325. je bil v Nicejo sklican vesoljni cerkveni zobr, na katerem je bilo zbranih 318 škofov, in ti so obsodili Arijevo krivoverstvo. Prav iz tega časa sporoča sv. Gregor Turski (Tours) dogodek, ki nam priča, da Bog katoliško vero potrjuje tudi s čudeži, ako je resnična potreba. — Arijanski škof Cyrola je videl, da je bil katoliški škof Evgenij nekega slepega reveža ozdravil s tem, da ga je čez obraz prekrizal. Cyrola bi bil tudi rad tak čudež storil, če že ne resničnega, pa vsaj navideznega. Podkupil je torej nekega neznanega človeka, da se je hlinil slepega. Dogovorita se, kje naj ga ta slepi goljuf čaka, Cyrola pa povabi škofa Evgenija in še dva druga škofa, naj gredo za pričo, kako bo tudi on ozdravil slepega reveža. Ko pridejo na mesto, kjer je čakal »slepec«, pa začne slepec prositi: »o sveti mašnik Cyrola, tolikim si že pomagal, celo mrtve si oživil — o pomagaj še meni ubogemu slepemu revežu!« — Cyrola obstoji, razprostre roke proti slepcu in reče: »Po naši pravi in resnični veri, ki jo imamo od Boga, bodi zdrav in slepota naj izgine s tvojih oči!« Komaj je škof te besede izrekel, začuti slepi slepar take bolečine v očeh, da z rokama zatisne oči in kriči: »O gorje meni, da sem hotel zavoljo denarja Boga zasmehovati in se norčevati iz njega!« Škofu pa reče: »Tu imaš svoj denar nazaj, ti pa meni povrni pogled, katerega si mi uropal.« Ta slepar je bil namreč sedaj zares oslepel, kar je bila seveda k a z e n b o ž j a. Cyrola si sicer prizadeva, da bi ozdravil reveža — pa zastonj. Tu pa katoliški škof Evgenij prekriza oslepelega reveža — in slepec takoj ozdravi in vidi, kakor je videl poprej. Tako je Bog osramotil arijance-krivoverce, pa tudi potrdil, da je katoliška vera p r a v a. (Cf. Wiser, Lexic. VVI. str. 599.)

4. Pa boš morda rekel: Zakaj pa Bog sedaj nič več čudežev ne dela? Tudi na to vprašanje hočem na kratko odgovoriti. Prvič ti rečem, da to ni resnica, da bi Bog sedaj nič več čudežev ne delal. Ali nisi še nikoli nič slišal, ali pa bral o čudežih, ki se godé v Lurdu? In ali nisi še nikoli nič slišal o čudežih, ki jih delajo misijonarji med neverniki? — Pa boš morda zopet rekel: To sem pač že slišal in bral; pa zakaj se pri nas ne zgodi noben čudež? Na to vprašanje ti pač ne morem in ne znam točno odgovoriti. Da pa ne zaideva na kako stransko in napačno pot: te pa tudi jaz nekaj vprašam: Kateremu drevesu

ti prilivaš? Ali majhnemu, ki si ga ravnokar vsadil, ali pa velikemu, ki prinaša sad že toliko in toliko let? Kajne, majhnemu drevescu prilivaš, staremu drevesu pa le tedaj kaj priliješ ali vodo k njegovim koreninkam napelješ, ako se ti dozdeva, da bi s tem drevo obvaroval, da ne opeša ali da se popolnoma ne usuši. Je-li torej dobro znamenje, ako moraš staremu drevesu prilivati? Prav tako pa tudi ni najboljše znamenje, ako se pogosti čudeži godijo v takih krajih, kjer je bila že zdavno ukoreninjena, pa je tudi lepo cvetela sv. vera. To bi pomenjalo, da vera peša in da so čudeži še zadnji božji opomin, naj se ljudje izpreobrnejo. Na Francoskem se nekaj let sem največ čudežev godi, namreč v Lurdu. Kako žalostno pa je tam s sv. vero in z verskim življenjem, pa lahko izveš iz časopisov.

5. Pa bo morda zopet kdo rekel: Pri nas je v tem oziru dobro. Čudež se nobeden ne zgodi — torej smemo sklepati, da je, kar se vere in verskega življenja tiče, Bog z nami popolnoma zadovoljen. Jaz pa rečem: Bog hotel, da bi bilo to resnica — toda prenašlo ne smemo sklepati. Poglejmo zopet v sv. pismo! Sv. evangelist Matevž (12, 38) nam sporoča, da bi bili pismarji in farizeji radi videli kak čudež na nebu, kako nebeško prikazen, pa so rekli Jezusu: »Učenik, znamenje bi radi od tebe videli.« Jezus pa jim je rekel: »Hudobni rod znamenja išče! Pa znamenje se mu ne bo dalo, razen znamenja Jona preroka.« Kralj Herod je tudi od Jezusa pričakoval kakega čudeža, pa Jezus mu še odgovoriti ni hotel.

Kaj naj se učimo iz današnjega premissljevanja? Če drugega ne — vsaj to-le: Živimo po sv. veri Jezusovi in zadoščuj nam, da vemo, da je Jezus svoj nauk potrdil s svojim vstajenjem in svojim vnebohodom. Amen. † Dekan Fr. Gornik.

Sedma nedelja po binkoštih.

Lažnivi preroki so v nas in zunaj nas.

Varujte se lažnivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi.

Matevž 1. 15.

Odkar obstoja katoliška Cerkev, so bili vedno krivi preroki, ki so okrog hodili v ovčjih oblačilih, znotraj pa so bili zgrabljivi volkovi. Eni so skušali zatreti krščansko vero, drugi krščansko življenje. Nikdar ni manjkalo preganjalcev katoliške vere. Nastopili pa so previdno; skrivali so svojo volčjo naravo ter z glakim jezikom in sladko besedo pripovedovali, da so od Boga poslani očistiti nauk sv. Cerkve peg in madežev, ki so se vanj vrinili. To pa je bil le prazen izgovor, za katerim so skri-

vali svoje satanske namene: Hoteli so raztrgati edinstvo svete Cerkve, njo, svojo duhovno mater, ki jih je prerodila in izredila, ometati z blatom, in namesto da bi ljudi učili in jih k dobremu navajali, so jih pa zapeljavali in pohujševali. — Tudi dandanašnji se ne manjka takih krivovercev. Vendar bom jaz govoril le o krivih prerokih druge vrste, ki nedolžnost zapeljujejo in spodkopujejo krščansko življenje. Kakor krivoverci, grede tudi oni okrog v ovčjih oblekah, znotraj pa so zgrabljivi volkovi.

Da se jih bomo vedeli varovati, treba jih je poznati. Saj nam sv. evangelij danes tako določno kliče: »Varujte se lažnivih prerokov!« Krivi preroki so v nas, in so z unaj nas. Morda se vam bo čudno zdelo, ko rečem, da so krivi preroki v nas. Vendar moj govor, če ga boste pazno poslušali, vam bo to resnico popolnoma razjasnil.

I. Kdo bi si mislil, da imamo volka v ovčji obleki v lastni hiši. In vendar je tako. Glejte, ta volk se je v raju prikradel v srca prvih staršev, in od istega časa spremlja ljudi vseh stanov, starosti in spola, in išče ujeti jih v svoje zgrabljive kremplje. Ta volk je samoljubje, sebičnost, laž, ki v nas živi in nas neprenehoma napeljuje v greh. Hočem vam volka v ovčji obleki bolj natanko opisati, kakor se večkrat nahaja med kmetiskim ljudstvom. — Ti si kupil pred kratkim živinče, in si bil močno goljufan, ker ima živinče veliko napako. En čas se jeziš, potem pa premišljuješ, kako bi se ga iznebil. Semenj se bliža, in ti skleneš ravno tako prodati ga, kakor si ga kupil. Med potjo pa obstojiš in en glas iz tvojega srca govori tako-le: Je-li prav, bližnjega goljufati in mu prikriti napako živinčeta, katere kupec ne more spoznati, če je še tako previden. Smeš li slabo živinče prodati po tisti ceni kakor dobro. Če je bližnji tebe goljufal, smeš li tudi ti njega? — Zdi se ti, da ima ta glas prav. Pa takoj se oglasi drugi glas, rekoč: Kaj si boš težko vest delal; če so drugi tebe goljufali, smeš tudi ti druge. Če kupec ne spozna napake, naj pripiše škodo sam sebi. — In glej, dostikrat zmaša le-ta glas; ti prineseš sicer precej denarja domov, pa ne pomisliš, da je morda po večjem krivičen denar, katerega bo treba vrniti na zemlji ali pa na sodnji dan.

Zdaj te pa vprašam: Ali veš, kdo ti je prigovarjal h grehu? Glej, krivi prerok, ki sedi v tvojem srcu — lakomnost te je zapeljala. Oj, grda lakomnost je kriva, da se toliko greha godi pri prodaji njiv in travnikov, sploh pri kupčiji in obrtniji. Če se vest oglasi, precej povzdigne tudi krivi prerok svoj glas in izgovarja grešno dejanje kot najnedolžnejšo stvar. Kupec ali mesar ima slabo mero in vago; na eno stran pridene malo svinca in precej gre manj blaga nanjo; gostilničar meša vino z vodo, krojač si pridržuje ostanke sukna, mlinar zamenja dobro žito s slabim. In če vse te vprašaš, zakaj tako delajo, odgovorili ti bodo, da je

to malenkostna stvar. Enemu se res naenkrat vzame malo, ali v enem letu se nabere do velike svote. Koliko znese pa škoda pri vseh skupaj? Glejte, kaj naredi lažnivi prerok, ki zaduši vest v človeku in postavi na njeno mesto golo lakomnost in sebičnost.

Krščanski mladenič, krščansko dekle, mar misliš, da v tebi ni lažnivega preroka? Kolikokrat se ti je že reklo s prižnice ali v spovednici: Varuj se bližnje grešne priložnosti; ogiblji se te hiše, te osebe, te družčine, sicer se bo pogubila tvoja nedolžnost. Kajne, večkrat ste začuli v svojem srcu glas, da imajo duhovniki prav, ker vas svare. Pa komaj se je zbudila ta misel v vas, že se je oglasil nekdo drugi, rekoč: Je že res, kar duhovniki pridigajo, vendar tako hudo ni. Zame ni nevarnost tako velika, ker sem pameten; večkrat sem bil ali bila že v takih družčinah, pa se mi ni še nikoli nič hudega pripetilo. Kdo nam bo tedaj branil biti veselim in uživati življenje. — Ali veste, čigav je ta glas? To je glas volka v ovčji obleki; to je poželjivost oči in poželjivost mesa, ki vas vabi s tako sladkimi besedami. Povem vam, da pred tem volkom ni varen noben stan, nobena starost, noben spol. Ta sovražnik je tem nevarnejši, ker ga imamo v lastni hiši; tem nevarnejši, ker se ne pokaže v pravi podobi, ampak v nedolžni ovčji obleki. Varujmo se ga tedaj neprenehoma. Sv. Pavel, ki je bil apostol Gospodov, je imel mnogo opraviti s tem sovražnikom. Zatorej je tožil: »Jaz čutim drugo postavo v mojih udih, ki se bojuje zoper postavo mojega duha«; in užaljen zavoljo vojske, ki jo bije meso z duhom, je zaklical sv. Pavel: »Kdo me bo rešil od telesa te smrti?« In glejte, telo smrti ali poželjivost mesa ni mu bila odzeta, ampak Gospod ga je potolažil, rekoč: »Pavel, naj ti zadostuje moja milost.«

Tudi nam zadostuje milost božja v boju zoper poželjivost, zoper sebičnost in lakomnost, če se je le poslužujemo. Milost božja in trdna volja zamore krotiti volka v ovčji obleki. Ko bi to ne bilo mogoče, Kristus ne bi bil zapovedal, rekoč: »Varujte se lažnivih prerokov.« Molitev in čuječnost preмага vse izkušnje. Saj pravi Gospod: »Čujte in molite, da ne padete v izkušnje.«

Da bi imeli sovražnika le v svojem srcu!

II. Tudi zunaj nas je obilo lažnivih prerokov, namreč slabe tovarišije in družčine, ki človeka zapeljujejo v greh. Kdo bi si mislil, že med otroci so taki zapeljivci. Človek bi nikdar ne verjel, da se med otroci najrajši že godé velike hudobije. Med njimi je morda pokvarjenec, ki druge zapeljuje. Otroci takrat morda še ne vedo, da je to smrtni greh; v poznejših letih pa se jim zbudi vest in jih strašno grize. Komaj otrok izpolni 14. leto, že ga starši dajo v službo. Tam živi med hlapci in deklami, ki vpričo njega grdo govoré, da je sramota. In če se mladenič ali deklica od začetka spotika nad takim govorjenjem, precej se

oglasil volk v ovčji obleki: Saj to ni tolikanj greh, duhovni gospodje reč pretiravajo.

Pa pojdimo še naprej. Krščansko dekle, da tebe se sedaj obrnem, poslušaj moje besede. V župniji se obhaja »žegnanje«. Vse je praznično oblečeno, ljudje si kaj boljšega privoščijo in mladi svet raja in pozabi na vse težave in bridkosti. Tudi ti, dekle, greš morda lahkomišljeno na plesišče. Tamkaj se seznaš z mladeničem, ki hvali tvojo lepoto in ljubeznivost in ti govori druge sladke besede. Od kraja se prestrašiš, ker večkrat si že slišala, da taka znanja niso dosti prida in da navadno vodijo v greh. Pa mladenič ti kmalu pomaga iz zadrege. On pravi, da nič hudega ne namerava, marveč te potolaži z obljubo, da te bo vzel. Ta obljuba je limanica, na katero se marsikatero dekle ujame. Pravi, da te bo vzel; pa kako te more vzeti; morda nič nima, in če ima premoženje, ne bo ga dobil morda še pet, šest let v roke, ali pa še ni vojaščine prost! — Pa ti na vse te pomisleke ne daš dosti. Daš se pogovoriti in z njim občuješ doma in na poti. On vedno govori o zakonu, in da bi mu ti raje verjela, podari ti prstan, kupi ti pisan trak ali židano ruto. Tako te hoče polagoma pridobiti za svoje slabe namene. Glej, to je pravi volk v ovčji obleki. Njemu je malo mar za ženitev, to je le vada, na katero se marsikatero dekle ujame. Zapeljivec pa ni zadovoljen, da ti bode osmodil cvet nedolžnosti, on bi te še nadalje rad rabil v svoje pregrešne namene. Če se mu pa ustavljaš, žuga ti, da te bo pustil in ti ne bo dal nobene pomoči. Glej, zdaj se je pokazal volk v svoji pravi podobi, brez ovčje obleke; pred teboj stoji volk, ropar v pravem pomenu besede, in glej, njemu si se bila izročila.

Krščanski mladenič! Tudi ti nisi varen pred volkovi v ovčji obleki. Če imaš denar, zbero se krog tebe prilizovavci, ki se imenujejo tvoje prijatelje. Le-ti te vodijo k igri in pijančevanju in te peljejo v slabe hiše. Hvalijo tvoj razum in tvoje dobro srce in rekó priliznjeno, da ga ni na svetu tebi enakega. Ti se navadiš obhoje z njimi; delo popustiš in se vdaš lenobi. Kaj pa, če ti denar poteče? Ej brate, pravijo ti tovariši, ne žaluj; če ti nimaš denarja, imajo ga pa drugi ljudje. Tedaj te naučijo goljufati, krivično igrati, krasti. V ječo prideš, in dobiš priloznost, seveda prepozno, premišljevat svojo nespamet.

Kar govorim, ni pretirano. Poznal sem mladeniče blagega srca, o katerih sem mislil, da bodo nekaj človeštvu koristili na vse strani. Ali komaj so prišli iz očetovske hiše med svet, že so jih med se vzeli slabi tovariši in jih popačili, tako da so se pogubili na duši in telesu. Ni mi treba navajati zgledov; vsaka župnija, vsaka vas skoro ve povedati kaj takega. Predvsem pa nesrečni starši, katerim srce krvavi, videti lastno dete bolno na duši in telesu vrniti se v domačo hišo, iz katere se je podalo zdravo in krščansko izrejeno. Povejte mi, očetje in matere, kdo je pokončal vašo srečo, kdo umoril vašega otroka, od katerega

ste pričakovali podpore v poznih letih? Kdo drugi, če ne volk v ovčji obleki, ki se je priliznjeno bližal vašemu sinu in mu prigovarjal, rekoč: Ne bodi klečeplazec, uživaj življenje! Duhovniki te strašijo z grehom, pa to in ono ni greh. Glejte, tako govore ti volkovi, in gorje tistim, ki jim verjamejo.

Pa tudi vi, gospodarji in gospodinje, varujte se lažnivih prerokov, ki se vam vsiljujejo, četudi v gosposkih suknjah. Le-ti preroki imajo gladek jezik in spretno pero; in kaj hočejo s svojimi besedami in spisi? Nič drugega, kakor vzeti vam vero vaših očetov, v kateri ste rojeni in izrejeni in v kateri do smrti živeti ste že tolikokrat slovesno obljubili. Verjemite mi, da na svetu ni nič drugega kot vojska med dobrim in hudim. Oboje ima svoje vojskovalce in svoje vojskovodje. Na katero stran se boste vi postavili, koga si boste zbrali za vojskovodjo? Kar nič ne dvomim, da hočete ostati pri zastavi Jezusovi, h kateri ste že davno pristopili. In kdo so vaši vodniki? To so vaši duhovni pastirji, ki niso le vodniki vaših duš in mašniki, ampak tudi vaši učenički v pravem pomenu besede. Kristus je rekel apostolom in njihovim naslednikom, katoliškim mašnikom: »Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje.« Ako se hočete tedaj ubraniti lažnivim prerokom, ravnajte se po Kristusovem povelju, poslušajte svoje duhovne pastirje in ubogajte njihove modre svete. Oni so, ki z vami dele žalost in veselje; oni so pri vas od vašega rojstva do smrti; oni ne iščejo sebe, ampak vaš blagor in vašo srečo.

Preljubi v Kristusu! Ogibljite se družbe hudobnih, zakaj oni so volkovi, ki vas zasledujejo od zunaj. Pomagači so hudobnega duha, ki je prvi oblekel nedolžno ovčjo obleko, ko je zapeljal prva človeka v greh, rekoč jima: Le jejta od prepovedanega sadu, saj zato ne bosta umrla! — Varujte se slabe tovarišije! Glejte, Peter, ki je Jezusa najbolj ljubil in zanj tako bil vnet, da je na vrtu Getzemani vojaku Malhu odsekal uho, ta Peter je Jezusa trikrat zatajil tisto noč. Kako je to prišlo? Prišel je v slabo družino na dvorišču velikega duhovna, med njegove hlapce in dekletke, ki so se gredli pri ognju.

Tako se je godilo svetim in pobožnim ljudem, in vi mislite, da vam ne bo škodila slaba tovarišija? Predrzen mladenič! Z ničvrednimi ljudmi se družiš in misliš, da boš ostal nedolžen? Kdor roko pomoli v ogenj, ta se speče; in kdor zagrabí za smolo, ta se osmoli. Lahkomišljeno dekletko, kakor mušica letaš krog luči in misliš, da se ti ne osmodé peruti? — Mladenič! Tvoji tovariši na videz iščejo tvojega prijateljstva, v resnici pa hočejo le tvoj denar. Dekletko! Tvoj ljubljeneček ti vedno govori o poroki; pa njemu ni zanjo, ampak le za meseno razkošnost. Če so dosegli namen, odložé ovčjo obleko in se smejejo v pest. Zatorej še enkrat rečem: varujte se volkov, ki pridejo k vam v ovčji obleki!

Ko so Judje, prišedši iz sužnosti, iznova začeli zidati mesto in njegovo obzidje, se je zgodilo, da so imeli v eni roki orodje,

v drugi meč, da so se obranili Samarijanov, ki so jim nasprotovali pri zidanju. Tako zidajmo tudi mi poslopje našega zveličanja. Z eno roko delajmo in trpimo zanj, z drugo se bojujmo zoper sovražnike našega zveličanja. Vendar ena zavest nas mora pri tem tolažiti. Vsaka dežela, vsaka župnija ima svojega patrona, ki je varih in pomočnik vsem. Vaši očetje so si izvolili za patrona, da bi jim svetil z zgledom in prosil zanje pri Bogu. In dobro so volili, zakaj ni lažnivi prerok, ampak prijatelj božji. In tega prijatelja božjega imate vi za patrona. Častite ga, ne le z molitvijo, ampak predvsem s tem, da posnemate njegov zgled. Držite se tudi vi zvesto Boga in svoje vere in izpolnjujte božje in cerkvene zapovedi. Ne imejte ničesar opraviti z brezverci in lažnivimi preroki. Predvsem pa brzdataje sovražnika, ki ga imate v sebi, namreč poželjivost mesa in oči, potem bote enkrat veselo zmagajo obhajali v svetih nebesih. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Osma nedelja po binkoštih.

O sv. čistosti.

I. Vrednost sv. čistosti.

Vse, kar se visoko ceni, se ne da primerjati s čisto dušo. (Sir. 26. 20.)

Biser vseh čednosti je sv. čistost. Zato moramo večkrat o njej govoriti. Premišljujmo danes in še dve nedelji o tej čednosti. Danes si odgovorimo na vprašanje:

Koliko je vredna sv. čistost? Ta čednost je neprecenljive vrednosti, kajti človek se 1. brez nje najglobokeje poniža, 2. z njo se k najvišji časti poviša.

1. Brez sv. čistosti ni mogoče kristjanu ohraniti časti kristjana. Kaj se pravi, kristjan biti? Kristjan biti se pravi, biti Kristusu podoben, podobnost z njim imeti na duši in telesu, v mišljenju in delovanju; se pravi z njim skrivnostno zvezan biti, se pravi ud njegovega skrivnostnega telesa biti. »Mi smo,« piše apostol (Ef. 5. 30.), »udje njegovega telesa od njegovega mesa in od njegovih kosti.« Kakor začuden vpraša Korinčane (I. 6, 15): »Ne veste-li, da so vaša telesa udje Kristusa?« Dovolj jasno nam torej kaže sv. Pavel veliko podobnost, tesno zvezo kristjanov s Kristusom, v tem, ko jih imenuje ude njegovega telesa, ude Jezusa Kristusa. Kristjan biti, se pravi nadalje, biti svetišče Sv. Duha, in to celo po telesu, kajti tako povprašuje zopet sv. Pavel: »Ne veste-li, da so vaši udje

svetišče Sv. Duha, kateri je v vas, ki ga imate od Boga, in da niste samo svoja lastnina, ker ste odkupljeni za drago ceno?« (I. Kor. 6. 19.) Kristjan biti, se pravi slednjič, biti otrok božji, po besedah Zveličarjevih: »Pojdem gori k mojemu Očetu in vašemu Očetu« (Jan. 20. 17) in zopet: »Tako molite: »Oče naš, kateri si v nebesih.« (Mat. 6. 9.) Tudi sv. Janez nam to jasno pove z besedami: »On jim je dal moč, postati otroci božji« (Jan. 1. 12). V tem torej obstoji velika čast kristjana, da je s sv. Trojico v najožji zvezi, da je otrok nebeškega Očeta, ud telesa Jezusa Kristusa, svetišče Sv. Duha in da zatorej ni samo na svoji duši, ampak tudi na telesu očiščen, posvečen, najvišje odlikovan. In ako še pomislimo, da ima kristjan vekomaj Boga gledati in uživati, da je poklican postati občan onih vzvišenih duhov božjih, angelov, recite, ali ni to visoka, nerazumljiva čast? Kaj je v primeri s to častjo čast, biti potomec starega, ali celo knežjega rodu?

Ta visoka čast pa se najbolj ogri in najgrše oblati z nečistostjo. Kristjan biti in nečisto srce imeti, je toliko nasprotje, da si ni mogoče večjega misliti. To izraža tudi jasno sv. apostol Pavel, ko piše do Efežanov: »Nečistost pa in vsaka nesramnost naj se še imenuje ne med vami, kakor se spodobi svetim; naj se ne godi nesramežljivost in ne neumno govorjenje in ne šale (Ef. 4. 3.). In do Korinčanov piše: »Kako se more luč pridružiti temi; kako gre skupaj Kristus in Belial?« Kako je torej zaslepljen vsak, ki misli, da se dá združiti nečisto življenje s častjo kristjana. Ali se ne bi zavzel ves svet, ko bi sin kraljevi, ne pomneč svojega visokega stanu in svojega kraljevskega oblačila, omadeževal se z umazanostjo, omadeževal prestol svojega očeta in kralja? In naj ne bo sramota za kristjana, ki je otrok najvišjega kralja, ako ne sovraži nečistosti, ako omadežuje nebeško, leskeče se oblačilo posvečujoče milosti, ako svoje srce onečasti z nesramnostjo, ako skruni celo ude svojega telesa z nečistovanjem, ki so vendar svetišče Sv. Duha? Premislite večkrat, pobožni kristjani, vašo trojno visoko čast, da ste otroci božji, udje Jezusa Kristusa, svetišče Sv. Duha, spominjajte se živo in s svetim ponosom te časti, ako se vzdigujejo v vas nečiste skušnjave, ali če pridejo take skušnjave od zunaj. Držite se s srčno ljubeznijo sv. čistosti, brez katere ne morete obvarovati svoje časti kot kristjani. Rajši kot sv. čistost žrtvujte vse drugo, da, celo svoje življenje, kajti brez sv. čistosti ni časti kristjana in ta je veliko večje vrednosti kakor telesno življenje. Ako kristjan ne ohrani čistosti in izgubi s tem čast kristjana, potem izgubi tudi čast človeka, kajti nečistnik se poniža na stopnjo živali ali celo pod žival. Sv. Bernard pravi, da napuh je greh angelov, lakomnost je lastnost ljudi, a nesramnost je lastnina živali. Kaj nagiblje in vodi žival? Kakšnim občutkom sledi? Žival gre za svojim nagonom, za občutki in vtisi svojih čutil. Kar dopade očem, kamor vabijo

zunanjí čuti, tega išče, s tem se zadovoljuje in zabava. Kaj pa stori človek, ki se ne meni za sv. čistost? Enako živali se prepusti svojim čutnim naĝonom, sledi svojim strastem. Ako mu pride pred oči, kar uĝaja njegovi poželjivosti, ako sliši kaj, kar prija njegovim nečistim ušesom, če vidi osebo, ki draži in vzbuja njegovo čutnost, tedaj se obnaša popolnoma kakor žival: brez vesti, brez pameti in služi samo strasti, katera se ne ozira ne na čas, ne na kraj, ne na starost, ne na stan in ne na to, kaj se spodobi.

Toda še večje ponižanje! Kdor ne skrbi za čistost srca, pade še bolj globoko, poniža se pod žival. Nečistnik je slabši od živali. Zakaj? On pozna višje užitke od teh, ki so meseni, in po teh višjih lahko teži in po njih hrepeni, ker ima prosto voljo. On pozna resnico in ve, da je ona hrana in življenje duše; on razume, kaj je lepo, in ve, da je ravno lepota sladkost in zadovoljnost duše; on pozna druge užitke duha in ve, da jih ima skupne z angeli; — vkljub temu teži in misli in hrepeni po tem, kar je živalskega. Kot kristjan bi moral poznati veselje molitve, sladkost milosti, radost sv. Rešnjega Telesa. Toda od tega užitka se obrne proč, obrne z nekakim studom. Vse njegovo hrepenenje je po uživanju, ki je samo živalsko. Žival ne pozna slabih posledic, ki jih ima lahko čutno uživanje. Ona je od jedi, četudi je zastrupljena in četudi pogine. Nečistnik pa pozna slabe posledice nečistega življenja za čas in za večnost in vendar teži za takim uživanjem. Žival ostane v mejah svoje narave in se zadovolji, ako zadosti svojemu naĝonu. Nečistnik nima nobene meje ne v naravi, ne v pameti. Kar je najbolj žalostno in kar ga najbolj ponižuje, je to, da vse njegove dušne moči in zmožnosti služijo čutnosti. On zlorablja svojo pamet in svojo voljo tako daleč, da ju stori sužnje najgrši strasti, da si s tem napravi nasladnosti, katerih bi se sramovala celo žival, ako bi imela kakor človek od Boga dar sramežljivosti.

Kako zadenejo nečistnika besede sv. pisma: »Človek, ki je v časti, ne pomisli tega, on je kakor neumne živali in postane njim enak.« (Pr. 48. 12.). Ne mislite pa, predragi v Kristusu, da veljajo te besede samo o nečistih dejanjih najgrše vrste. Ne, veljajo tudi o nečistosti v mislih in željah in besedah, kajti vse to je tudi nečistost in prepovedano pod smrtnim grehom. Kdor je tudi samo v mislih prostovoljno (dobro pomnite: prostovoljno) nečist ali nečisto govori ali kaj takega želi, stori smrtni greh in eden kot drugi onečasti in poniža s takimi mislimi in besedami svojo človeško čast, ne govori in ne misli več, kakor se spodobi človeku, ampak kakor bi se spodobilo živali, ako bi bila zmožna misliti in govoriti.

Veliko je torej vredna sv. čistost, ker se brez nje človek globoko, da, najglobokeje poniža. Da pa njeno vrednost še bolj spoznamo in še večjo ljubezen do nje zadobimo, preišljajmo

tudi, kako se kristjan po sveti čistosti povzdigne do najvišje časti.

2. Ako nečistost oropa človeka njegove naravne časti in ga poniža pod žival, tedaj mu čistost ohrani njegovo naravno čast in ga povzdigne med čiste duhove.

Naravna čast človeka obstoji v tem, da njegov duh gospoduje čez čutno naravo. To pa ni nikaka neznatna ali lahka naloga, ker je čutna narava tako pokvarjena, ker je meso, kakor govori sv. Pavel, vedno naperjeno proti duši. (Gal. 5, 17.) Toda čisti gospoduje nad svojim mesom in s tem ohrani svojemu umu naravno jasnost in bistrost, tako da vse stvari jasneje spozna. V kolikor se obvaruje vsakega madeža, vsakega diha nečistosti, v toliko popolneje in laže sprejme resnico; kakor ogledalo, ki kaže stvari v toliko jasnejši luči, kolikor bolj je čisto vsakega madeža. Čistega človeka pogled ne ostane na površju, temveč vidi v notranje, se ne omeji samo na telesne predmete, temveč se povzpne tudi do duševnih; celo nekatere božje resnice more naravni um človekov, kateremu ravno čistost ohrani naravno bistrost in zmožnost, razumeti in obrniti v svojo korist. Dokaz za to imamo v sv. pismu, ki trdi, da modrost ne gre v dušo, ki je hudobna in ne stanuje v telesu, ki služi grehu in strasti. (Sap. 1, 4.) Iz tega se more sklepati, da gre modrost v dušo, ki je čista in ki stanuje v telesu, ki je čisto in sramežljivo. — Tudi človekovi v olji ohrani čistost njeno naravno moč in odločnost. Poleg tega jo utrdi in krepí tako, da v najtežavnejših razmerah in najstrašnejših izkušnjavah ostane neupognjena in neomajana. Stori jo srčno za junaške sklepe, kakor kaže sveto pismo na čisti ženi, ki se je imenovala Judita. Bila je slabotna ženska, v samoti živeča vdova. Toda ko je bilo vse izraelsko ljudstvo v najhujši stiski in blizu obupa, ko je kralj Ozija izgubil vse upanje in sklenil, da izroči mesto sovražniku Holofernu, tedaj je ta ženska stopila naprej in se ponudila, da prevzame težavno delo rešitve. V sredo v sovražni tabor prodre in si drzne priti pred sovražnega Holoferna, da mu odseka glavo. Ta junaški čin v volji te ženske je povzročila ravno sveta čistost. Veliki duhovnik Joahim sam je to izrekel, ko ji je zaklical: »Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraela. Ker si čistost ljubila, tedaj te je roka Gospodova storila močno in zato boš blagrovana vekomaj.« (Jud. 10, 11.) — Velikost duha, ki jo človeku podeli čistost, preide tudi na telo. Tudi telo dobi delež in čast čiste duše. Telesni udje se odtegnejo grehu in služijo čednosti. Obraz kaže duhovit izraz, oči gledajo jasno in čisto, kakor čisto ogledalo čiste duše. Vse telo, vsa zunanost je takorekoč obsijana z bleiskom in častjo svete čistosti. Poglejte čistega otroka ali čistega starčka, čistega mladeniča ali čisto devico — povsod ona vzvišenost in ona čast. Da pa ne boste mislili, da so moje besede pretirane, poslušajte, kaj govori o sveti čistosti v svetem pismu sam Sv. Duh: »Milost čez milost je sveta in sramežljiva ženska.

Vse, kar se visoko ceni, se ne da primerjati s čisto dušo.« (Sir. 26, 19, 20.) Katere reči se navadno visoko cenijo? Denar iz zlata in srebra, dragocena oblačila iz svile, dragi kamni in biseri, odlikovanja, čast, slava, bogastvo. Toda ne denar, ne zlat, ne srebrn, ne dragocena obleka, ne dragi kamni in biseri, ne čast, ne slava — vse to ni nič proti čisti duši, o kateri govori Sv. Duh: »Vse, kar se visoko ceni, se ne da primerjati s čisto dušo.« Poslušajte vendar vi vsi, ki ljubite čednost sv. čistosti in si zanj prizadevate, poslušajte, kako jo Bog visoko ceni, ko pravi, da se nič ne da primerjati z dušo, ki je čista. Poslušajte pa tudi vi, ki se za sveto čistost ne menite in jo prodaste za najmanjši nečisti užitek, poslušajte, kako jo Bog visoko ceni, ko pravi, da se nič ne da primerjati z dušo, ki je čista. In, ali ne poznate vsi one hvale svete čistosti, katero je Bog sam izrekel v knjigi modrosti? Tako krasne so one besede, v katerih S v. D u h oznanja hvalo čistih duš, da bi morale z zlatimi črkami vrezane biti na spomenikih, da bi jih vsakdo videl, bral in si jih vzel k srcu; zlasti bi morale biti vtisnjene globoko v srce mladim ljudem, da bi jih imeli vedno živo v spominu. Tako-le se glase one besede: O, kako lep je čist rod v svetlobi, zakaj njegov spomin je večn, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh. Ako je pričujoč, ga posnemajo, kadar se pa odtegne očem, hrepenijo po njem, in kronan obhaja vekomaj zmagó, ker je zmagal boj za plačilo neomadeževanih. (Sap. 4, 1.) — Niso-li to krasne besede, besede iz ust Boga samega? Niso-li velikodušne obljube, storjene vsem onim, ki se stanovitno in srčno vojskujejo za sveto čistost? Sedaj pač razumemo, kako da se sveti o č e t j e in učeniki ne utrudijo slavo svete čistosti oznanjevati in da jo slavé z najkrasnejšimi slavospevi, sedaj razumemo, kako da so se tisoči in tisoči obojega spola vojskovali za to čednost in se še vojskujejo, sedaj razumemo, kako to, da so se tako mnogi izkopali iz najglobokejšega brezdna nečistosti, se očistili z najostrejšo pokoro in hudim mrtvenjem, da so postali svetniki; sedaj vemo, zakaj grešni svet razumeti ne more in razumeti noče, kako to, da mnogi v svetem navdušenju za to čednost hočejo vedno deviško živeti, da posnemajo te deviške duše mnogi celo v zakonskem stanu, kako mnogi, rešeni zakonskih vezi kot vdovci ali vdove samo na to mislijo, kar je božjega, kako to, da so nežne device kakor sv. Neža, sv. Barbara, sv. Katarina in mnoge druge rade najhujše muke in najgrozovitejšo smrt pretrpele, da so le to čednost neomadeževano ohranile. Ali ni torej sveta čistost vredna, ali ne zasluži najtežavnejšega dela in boja?

Kaj, ko bi vam kdo hotel oropati denar in premoženje, ko bi vas kdo hotel pripraviti ob dobro ime in spoštovanje, ali se ne bi branili iz vseh svojih moči? — Če se pa gre za to, da se ohrani vaši duši sveta čistost, brez katere ni časti človeka, še manj kristjana, če je v nevarnosti najlepša čednost, za katero so drugi toliko žrtvovali, da so darovali svojo kri in življenje, tedaj

naj bi vam bilo vseeno, tedaj bi postali neodločni, boječi? Tedaj da bi se vdali najgrši pregrehi, da bi hoteli postati sužnji nečistega duha, četudi samo v mislih in željah? Ne, to ni mogoče in to se ne sme zgoditi vekomaj. Amen. **Jak. Ogrizek.**

Deveta nedelja po binkoštih.

O sv. čistosti.

II. Kazen nečistosti in plačilo svete čistosti.

Bog bo povrnil vsakemu po njegovih delih. **Rim. 2. 6.**

Neskončne vrednosti je sveta čistost, kakor smo slišali v zadnjem premišljevanju. Brez nje kristjan ne more obvarovati časti kristjana, ne more biti živ ud Jezusa Kristusa, ne vredno svetišče Sv. Duha in pravi otrok božji. Nečistost mu odvzame tudi čast človeka, tako da ne posluša več svoje pameti in vesti, temveč streže samo svoji čutnosti. Še niže se poniža nesrečnik, tako da vse svoje dušne in telesne moči obrne v službo svoje strasti. — O žalostni in pomilovanja vredni stan takega človeka! Koliko nasprotje proti tej nesrečni žrtvi je pa čista duša, katera se lesketa v vsej časti in visokosti, ker ima nepokvarjen, jasen razum in nepokvarjeno, močno voljo. Tudi telo je deležno te visokosti in časti. Iz oči sije nasproti in na vsem obrazu se bere sveta čistost. Ali niso torej dolžni kristjani nečistost najhuje sovražiti, sveto čistost pa najiskrenejše ljubiti? Gotovo so dolžni že zaradi grdobije one nesrečne strasti in zaradi lepote te angelske čednosti. Koliko bolj so pa še dolžni, ko grda nečistost ni samo ostudna, ampak tudi kazni vredna, sveta čistost pa ni samo ljubezniva, ampak je tudi vredna plačila. Zato premišljujmo sedaj malo bolj natanko: 1. Kazen nečistosti. 2. Plačilo svete čistosti.

1. Največja in prava kazen čaka nečistega grešnika v večnosti. Toda tudi v tem življenju mora prestatiti kazni, dostikrat prav težke kazni za svoje grehe. Prav velika kazen, katera nečistnika vedno zadene, je izguba notranjega miru. Ako pravi sveto pismo sploh, da grešniki nimajo miru (Iz. 48, 22), koliko bolj velja to o tistem, ki živi v nečistih grehah! Kako bi pa tudi imel notranji mir? Pravi mir pride samo od Boga, v nečistem srcu pa Bog ne more stanovati, torej tudi ne more biti pravega miru. Tudi tukaj veljajo besede svetega pisma: »Kako se more luč pridružiti temi, kako moreta biti skupaj Kristus in Belial (satan)?« Največja nasprotja v naravi, n. pr. ogenj in voda, mraz in vročina, bi se laže zedinila kakor pa notranji mir in ne-

čisto srce. Bi-li mogel imeniten gospod stanovati v koči, v kateri vse mrgoli ostudne golazni in je zrak zastrupljen po gnilobi? Veliko manj more Gospod Bog stanovati v srcu, v katerem je vse živo nečistih misli, v katerem nečistost razširja ostuden smrad. Bog ne more stanovati ondi, torej je nemogoče, da bi v takem srcu bil pravi notranji mir. Namesto tega nebeškega miru gospodujejo v njem vse druge stvari. Kakor skriti črvi v rdečem jabelku, ki ga razjedajo, tako tičijo v nečistem srcu nesramne misli, želje, nagnjenja; in enako strupenim bacilom, ki so se zajedli v kri, razdere ta grdobija notranji mir in izpremeni človeško srce v žalostno in pusto bivališče. Nemir, skrb, nevolja in druge muke so temu neizogibne posledice. Neka malomarnost in stud se pokaže pri rečeh, nad katerimi imajo drugi nedolžno veselje in nad katerimi je imel tudi nečistnik nekdanje veselje. Nasprotno pa z največjo slastjo plane po rečeh, ki se drugim gabijo, kakor bolniki, ki zametajo tečne in okusne jedi, in segajo po grenkih in zoprnih tekočinah. O ti nesrečni, ki skušajo lačno svoje srce, ki hrepeni po sreči, nasititi s stvarmi, ki so živalske ali še slabše, in ki hočejo praznoto svoje duše napolniti z umazanimi nasladnostmi. Nespametno prizadevanje! Ko bi mogli tudi vse nečiste nasladnosti in užitke, katere so nečistniki od začetka sveta pa do sedaj si dovolili, — ko bi jih mogli v eni sami posodi skupaj zbrati in ko bi z enim samim požirkom to posodo izpraznili, tudi tedaj bi ne dobili nadomestila za notranji mir, tudi tedaj bi ne dosegli izgubljene sreče. Le še večja je potem njih notranja praznота, večji notranji nemir. Miru torej, pravega notranjega miru nečistnik ne more imeti. Ta neprecenljiva dobrota mu je za kazen za njegove grehe odvezeta brez usmiljenja.

Odvzeta mu je pa še druga dobrota, ki je tudi velika vrednosti, namreč z d r a v j e. Priznana resnica je namreč, da za telesno zdravje izmed vseh strasti je skoro ni tako pogubne kakor je ravno nečistost. Ona oslabi telesno moč, pretrse živce, razkroji in uniči nežne notranje dele v človeškem telesu. Dostikrat so žalostne posledice te strasti, da um opeša in ne-le opeša, ampak omrači in se celo zmeša — pač dovolj žalostno za grešnika samega, še bolj pa za njegove potomce. To so slabe posledice, ki pa niso edine. Pri nekaterih se pokažejo strašne bolezni, dolgo hiranje in celo nagla smrt. Med zdravniki se dobe mnogi, ki so popolnoma neverni in ki ne marajo slišati ne o Bogu in ne o satanu, toda vsi skupaj so edini v tej misli, da je nečistost velika, velika sovražnica ljubega zdravja. In kdor tudi njim noče verjeti, ta naj gre sam po bolnišnicah in naj si jih ogleda te nesrečne žrtve nesramnosti, kako leže tam kot pokvečena trupla, kot živi mrliči, ki so sebi in drugim predmet studa in zaničevanja.

Da, v tako nesrečo lahko padejo nečistniki, in še več! V kazen za svojo nesramnost i z g u b e tudi v s o č a s t i n s p o š t o v a n j e. Kdo bi mogel še ceniti in spoštovati nečistnika, ki

se je za ničvredno nasladnost odpovedal časti kristjana in časti človeka, ki se je ponižal do živali ali celo pod žival? On zapade splošnemu preziranju in zaničevanju, pred katerim ga ne obvarje ne bogastvo, ne omika, ne častni naslovi, ne stan, ne imenitna služba. Naj ga na videz še tako časte, naj se mu na zunaj še tako globoko klanjajo, v srcu ga vsak tembolj zaničuje po besedah svetega pisma, ki se glase: »Tak bo na mestnih trgih kaznovan . . . on bo pred vsemi osramočen, zato ker ni poznal strahu božjega . . . ravno tako se zgodi vsaki nezvesti ženi, ona bo zapustila spomin, ki se bo preklinjal in njena sramota ne bo nikdar izbrisana. (Sir. 23, 30.)

Zares velike so kazni, ki že v tem življenju sledijo nečistosti, kaj šele naj rečemo o kaznih, ki jo čakajo v večnosti. Tam šele pridejo prave kazni. Tukaj na zemlji je v nečistnikih plapolal ogenj strasti, tam se bo dvigal okoli njih ogenj žveplenega jezera. Tukaj na zemlji so v njih očeh žareli nečisti pogledi, tam bo žarel iz njih peklenški ogenj. Tukaj na zemlji je donel na ušesa glas nečistega govorjenja, tam bo donelo po ušesih prasketanje večnega plamena. Tukaj so iz njih ust švigali umazani pogovori, tam jim bo švigal iz ust plamen trpljenja, tukaj so se naslajali z nečistimi občutki, tam bodo trepetali pred peklenko žrjavico. Tukaj jim je bila domišljija polna nečistih podob, tam se bodo zvijali mučeni od peklenških pošasti. — Toda obrnimo, predragi kristjani, svoje oči preč od hudih in pravičnih kazni zavrženih nečistnikov in poglejfo, kako krasno plačilo je Bog odločil za čednost sveti čistosti.

2. Sv. Izidor trdi kar naravnost: »Sveta čistost je mir srca in zdravje telesa.« Ni-li to resnica? Ako Bog, ki rajši deli dobrote, kakor pa kaznuje, nečistniku odvzame notranji mir, ali ne bo čisto dušo obdaroval z dobroto popolnega miru? Ali ni ta notranji mir že naravna posledica čistega srca? Ako je soba očiščena prahu in smeti, tedaj je v njej prijetno stanovati; ako je zrak čist megle in oblakov, tedaj sije nad nas ljubko solnce — tako je tudi s srcem človeškim, ki je čisto. V njem vlada nebeški mir, strasti v njem ne divjajo in ne buči vihar mesene poželjivosti. Četudi pridejo z božjim dopuščanjem hude izkušnjave in se dvigajo visoko kakor valovi morja, toda v dnu srca kraljuje mir in tihota, kakor je tihota na dnu morja kljub tolikim valovom in viharjem. Da, mnogokrat skušajo čiste duše v takih hudih izkušnjavah in viharjih to, kar so izkusili učenci Jezusovi, ko so bili z njim sredi jezera in so valovi čolnič sem in tja metali, da se je bilo bati najhujšega. Pristopili so k Zveličarju, ga vzbudili in mu rekli: »Gospod, otmi nas, poginjamo.« In Jezus jim je rekel: »Kaj ste boječi, maloverni?« Tedaj je vstal, zapovedal vetrovom in morju in bila je velika tihota. (Mat. 8, 25.) Tako tudi čiste duše, če so izkušnjave le prevelike, kličejo k Zveličarju, in on vstane in zapove viharjem, v srcu nastane zopet prejšnja tihota in mir.

Da ostane telo čistega človeka zdravo in v dobrem stanu, mi ni treba posebej omenjati, saj je to znana in potrjena resnica, katero lahko vsakdo vidi. Samo nekaj bi omenil, da namreč ljudje, ki skrbe za čisto življenje, ne poznajo niti po imenu gotovih bolezni, ki druge mučijo do smrti, da taki čisti ljudje celo v pozni starosti ohranijo neko čilost života, za katero bi jih morala zavidati celo mladina.

To je torej plačilo, ki ga prejme sv. čistost v tem življenju, zares imenitno in veliko plačilo. Toda koliko večje plačilo jih čaka šele v večnosti! »Nobeno oko ni videlo, nobeno uho ni slišalo, v nobenega človeka srce ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo. (I. Kor. 2, 9.) Ta krasna obljuba se bo zlasti nad njimi izpolnila, ki so v čisti ljubezni Gospodu zvesti ostali. Bog jim bo dal zakladov svojih v popolni meri. »Pili bodo«, kakor piše sv. pismo, »od obilnosti tvoje hiše, o Bog . . . in v tvoji svetlobi bodo gledali luč.« (Ps. 35, 9, 10.) Ne samo luč božjo bodo gledali, ampak Boga samega, kakor govori Zveličar: »Blagor tistim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali.« (Mat. 5, 8.) O velika sreča čistih duš, o nebeška blaženost, o krasno plačilo svete čistosti! Boga bodo gledali oni, ki so čistega srca, Boga, čigar bistvo je ljubezen, čigar ljubezen je dobrota, čigar dobrota je lepota, čigar lepota je blaženost. Boga bodo gledali, češkar gledanje neštete vrste angelov in nebeških duhov navdaja s sladkostjo, Boga, ki je čudovit v svojih svetnikih, ki je blažen med svojimi blaženimi.

Ako bi tudi nobeno plačilo ne bilo obljubljeno za sveto čistost in nobena kazen ne bila zažugana za nečistost, ali bi ne bili primorani ljubiti one zaradi njene lepote, to pa sovražiti čez vse zaradi njene ostudnosti? Toda, kristjani moji, kako je z vašimi srci? Ali so navdušena za lepoto svete čistosti, ali težijo po njej, ali se vojskujejo za njo? Ali imajo morda želje po podlih umazanostih in nesramnostih? Ali se morda naslanjajo v živalskem poželjenju? Kako je z vašimi srci? Ali so pač čista srca, zlasti vaša, krščanski mladeniči in dekleta? Oh, ali morete pozabiti na vaš najlepši kras, na vašo najkrasnejšo lepoto? Ali morete v svoji lahkomišljenosti in nespameti se dati tako preslepiti in svoj najlepši biser poteptati v blato? Če vas pa lepota svete čistosti ne gane in ne vzbudi za njo navdušenja, če vas grdobija nesrečne strasti ne navda s studom in zoprnostjo, ali vas ne bo ganilo plačilo, ki je obljubljeno čistim dušam, ali vas ne bo pretresla kazen, ki čaka nečiste grešnike?

Poslušajte sv. Hieronima, ko piše: »O, kako grenek in oster je sad poželjivosti, grenkejši je kot žolč, ostrejši kakor meč.« Poslušajte sv. Evzebija: »Nesramnost oslabi telo, spodkoplje zdravje, opeša spomin, otemni razum, omehča voljo, zaduši blaga čutila, umori vest, omakežuje dobro ime, izprazni denarnico, pripelje v hišo revščino, odpre vrata siromaštvu. Nenasitnost je njena vratarica, sramota in zaničevanje njena tovarišica.« Poslu-

šajte nasproti pa sv. Anastazija: »O čistost, ti dragoceni biser! Malo jih je, ki te najdejo, veliko jih je, ki te sovražijo in ki te ne marajo zato, ker te niso vredni. Ti usmrtiš smrt in živiš v nesmrtnosti. Ti si kras apostolov, veselje angelov, krona zmage vseh svetnikov.« Poslušajte še sv. Krizostoma: »Veseli se, nedolžni, v sužnosti si prost, v ječi veselega srca. Tebe častijo mo-gočni, tebe cenijo knezi, tebe iščejo imenitni, za teboj težijo celo oni, ki te preganjajo. Tebe poslušajo dobri, tebe zavidajo hudobni, tebi podležejo sovražniki.« Da, predragi kristjani, sovražimo iz dna srca nesrečno strast in ljubimo sveto čistost iz vse svoje duše, da se obvarujemo tukaj in tam v večnosti pred strašnimi kaznimi nečistega greha, da zadobimo tukaj in tam v večnosti plačilo čistega življenja. Poplačal nas bo z nevenljivo krono Oni, ki se pase med belimi lilijami in ki je sam dal zagotovilo rekoč: »Blagor jim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali.« Amen.

Jak. Ogrizek.

Deseta nedelja po binkoštih.

Varujmo se napuha!

Vsak, kdor se povišuje, bo ponižan.
Luk. 18, 14.

Kakor iz studenca izvira voda, tako izvirajo iz sedmerih poglavitnih grehov mnogi drugi grehi; kakor je na človeškem telesu glava najvažnejša, tako pravimo nekaterim grehom poglavitni, ker je vsak izmed njih glava mnogih drugih grehov; kakor iz korenine vzraste deblo, veje, mladike, listje, cvetje in sad, tako poganjajo iz sedmerih poglavitnih grešljivosti ali sedmerih grešnih strasti ali grešnih napak mnogi drugi grehi. Po zgledu papeža Gregorija Velikega štejemo sedmero poglavitnih grehov, in o prvem, o napuhu, vam hočem danes, ko nam sv. evangelij kaže na farizeju hudobijo napuha, na cestninarju pa lepoto ponižnosti, govoriti in vam pokazati:

I. Kaj je napuh?

II. Kaj izvira iz napuha?

1. Bog ga namreč sovraži in kaznuje,
2. napuh je škodljiv bližnjemu in človeku samemu.

I. Kaj je napuh? Napuh je, kakor pravi rimski katekizem, neredna želja po lastni prednosti in časti. Ošaben ali napuhnjjen je tisti, kdor samega sebe čez mero povzdiguje, hoče več veljati, kakor mu po pravici gre. Ošabnež samega sebe pre-cenjuje, prilastuje samemu sebi duševne in telesne zmožnosti in vrednosti; telesno zdravje, moč in čilost, spretnost duha,

lepoto telesnega stasa, čast in spoštovanje, ugled pri ljudeh, srečo in blagostanje in bogastvo; to vse — so pa darovi, ki prihajajo od zgoraj, od Očeta luči. (Jak. 1, 17.) Vse, kar smo in kar imamo, nimamo ničesar po svoji zaslugi, ampak vse je delo božje, delo božje milosti. Čujte tako jasno velikega apostola sv. Pavla: »Kdo ti pa daje (človek) prednost? Kaj pa imaš, česar nisi prejel? Če si pa prejel, pokáj se ponašaš, kakor bi ne bil prejel?« (I. Kor. 4, 7.)

Ošaben je dalje, kdor samega sebe čisla in spoštuje, druge pa prezira; ošaben, kdor povsod sebe hvali, hrepeni po časti, po odlikovanju; ošaben, kdor zmanjšuje ali celó zanikuje vrline in zasluęe bližnjikove; ošaben, kdor pristrčno želi, da se vsako, še tako majhno, neznatno njegovo delo obesi na véliki zvon, vsepovsod razglasi, nestrpnó pričakujoč za to vsestranskega priznanja in pohvale. Ošaben je, kdor ima le samega sebe za najbolj modrega, najbolj spretnega, za najbolj vplivnega pri višjih oblasteh, druge pa omalovažuje. Ošabnež vedno poprašuje, zakaj to, zakaj ono, zakaj ravno tako, in malokatera reč mu je po volji. Kako odbijajoče in odurno je njegovo govorjenje, kako ohole in naravnost predrzne njegove sodbe! Ošabnež hoče vse vedeti, hoče vse znati in ob vsaki priliji in k vsaki reči pridejati še svoje pripombe, so li potem primerne stvari ali ne. Ošabnež hoče pa hoče vsepovsod stati na pozorišču, imeti samega sebe za središče, na katero se imajo nanašati vse pozornosti in priznanja in javne pohvale. To bi bilo bistvo napuha. Da se bomo torej, predragi v Gospodu, toliko skrbneje varovali napuha, preudarimo, kaj izvira iz napuha in kako je sovražen Bogu in bližnjemu in kako ga zato Bog kaznuje.

II. 1. V sv. pismu, glejte, predragi v Gospodu, govori Gospod Bog po Modrem svarilne besede, rekoč: »Bog in ljudje sovražijo napuh . . . Kaj se povišuje prah in pepel? Začetek vsakega greha je napuh; kdor se ga drži, je poln prokletstva in nazadnje ga bo podrl . . . Zato je Bog podrl sedeže ošabnih prvakov in pohlevne posadil na njihovo mesto in celo: »Korenine prevzetnih narodov je Bog usušil, ponižne pa je zasadil celo izmed paganov. Spomin ošabnežev je Bog uničil, ohranil pa je spomin srčno ponižnih.« (Sir. 10, 7 sqq.) »Strah Gospodov sovraži zlo; prevzetnost in napuh.« (Preg. 8, 13.)

Ošabnež se zaroti, upre svojemu Bogu, in zares »začetek vsakega greha je napuh«. Kaj pa je greh? Zanemarjanje, preziranje božje postave; glejte, saj je v vsakem, posebno smrtnem grehu jasno spoznati tisti ošabni upor zavrženih angelov: »Ne bom ti služil!« Zato ravno označuje sv. pismo ošabnost kot vzrok najostudnejšim pregreham: »Pred pogubo gre ošabnost in pred propadom se človek povzdiguje v napuhu.« (Preg. 16, 18.) Ošabnost ravno je ponajvečkrat veliki vzrok, da se revni, omejeni človeški razum upira božjemu razodetju, protivi glo-

bokim, nerazumljivim, po katoliški Cerkvi razglašenim verskim resnicam; napuh ravno rodi toliko mlačnežev v sveti veri, toliko odpadnikov od svete vere. »Napuhu ne daj gospodovati ne v svojih mislih, ne v svojih besedah; zakaj v njem se je začela vsa spačenost,« je opominjal že stari Tobija svojega sina. (Tob. 4, 14.) Tako, glejte, gineta strah božji in ljubezen do Boga iz ošabnega srca, kajti »samo ponižnost vrši voljo božjo, ošabnost pa dela po svojem, ljubezen božja pa je daleč od napuha,« pravi sv. Avguštin. (Tract. 25 in Joan.) Zato pa Gospod Bog tako sovraži prevzetnost in napuh in ga hudo kaznuje in ga je kaznoval že od začetka sveta. »Zakaj nič ni božjemu Srcu bolj zoprno, kakor ravno napuh. Izgnal je zaradi napuha veliko angelov iz nebes in prve starše iz raja.« (Sermo s. Bern. in f. purif.) Saj vam je znano, da »Bog tudi svojim angelom, ki so grešili, ni prizanesel, temveč jih je potegnil s peklenskimi vrvmi v brezno in izročil v trpljenje.« (II. Petr. 2, 4.) Zakaj pa? Prevzeli so se, uprli zoper Boga, svojega Stvarnika, zato je »Bog angele, ki niso ohranili svojega gospostva, marveč so zapustili svoje bivališče, pridržal za sodbo velikega dne z večnimi vezmi pod temo.« (Jud. 1, 6.)

V raju sta grešila prva dva človeka Adam in Eva z grehom napuha, ko se jima je lagal hudobni duh, češ: »Nikakor ne bosta umrla; marveč oči se vama odpro in bodeta kakor bogova in spoznala dobro in zlo.« (Gen. 3, 4, 5.) Grešila sta z napuhom, zato slišita kazen svojega ponižanja: »Prah si in v prah se povrneš!« (Gen. 3, 21.)

Ali, ko so se bili potomci Noetovi silno namnožili po zemlji, so hoteli Bogu nakljub, zaupajoč na lastno moč in število, zgraditi veliko mesto in stolp, ki naj bi segal do neba. Ta naj bi ne bil zgrajen in postavljen Bogu v čast, ampak naj bi bil spomenik človeške moči in velikosti poznim rodovom. Govorili so v svoji ošabnosti: »Pridite, zgradimo mesto in stolp, da bo vrh segal do neba; proslavimo svoje ime, preden se razdelimo po vsej zemlji!« Prišel pa je Bog, da bi videl mesto in stolp, in je rekel: »Glej, edino je ljudstvo in en jezik govore vsi; začeli so in ne bodo odnehali od svojih misli, dokler jih ne izpolnijo v dejanju. Torej idimo in zmešajmo tam njihov jezik, da ne bo vsak slišal in razumel besede svojega bližnjega! In tako jih je Bog zaradi napuha od tam razpršil po vseh krajih sveta.« (Gen. 11, 1—9.)

Sv. pismo nam dalje poroča, kako je Bog končal z ognjem in žveplom mesti Sodomo in Gomoro in vse nju prebivalce, in navaja kot prvi vzrok, da so prebivalci zabredli v tako ostudne, nečiste grehe: napuh. Takole govori po preroku Ecehijelu (16, 49): »Glej, to je bila krivda Sodome in Gomore: napuh, sitost kruha in obilnost in njiju hčerâ lenoba; ubožcem in revežem niso ponudile roke.«

Ko je bivalo izraelsko ljudstvo v Egiptu, tedaj stopita Mozes in Aron po božjem povelju h kralju Faraonu in mu govorita: »Tako govori Gospod, Izraelov Bog: Izpusti moje ljudstvo, da mi daruje v puščavi!« Faraon pa odvrne v svoji ošabnosti: »Kdo je Gospod, da naj poslušam njegovo besedo in izpustim Izraela? Ne poznam Gospoda in Izraela ne bom izpustil.« Zapovedal je pa kralj tlačanskim priganjačem, nakladati ljudstvu še hujša dela. Ali za kazen tej veliki ošabnosti je poslal Bog desetero strašne šibe nad egiptovsko deželo in naposled končal in potopil kralja in vso vojsko Faraonovo v Rdečem morju. (Exod. 5.)

Znano vam je tudi, kako so se večkrat dvignili Filistejci v boj na Izraelce. Bil je pa med sovražnimi Filistejci velikan, Golijat po imenu, ošaben, zaupajoč na lastno orjaško moč in orožje, hvalil se je in je skozi 40 dni hodil zasramovat izvoljeno izraelsko ljudstvo. Ko mu pride nekega dne naproti pastirček David s palico in pračo, ga velikan ošabno zasmehuje, rekoč: »Ali sem mar pes, da greš s palico nadme? Le pojdi sem in dam tvoje meso pticam pod nebom in zverinam po zemlji.« David mu pa odgovori: »Ti greš k meni z mečem in sulico in s škitom; jaz pa prihajam k tebi v imenu Gospoda vojskinih trum, katerega si danes zasmehoval.« Tedaj se Golijat bliža Davidu. Tudi David hiti in steče v boj, seže v torbo, vzame kamen, ga dene v pračo, pračo zasuče ter zadene velikana v čelo tako močno, da je padel na zemljo — David mu vzame meč in mu odseka glavo — Filistejci vsi zbeže. (I. Kralj. 17.) Resničen je torej pregovor sv. pisma: »Napuhu sledi ponižanje, čast pa doseže, kdor je ponižnega duha.« (Preg. 20, 23.)

V 2. knjigi kraljev v 18. poglavju so popisani tudi veliki grehi, ki jih je storil Absalom, sin Davidov, pa vsi so izvirali iz njegovega napuha; bil je namreč najlepši mož v vsem Izraelu, zlasti je imel lepe, dolge lase, in zato bi bil rad tudi prvi, — kralj v deželi. Zato se je uprl proti lastnemu očetu, kralju Davidu, našuntal ljudstvo k upor, — k vojski —; veliko ljudi je izgubilo življenje, a tudi ošabnega in nehvaležnega Absaloma je zadela božja kazen; obvisel je z dolgimi lasmi na košatem hrastu, tam visečega so zabodli s tremi sulicami, vrgli ga v globoko jamo in nanosili velik kup kamenja nanj. (II. Kralj. 18.)

Iz novega zakona vam je tudi znana prilika, katero je božji Zveličar sam povedal onim, ki so sami vase zaupali, druge pa zaničevali, rekoč: »Dva človeka sta šla v tempelj molit, eden je bil farizej, drugi pa cestninar. Farizej je stal in je sam pri sebi molil: ‚Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje, razbojniki, krivičniki, prešuštniki, ali kakor ta cestninar. Postim se dvakrat v tednu, desetino dajem od vsega, kar imam.‘ Cestninar pa je oddaleč stal in še oči ni hotel proti nebu vzdigniti; temveč je trkal na prsi, rekoč: ‚Bog bodi milostljiv meni grešniku!‘« (Luk. 18, 1—12.) Kako se, kajneda, ta ošabni farizej pre-

cenjuje in povišuje! Njegova molitev ni bila nobena molitev, ampak hvalnica na lastno osebo. Ni govoril: Zahvalim se ti, o Bog, da sem bil s tvojo pomočjo in milostjo obvarovan večjih — smrtnih grehov, ampak samega sebe hvali: Nisem tak pa tak, v svoji prevzetnosti našteva Bogu nekatera dobra dela, a jih pripisuje vse svoji zaslugi; ne prosi nobenih milosti, si domišljuje, da je brez greha, pa vendar je dostavil Zveličar sam: »Glejte, cestninar je šel opravičen iz templja, oni pa ne; zakaj vsakdo, ki se povišuje, bo ponižan, kdor se ponižuje, bo povišan.« (Luk. 18, 14.)

Krščanski zgodovinar Evzebij iz 4. stoletja po Kristusu pripoveduje v svoji cerkveni zgodovini (Euseb. hist. ecl. lib. 2, c. 9), kako je prišel nekoč judovski kralj Herod Agripa na narodno godovanje v Cezarejo in je tam nastopil kot slavnostni govornik. Priliznjeni hinavci ga obstopijo in vpijejo na vso moč: »To je glas božji, ne pa človeški!« Te besede pa store kralja še bolj ošabnega, krutega, nesramnega. Dovolil je, da so ga po božje častili. Ali Bog ga je hudo obiskal. Pri živem telesu je začel gniti, v strašnih, neznosnih bolečinah je zaklical svojim lizonom: »Gorje mi, glejte me, tistega boga, kateremu ste izkazovali božjo čast!«

Da je, predragi v Gospodu, ravno napuh Bogu tako zopr in sovražen in da ga tako hudo kaznuje, je vzrok temu tudi to, ker ošabnost je mlje vsakemu dobremu delu nadnaravno vrednost, zasluženje za nebesa, mori vsaktero čednost. Glejte, »kar je rja za rudnino, to je napuh za čednost; napuh je konec vseh čednosti,« pravi sv. Izidor. (S. Izidor, de sum. bon.) Ali sveti Avguštin tako resno opominja: »V sredi dobrih del se je varovati napuha, ki odvzame vsem dobrim delom vso zaslužno.« (S. Aug. ap. 56.) Ali sv. Bernard: »Kar sezida pravičnost, podere napuh.« (S. Bern. de sup.) V potrdilo in dokaz je stavil sam božji Učenik ošabne farizeje. Kaj je rekel o njih? zavrgel je njih pravičnost in rekel apostolom: »Ako ne bo obilnejša vaša pravica, kakor pismarjev in farizejev, ne pojedete v nebeško kraljestvo.« (Mat. 5, 20.) Zakaj zavrgel? Zato, ker so opravljali dobra dela le iz ničemurnosti, da bi jih ljudje hvalili. Vsem je zaklinal božji Učenik: »Glejte, da ne izvršujete svojih dobrih del pred ljudmi, da bi vas videli, sicer ne boste imeli plačila pri svojem Očetu, ki je v nebesih. Kadar torej daješ miloščine, ne trobi pred seboj, kakor delajo hinavci po shodnicah in trgih, da bi jih ljudje hvalili. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. Ko pa daješ vbogajme, naj ne vé tvoja levica, kaj dela tvoja desnica, da bo tvoja miloščina skrita, in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti povrne.« Pa še to jim je rekel božji Učenik, kar bi utegnilo marsikoga opozoriti, namreč: »In kadar molite, ne bodite kakor hinavci, ki stojijo radi po shodnicah in na oglih potov, in molijo, da bi jih ljudje videli. Resnično, povem vam, prejeli so že svoje plačilo. Ti pa, kadar

moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri in moli svojega Očeta na skrivnem, in tvoj Oče, ki vidi na skrivnem, ti bo povrnil.« (Mat. 6, 1—8.) Napuh je torej Bogu tako sovražen, ker uniči vse zasluženje za nebesa. Sv. Krizostom biča napuh, rekoč: »Ako kdo še toliko — neizmerno dobrega stori in ako je dosegel še tako visoko stopnjo popolnosti in če si radi tega v prevzetnosti kaj domišlja, postane ubog in reven kakor berač.« (S. Chrysost. hom. 31. in Gen.) Vsem ošabnežem, glejte, naznanja Bog po apostolu Jakobu, da je njih sovražnik, rekoč: »Bog se ustavlja prevzetnim, ponižnim pa daje svojo milost.« (Jak. 4, 6.) Prevzetnež namreč ne daje Bogu celega svojega srca, marveč misli predvsem nase in na svoje dozdevne prednosti, in Bog-Stvarnik, ki je obdaril človeka s prosto voljo, ga pusti hoditi po poti, katero si izvoli sam. Ali v tem boju življenja pa ne zadostuje samo moč izprijene človeške narave. Saj veste, predragi v Gospodu, da je verska resnica: da tudi pravični ne more dolgo vztrajati v stanu posvečujoče milosti božje brez pomoči dejanske milosti božje; ker pa ošabnež ravno zanjo ne prosi, kmalu omahne in pade; tako piše apostol Pavel o paganih, da se niso zmenili za Boga, postali ošabni v svojih mislih, zato jih je Bog prepustil nesramnim strastem. (Rim. 1, 21.)

2. a) Napuh je sovražen in škodljiv tudi bližnjemu. Tako, glejte, gineva iz srca ošabnega človeka ljubezen do bližnjega; saj ošabnež ljubi le samega sebe, za bližnjika nima srca. Bogatin, o katerem pripoveduje božji Zveličar, da se je bogato gostil vsak dan, ni odrekel ubogemu Lazarju malo jedi iz lakomnosti, ne, ampak v svoji ošabnosti se še zanj zmenil ni. Ošabnež ne ljubi nikogar, ne sočuvstvuje z nikomer, ne prizanaša ne posvetni, ne cerkveni gosposki, tudi ne domačim ljudem, ne bratom, ne sestram, da, celo očetu, materi ne, češ: pa jaz, pa jaz že kaj vem, sem že kje bil in bila, že kaj študirala kake kuhinjske bukve, pa naj ubogam preprosto mater ali očeta in bogve koga še?

Ošabnega človeka nikar ne prosi kake prijaznosti, kakšne usluge; zakaj bodi prepričan, da ti je ne stori, nikar ne išči in pričakuj pri njem prave tolažbe. Pritožbe ubožcev, klici za pomoč ubogih pridejo samo takrat do njegovega samoljubnega srca, če upa, da bo žel, po izkazani dejanski pomoči, povsod pohvale in občnega priznanja. Napuhnež, ki le samega sebe precenjuje, zaničuje bližnjega, ga predrzno sodi, zasramuje in zasmehuje, norčuje se kaj rad iz njegovih naravnih napak; kadar ne najde resničnih, se zateče k izmišljenim, zateče se k podlemu obrekovanju. Zato predvsem ošabnež povzroča povsod razdore, dela kreg in prepir. Ošabnost je tudi ponajveč glavni vzrok, da sta ta ali ona dva v vednem sovraštvu; ali če ne ravno v pravem grešnem sovraštvu, pa da se ti izogiblje ošabna oseba na vse načine in ti ne privošči kmalu prijazne besede. O kako hudo je bivati s takimi skupaj!

Dalje, glejte, predragi v Gospodu, vi vsi veste dobro, da je duhovno delo krščanskega usmiljenja, katero nam sv. pismo posebno priporoča: svariti grešnike. Ako pa ošabneža posvariš, gorje ti; v svoji ošabni trdovratnosti in trmi bo zakrknil svoje srce in morda več dni ti ne bo pokazal prijaznega obličja, in spoznaš lahko, kako prazen je ošabnež v svojih navideznih čednostih. Te njegove čednosti so bolj prazne in votle: njegova varčnost le bolj cika na skopost, pobožnost je le bolj svetohlinstvo in pokrita, podla hinavščina; ponižnost v vsem vedenju le prikrita, pri-tajena ošabnost, zahrbtna škodoželjnost. Čujte v dokaz in potrdilo resničen zgled iz sv. pisma: Sv. Janez Krstnik je bil mož čistega, neomadeževanega življenja; zato ne more trpeti prešustva kralja Heroda Antipa in Herodijade. Neustrašeno stopi pred kralja in mu govori: »Ni ti dopuščeno imeti žene svojega brata.« (Mark. 6, 18, Mat. 6, 18.) Ali gorje ti, veliki prerok! Pohotna in ošabna kraljica Herodijada, razžaljena po spokorni, neustrašeni, možati pridigi sv. Janeza Krstnika, ni odjenjala, da je videla na krožniku odsekano glavo Janeza Krstnika. Glejte, razžaljeni napuh je vzel velikemu predhodniku Kristusovemu življenje v najlepših letih!

Kako grozovitega in brezsrčnega in lažnivega in hinavskega dela človeka napuh, nam priča tudi ošabni kralj Herod za časa Jezusovega rojstva; ko je namreč menil, da mu bo treba odložiti kraljevsko krono, je ukazal pomoriti vse dveletne in mlajše dečke v Betlehemu in njegovi okolici, da se je v resnici dopolnilo, kar je bilo rečeno po preroku Jeremiju, ki pravi: »Glas se čuje v Rami, jok in obilen stok. Rahela plače za svojimi otroci in se ne dá potolažiti, ker jih ni več.« (Jer. 31, 15.)

Podobno grozovitost nam pripoveduje svetopisemska knjiga Esterina v 7. poglavju o ošabnem Amanu, kateremu je perzijski kralj Asverij podelil prvo službo v svojem kraljestvu, ali vendar je govoril v svojem napuhu: »To vse imam, ali dokler bom videl juda Mardoheja sedeti pred kraljevim poslopjem, se mi dozdeva, kakor bi ničesar ne imel.« Mardohej namreč edini ni poklekoval pred Amanom in zato je hotel spraviti njega na vešala in pokončati vse judovsko ljudstvo. Ali kmalu je prišel sam na vešala, katera je bil postavil Amanu zraven svoje hiše.

b) Napuh pa ni le sovražen samo Bogu in bližnjemu, ampak muči ošabneža samega duševno in telesno. Glejte, predragi v Gospodu, ošabneža ljudje kmalu spoznajo, se ga vednobolj ogibljejo; ošabnež postaja vednobolj nemiren in nezadovoljen sam s seboj, ko se zaveda, da ga vse prezira, da pa nasprotno uživajo vedno večjo veljavo in spoštovanje oni, katere je sam zaničeval — tako ostaja sam, brez sveta v dvomih, brez tolažbe v trpljenju, brez bližnje pomoči v potrebah. Ošabnež se naposled tudi težko resnično spokori. Saj k pravi, resnični pokori je potreba, kakor veste, da grešnik svoje grehe prav spozna, se jih resnično kesa, odkritosrčno iz-

pove in se resno poboljša in zadostuje zanje. Toda vsemu temu se nekam upira ošabnež. Saj se ima vedno za boljšega, nego je v resnici. »Nisem tak...« je govoril farizej v templju, pa vendar je pripadal k onim, katere je imenoval sam božji Zveličar: hinavce, pobeljene grobove. In ker so ošabneži v svojem samoljubju nekam preslepljeni, se tudi ne kesajo svojih resničnih napak, in v svojem napuhu so ravno ošabneži oni, ki pri spovedi po največ olepšavajo ali celo zamolčujejo velike grehe in tako božjeropno opravljajo svoje spovedi.

Ošabnež tudi telesno samega sebe muči in smeši. V krepkih potezah opisuje sv. Krizostom ošabneža v telesnem oziru, rekoč: »Povej mi, čemu nosiš glavo tako pokoncu? Kaj tako povzdiguješ obrvi nad očmi? Kaj tako pihaš in se napihuješ? Ubožec — pa vendar pohajaš kakor bi bil gospodar vsega sveta.« (S. Chrysost. 20. hom.)

Tako smo torej, predragi v Gospodu, pregledali z božjo pomočjo, kaj je napuh, kaj izvira iz njega in kako je zato sovražen Bogu in bližnjemu in škodljiv ošabnežu samemu, in naš trden sklep naj ostane: Varovati se hočemo napuha! Poklicati si hočemo večkrat v spomin besede sv. Krizostoma: »Pojdite, ljudje, h grobovom in iščite tam sledove nekdanjega veličastva in moči! Kje so dragoceni biseri, kje dragocena, ošabna oblačila? Kje veselice? Ničemurnost, ošabnost, slava, blesk in lesket — uživanje, vse je prešlo. Ozri se v grob najbogatejšega, kaj vidiš drugega nego prah in pepel!« (S. Chrysost. de sup.) In naposled, hoditi hočemo vestno vse dni svojega življenja v šolo božjega Učenika, ki nam kliče vsem: »Učite se od mene, ker sem krotak in iz srca ponižen.« (Mat. 11, 29.) Amen.

Gabriel Petrič.

Enajsta nedelja po binkoštih.

O sv. čistosti.

III. Dolžnost sv. čistosti.

To je volja božja, vaše posvečenje, da se zdržite nečistosti. Tes. 4, 3.

Veliko zlo je nečistost in velike vrednosti sv. čistost. To nam jasno pričajo kazni, s katerimi Bog kaznuje nesramneže, in plačilo, ki ga Bog deli čistim dušam. A vkljub temu, da je plačilo tako veliko in da je kazen tako strašna, jih je veliko, oh, tako veliko, ki so vdani nesrečni, ostudni strasti. Dobé se celo taki, ki si upajo svoje nečisto življenje opravičevati in zagovarjati. Trdijo namreč, da čisto živeti ni nobena dolžnost,

da ni mogoče, da je pretežno, ali pa trdijo celo, da nečistost ni kaj tako hudega, da je zgolj slabost, ter da je Bog ne more tako ostro kaznovati. Ta zmeta zmeša razum marsikaterega človeka, da postane suženj nesrečne strasti in se vda ostudni nečistosti. In da bi se to pri nikomur ne zgodilo, predragi kristjani, premišljajmo danes: 1. kako strogo je vsak dolžan čisto živeti; 2. kako prazen je proti temu vsak izgovor.

1. Kdo more naložiti dolžnost, obveznost? Tisti, kateri ima čez druge postavno oblast in sicer v toliki meri in v tolikem obsegu, kolikor daleč seže njegova oblast. To velja tudi o našem ljubem Bogu. Po velikosti svoje oblasti nam more naložiti obveznosti in dolžnosti. On je naš gospodar in kot tak ima oblast, nalagati nam dolžnosti, ki jih moramo izpolnjevati. Ko je dal Mozesu na Sinajski gori deset zapovedi, se je sam skliceval na to oblast, rekoč: »Jaz sem Gospod, tvoj Bog.« Kdo bi torej mogel Njemu, vseмогоčnemu Bogu, postaviti meje? Ako nas torej Bog obveže lahko k čimur hoče, tedaj nas lahko obveže tudi k sv. čistosti, in sicer tako daleč in tako ostro, kakor se njemu poljubi. Zato imamo od Njega jasno, izrecno zapoved zdržati se vsake nečistosti. Mnogoteri so izreki sv. pisma, ki nam jasno kažejo to strogo dolžnost. Kratko in jedrnato se glasi šesta zapoved, ki jo je Bog dal med gromom in bliskom: »Ne prešuštuj!« Kot dopolnilo se glasi še deveta: »Ne želi svojega bližnjega žene.« In Mozes razlaga to zapoved v imenu Gospodovem: »Naj ne bo nečistnice med Izraelovimi hčerami in ne nečistnika med Izraelovimi sinovi.« (5 Moz. 23, 17.) Kakor v knjigah starega zakona, tako je tudi v novem zakonu dolžnost sv. čistosti dovolj jasno izražena. Tako kliče sv. apostol Pavel v svojem pismu do Tesalcev vsem kristjanom: »To je namreč volja božja, vaše posvečenje, da se zdržite nečistosti ... ne kakor neverniki, ki Boga ne poznajo.« »Bodite torej,« piše isti sv. apostol dalje, »posnemovalci božji, vsa nečistost naj se ne imenuje med vami, ali nesramnost, ali nespametne in grde besede, kar se ne spodobi.« (Efež. 5, 3, 4.) Tako mora biti vendar vsakemu jasno in umevno, da ima vsak kristjan veliko in sveto dolžnost, skrbeti za sv. čistost. Lahko bi v dokaz navedel še kazni, s katerimi se je pravični Bog hudo maščeval nad nečistniki, kakor vesoljni potop ob času Noeta, ogenj in žveplo, ki je deževalo nad mesti Sodomo in Gomoro, toda o tem molčim. Omenim naj le, da je v enem samem poglavju sv. pisma, namreč v 20. poglavju 3. Moz. bukev zapisano: enkrat, da naj bo nečistnik izvržen izmed ljudstva, enkrat da naj bo živ sežgan, devetkrat pa, da naj bo s smrtjo pokončan — in vse to v enem samem poglavju.

2. Po vsem tem, kar smo povedali dosedaj, bi li mogel kdo še ugovarjati proti dolžnosti čistega življenja? In vendar se dobe

taki ljudje, in celo veliko jih je. Eni izmed njih trde kar naravnost: »Ni mogoče čisto živeti.« Toda, vprašam jaz, zakaj bi ne bilo mogoče? Mora biti mogoče, saj Bog to zapoveduje. Saj še ljudje zapovedó samo take reči, ki so mogoče. Mislite morda, da bo moder gospodar zapovedal svojemu hlapcu, kadar ga kam pošlje, naj zleti po zraku kakor ptič, in da bo modra gospodinja naročila svoji dekli, naj prinese vode iz suhega studenca? Gotovo ne! Ako torej pametni ljudje kaj nemogočega ne morejo ukazati, kako naj bi ravno neskončno modri Bog mogel zahtevati kaj nemogočega. Bilo bi to tudi proti Njegovi neskončni pravičnosti, kajti uprav pravičnost zahteva, da se nikoli kakemu človeku pod strogiimi kaznimi ne naloži kot dolžnost, kar ni v stanu izpolniti. Kako bi torej mogel vsepravični Bog ljudi pod tako težkimi kaznimi obvezati k sv. čistosti, ako bi jim pa to ne bilo mogoče. Enako bi tega ne mogel tudi neskončno dobri in ljubeznipolni Bog. Kajti ljudje so njegovi otroci, katere ljubi z neskončno ljubeznijo. Ako jih je torej obvezal k čistemu življenju, tedaj ta zapoved ne more imeti v sebi kaj nemogočega, to izpolnjevati mora biti mogoče. To tem bolj, ko Bog ne samo zapoveduje, temveč stóri s svojo pomočjo tudi mogoče to, kar zapove. Vsakomur torej podeli za čisto življenje tudi potrebno milost. In ta milost ni odmerjena pičlo, temveč v obilni meri, zlasti ako človek goreče zanjo prosi. Popolnoma napačna je torej trditev, da čisto živeti ni mogoče.

Toda, bo kdo rekel, četudi ni mogoče, vendar je prav težko. Ta ugovor bi se dal laže opravičiti. Toda potem bi ravno ta ugovor moral imeti tudi druge posledice. Potem bi morale tudi druge stvari izostati zato, ker so težke. N. pr. naporno delati, noč in dan se truditi za ljubi kruh, vse to je težko in vendar se stori. Da si daš zvinjeno ali zlomljeno nogo poravnati, ali zdrobljeno kost odstraniti, bolni zob izrvati, ali ni to težko in združeno z največjimi bolečinami? Toda, čudno, — kadar se gre za to, da se ohrani telesno zdravje in življenje, da se zasluži kak krajar, tedaj se stori vse, četudi je težko. Kadar se gre pa za to, da se je treba premagati in ne vdati se nečisti strasti, tedaj se pa to opusti zato, ker je težko, in se izgovarja, da je pretežko kljub toliki pomoči božje milosti. O, ko bi za zvesto izpolnjevanje šeste božje zapovedi bila obljubljena kaka imenitna svetinja, ali zlati križec, ali ko bi se vsako leto sv. čistost plačevala z veliko vsoto denarja, ali nasprotno, ko bi se vsak najmanjši prestopok kaznoval z veliko globo ali dolgó ječo, tedaj bi marsikomu ne bilo več pretežko živeti čisto. Naj torej nihče ne laže, ampak naj prizna resnico; naj ne reče: čisto živeti mi je pretežko, temveč naj reče: čisto živeti ne maram, četud: bi z božjo pomočjo lahko. Toda, četudi na videz ne moreš čisto ostati, od kdaj pa ne moreš? Od tistega časa, odkar si se vdal nesramnosti, odkar si se vdal svoji strasti, odkar si opustil molitev, odkar se ne ogiblješ grešne prilžnosti.

Kako, da ravno ti ne moreš, ko so vendar tisoči drugih v enakih razmerah mogli in še morejo? Zato ne moreš, ker nočeš svojih strasti krotiti, svojemu nagnjenju se odpovedati, svojih nasladnosti premagati, potrebnih pomočkov se poslužiti. Ne govori torej: ne morem čisto živeti, ampak reci naravnost: nočem! Toda pomisli zraven, da boš moral tudi pri sodbi enkrat priznati: »Lahko bi ostal čist, pa nisem hotel.« In na to svojo lastno obtožbo boš tudi sojen.

Drugi zopet ugovarjajo: »Ker je čisto življenje tako težko, zato se nečistost ne more zaračunati za tako velik greh; to je le bolj slabost človeške narave in se že da izpregledati in opravičiti.«

Kaj? — Nečistost da bi se dala opravičiti, bi ne bila nekaj tako hudega, bi bila kvečjemu slabost in ne greh? To, kar Bog tako sovraži in zaničuje, bi ne bilo tako zlo? Kar On kaznuje z najhujšimi časnimi in večnimi kaznimi, bi bila samo neka slabost? More-li sodnik, ki je pravičen, človeka zapreti v do-smrtno ječo, da s tem kaznuje le neko njegovo slabost? In Bog neskončno pravični bi mogel to storiti, bi mogel milijone in milijone ljudi obsoditi v večno, peklenko ječo za njihovo slabost? More-li moder in ljubeznipoln oče svojega sina zavreči za nekaj, kar ni tako zlo, kar se da opravičiti? In Bog, neskončno modri in ljubeznipolni Oče naj bi brez števila kristjanov, svojih otrok, zavržel vekomaj za nekaj, kar ni tako zlo, kar se da opravičiti? — Kaj takega trditi more samo satan, ki je oče laži in ki je tudi našim prvim staršem rekel, da ni tako zlo, ako jesta od prepovedanega drevesa. Kako je bilo pa hudo, sta poizkusila sama, so poizkusili drugi ljudje, smo poizkusili in še poizkušamo tudi mi. V resnici! Ako se nečistost da opravičiti, ako ni tako zlo, ako je prej neka slabost, kakor pa greh, kaj pa je potem še greh? O zaslepljenosti, o nespameti! Ljudi, ki se upajo to trditi, bi bilo treba zapreti v norišnice in pa prisilne delavnice, kajti kateri so tisti ljudje? Ljudje so, ki jih ima satan na verigi, da kot stekli psi zastrupljajo čut sramežljivosti, da kot ostudne živali glodajo mozeg življenja človeštvu, da kot krvoločne zveri zasledujejo nedolžnost in jo izkušajo ugonobiti. Imenujte mi vendar enega pobožnega, ne pobožnega, učeneega; ne učeneega, poštenega moža, ki bi se upal zagovarjati nesramnost. Kdo so torej oni, ki se poganjajo za nečistost, za umazanost? — Ljudje so, katerih življenje je omadeževano, ki so čast in dobro ime že zdavnaj izgubili, ki so strah božji zavrgli, ljudje, ki se ne zmenijo ne za božje, ne za človeške postave. Ti ljudje so torej, ki se drznejo trditi, da nečistost ni tako zlo, da ni greh, da se dá opravičiti, da je samo neka slabost. In kakšne dokaze imajo za to svojo trditev? Prav nobenih. Ne, imajo dokaze enako tatovom in roparjem, ki tudi trdijo, da krasti in ropati ni greh. In zakaj ti nesrečni ljudje to trdijo? Ker so sami nečistosti vdani in brez nje ne bi radi živeli, ker s svojim govorje-

njem same sebe slepijo in nedolžne in neizkušene duše mamijo, da jih laže zapeljejo. O nesrečna zaslepljenost! O satanska predrznost! Sramota takemu govorjenju! Gorje onim, ki takemu govorjenju pritrjujejo, dvojno gorje onim, ki se dajo po takem govorjenju zapeljati, stokratno gorje pa tistim, ki se upajo to krivo, to satansko mnenje razširjati med nedolžno mladino.

Krščanski mladeniči, ne verjemite vendar onim oznanovalcem iz pekla, ki vas hočejo s takim govorjenjem zapeljati; krščanska dekleta, ne zaupajte takim brezvestnim, nesramnim goljufom, ki vas hočejo s takim govorjenjem pripraviti ob nedolžnost in vas na duši in telesu nesrečne storiti. Vi vsi, predragi kristjani, spoznajte vendar na takem kužnem govorjenju, bodisi da ga slišite od strani, bodisi da se kot misel v vašem notranjem vzbuja, spoznajte na tem črnega lažnivega duha, ki izkuša s to vablljivo hrano za večno ujeti vaše neumrjoče duše. Dajte se posvariti po sv. Petru, prvaku apostolov, ki kaže na strašno sodbo božjo in kliče: »Bog svetu ni prizanesel . . . in je mestì Sodomo in Gomoro do pepela požgal in v razdejanje obsodil in postal zgled tistim, ki bodo v prihodnje nesramno živeli.« (II. Pet. 2. 6.) Držite se nepremagljivo resnice, da se nečistost ne da opravičiti, temveč je kazni vredna, da ni kaka slabost, temveč ostudna pregreha, kajti Bog nam je postavil kot najostrejšo dolžnost, skrbeti za sv. čistost, in kar Bog ukaže, to ostane kot pribito vekomaj. Amen.

Jak. Ogrizek.

Praznik Marijinega vnebovzetja.

Le eno je potrebno.

Povzdignite, predragi, svoje oči proti nebesom! Na stežaj so odprta danes nebeška vrata za vsako verno oko. Poslušajte tudi glasove, ki done od nebeških prebivalcev v nižavo! »Kdo je ona, ki se iz puščave vzdiga kakor dimni steber iz dišav mire in kadila?« (Vis. p. 3, 6.) In spet se čuje v višavah: »Odprite vrata!« (Ps. 23, 7.) Kraljica pride. Glejte, že prihajajo neštevilne trume angelskih zborov, že se vidijo tam dolge vrste očakov, prerokov, sv. mučencev, spoznavavcev in sv. devic s palmami, lavorovimi venci in lilijami. Sam Jezus prihaja, obdan od neskončne slave, naproti svoji presveti Materi, katera se približuje nebeškemu Jeruzalemu in katera ima ta dan biti postavljena z dušo in s telesom poleg svojega božjega Sina, da bi kronana po presveti Trojici kraljevala kot Kraljica tem, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.

Kakšna slava, koliko povečanje za Marijo! Sv. Cerkev se raduje današnji dan milosti in veličastva, s katerim je Vse-

mogočni obdal Mater božjo in prečisto Devico, ko je minljivo, zemeljsko življenje zamenjala z večnim, nebeškim, čas trpljenja z večnim veseljem.

Spodobi se gotovo, da mi Materi Odrašenikovi in svoji Materi pošljemo v nebesa najsrčneje čestitke današnji praznik, ki je krona vseh njenih praznikov, ter kličemo s sv. pismom: »Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našega ljudstva. Roka Gospodova te je potrdila in zato boš oblagodarjena vekomaj!« (Jud. 15, 10. 11.)

Blagrujoč nebeško Gospo, treba, ljubi kristjani, da zlasti današnji dan obudimo srčne želje po svetih nebesih. Saj so nebesa naš poslednji cilj, nebesa naša prava domovina. Nebesa dobljena — vse dobljeno, nebesa izgubljena — vse izgubljeno. To resnico nam kliče v spomin današnji visoki praznik, pa tudi sv. evangelij, ki ste ga ravnokar slišali.

Tam v gradiču Marije Magdalene, Marte in brata Lazarja izreče Jezus prevažne besede: »Marta, Marta, skrbna si in si veliko prizadevaš; pa le eno je potrebno. Marija si je izvolila najboljši del, ki ji ne bo vzet.« Ko sv. Cerkev ta evangelij veli brati današnji praznik, hoče reči: Kar je tu povedano o Mariji, Lazarjevi sestri, velja tudi o Mariji, Materi našega Gospoda. Izvolila si je božja Mati najboljši del tukaj na zemlji, ko je Bogu vedno zvesto služila, in zato ji je tudi Bog podelil najboljši del v nebesih.

Kristjani! Tudi nam je rečena beseda Jezusova: »Le eno je potrebno!« Vzemimo si to besedo živo k srcu, če hočemo biti vedno srečni. V ta namen preudarimo danes, kaj edino nam je potrebno: 1. spoznati, 2. želeti, 3. storiti, 4. opustiti, 5. kaj edino nam je potrebno ob smrti? Na vse to vam odgovorim določno v čast Jezusovo in Marijino.

Sv. opat Arzenij je svoj čas jako slovel na cesarskem dvoru zaradi svoje učenosti in živel je sijajno. Kot samostanski predstojnik pa je prebival v preprosti celici, oblečen v raskavo oblačilo in s pičlo hrano zadovoljen. Nekega dne ga obišče potnik. Arzenij ravno sedi pri egiptovskem kmetu in ga povprašuje in pazno posluša o važnih zadevah duhovnega življenja, ne da bi se dal po tujcu motiti. Tedaj zakliče tujec začuden in nevoljen: »Kako more vendar Arzenij, veliki učenjak, nekdanji učitelj cesarskih princev, priti v šolo k preprostemu, neukemu kmetu?« Pa Arzenij izpregovori: »Moram priznati, da sem bil v posvetnih vednostih in učenosti tega sveta precej izurjen, toda v prvi vseh vednosti, v spoznanju tega, kar je potrebno, da se človek zveliča in večno živi, imam se od tega neučenega, pa izvedenega kmetovalca še veliko učiti.«

1. Kristjani! Ali nismo tudi mi nekoliko podobni temu Arzeniju? Na koliko mnogovrstnih reči obračamo svojo pozornost, česa vse se ljudje uče, kaj vse nekateri bero, za kaj vse premnogi skrbe in premišlujejo dan in noč! Pa le eno je potrebno temeljito spoznati in vedeti, in to je ta-le poglavitni nauk katekizma: »Čemu je Bog ustvaril človeka? Bog je ustvaril človeka, da ga spoznava in časti, ga ljubi in mu služi ter se tako večno zveliča.« Podlaga te resnice pa so besede Jezusove: »To pa je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, katerega si poslal.« (Jan. 17, 3.) In druge: »Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca.« (Mat. 22, 37.) Za njim uči apostol, da Bog hoče, da bi bili zveličani vsi ljudje in prišli k spoznanju resnice.« (I. Tim. 2, 4.)

Kristjan moj! Ko bi ti vedel in znal vse drugo, ko bi imel vso učenost celega sveta skupaj, ko bi spoznal sam vse, kar spoznajo vsi ljudje in vsi angeli, pa bi ne vedel, čemu si ustvarjen in kako se moreš vekomaj zveličati, ne vedel bi ti takorekoč nič, ker bi ne vedel tega, kar ti je neobhodno potrebno ne samo za teh par let, kar tukaj živiš, ampak za celo večnost.

Ta in oni se briga za malovredne ali celo škodljive reči, za vse mu je bolj mar kot za Boga, za vse ima več časa kot za molitev, za cerkev, za božjo besedo, za sv. zakramente. Koliko je mladih ljudi, ki noč porabijo v greh, da se jih božja beseda po dnevu ne more prijeti! Ni čuda, da nekateri pozabijo celo šest temeljnih resnic in deset božjih zapovedi.

Kako zglednovzvišena se nam kaže v spoznanju božjem Marija! Živela je v mladosti samotno, ločena od sveta, premišljevala božje veličastvo, božjo ljubezen in lastno nizkost. O njej pravi sv. Luka, da je vse besede, na Boga se ozirajoče, ohranila in premišljevala v svojem srcu. (Luk. 2, 19.) Zato posebej o nji velja Zveličarjev »blagor tistim, kateri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo«. (Luk. 11, 28.)

Da, srečen človek, kateri si prizadeva, vedno bolj spoznati Boga in svoj poslednji namen. Koliko dušnega veselja in tolažbe zajema iz svete vere!

Le eno je torej potrebno predvsem spoznati.

2. Le eno je pa tudi potrebno želeti. In kaj je to? Naša duša, naše srce je tako polno najrazličnejših željâ, da se težje zvrstê, kakor valčki v gorskem potoku. Želje človekove se raztegajo na jed in pijačo, na imetje in čast, na razveseljevanje in ugodne službe, na mir in počitek. Toda vse to ne more nasiti naše duše. Katera pa bodi naša poglavitna, naša edino potrebna želja? Pokazal nam jo je naš Gospod z besedami: »Iščite najprej božjega kraljestva.« Zato nas je učil moliti: »Pridi k nam tvoje kraljestvo!« Ako ga hočemo doseči, moramo pa tudi pogostokrat želje obujati in srčno hrepeneti po božjem kraljestvu. Božje kraljestvo pa je posvečujoča milost v nas, je sv. Cerkev in so

nebesa. Ako pa si božje kraljestvo na zemlji in na onem svetu resno želimo, bomo tudi radi storili z božjo pomočjo, kar treba, da smo dobri, živi udje sv. Cerkve in da po nji pridemo v nebeško kraljestvo.

3. Iz tega nastane nadaljnje vprašanje: **K a j e d i n o n a m j e t r e b a s t o r i t i ?** Odgovor nam da spet naš nebeški Učenik, ki ni rekel samo: »Iščite najprej božjega kraljestva«, ampak tudi »njegove pravice«. (Mat. 6, 33.)

Imeti nam je torej treba tudi »božje pravice« ali z drugimi besedami: treba, da izpolnjujemo božje zapovedi. Saj je rekel Jezus tistem mladeniču: »Ako hočeš v življenje iti, izpolnjuh zapovedi.« (Mat. 19, 17.) In drugič je rekel božji Učenik: »Ne pojde vsak, kdor mi pravi: Gospod, Gospod, v nebeško kraljestvo, ampak kdor izpolnjuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, ta pojde v nebeško kraljestvo.« (Mat. 7, 21.)

O, koliko ima človek praznega dela, koliko celo pregrešnih opravkov, ako mu ne stoji pred očmi edino potrebno, namreč, kako bi bolje izpolnjeval božjo voljo, kako bi Bogu služil zvesteje. Marta je sicer na videz prav ravnala, da je skrbela za postrežbo v hiši, vendar pa jo Gospod posvari, ker volja njegova ravno takrat je bila ta, da bi tudi poslušala njegov nauk.

Božjo voljo izpolnjujemo zlasti tudi s potrpežljivo stjo v trpljenju. To je setev za večno veselje po kratkem trpljenju na zemlji. Ko je Jezus napovedal apostolom, da bo moral veliko trpeti, da pa bo tretji dan vstal od mrtvih, »rekel je vsem«: »Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in vsak dan zadene svoj križ, in naj gre za menoj.« (Luk. 9, 23.)

4. Pa s tem še ni vse doseženo. Treba namreč še nekaj opustiti, ako hočemo srečno doseči svoj cilj in konec. In to je greh, ki ga moramo opustiti. To bodi naša poglobitna skrb, to je edino potrebno, kar imamo popolnoma opustiti. Človek se boji revščine, bolečine, zasramovanja, preganjanja, strašnih božjih šib, toda eno hudo je, ki se ga moramo vsi bati nad vse, in to je greh. Po zakaj? Zato, ker z grehom žalimo Boga, neskončno svetega, neskončno pravičnega, in smrtni greh nas oropa, kakor tisti razbojnik proti Jerihi, največjega našega zaklada, posvečujoče milosti božje in s tem pravice do sv. nebes. In katera je večja nesreča, kakor vekomaj pogubljen biti? Res je, kristjan, da se moreš še spokoriti, toda res je tudi, da se le moreš spokoriti, ni pa gotovo, da se boš gotovo tudi spokoril. Zakaj Bog je Gospod našega življenja in more nas v tem hipu poklicati s tega sveta. Nihče pa si tudi ne more biti v svesti prav popolnoma, da bo Bog, čigar milost si trdovratno odbijal od sebe, tudi sprejel tvojo pokoro kot zadostno in resnično. Zato pa reci sam pri sebi: **L e e n o j e p o t r e b n o : g r e h a s e v a r o v a t i .** In za to ne sme biti izgovora. Ako te vabi izkušnja po krivičnem blagu, spomni se besedi Jezusovih: »Kaj pomaga človeku, če ves svet

pridobi, svojo dušo pa pogubi?» (Mat. 16, 26.) Ako bi te kdo nagovarjal v greh zoper šesto božjo zapoved, ti se drži gesla: Le eno je potrebno, grehu se ne vdati, in reci z egiptovskim Jožefom: »Kako bi mogel to hudobijo storiti in grešiti zoper svojega Boga?» (I. Moz. 39, 9.) Ako živiš v bližnji grešni priložnosti in ostajaš radovoljno v nji ter večkrat smrtno grešiš, zakliči si resno: Le eno je potrebno, grehu za vselej dati slovo. Ali hočeš mar po besedah sv. Ambrozija grob svoje duše še dolgo seboj okrog nositi? Le eno je torej potrebno: Precej se smrtnega greha spovedati, potem zanj zadostovati, v strahu božjem živeti in tako rešiti svojo dušo.

5. Da, ljubi kristjan, da rešiš svojo neumrljivo dušo, to je edino potrebno, ko se ločiš s tega sveta. Rešil pa jo boš, ako že sedaj v zdravih dneh za to resno skrbiš, pogosto misliš na smrt in na sodbo božjo ter si živo predstavljaš dvojno večnost: večno srečno v nebesih in večno nesrečno v peklju. V srečno večnost pelje le stan posvečujoče milosti božje, stanovitnost v dobrem do konca.

Kristjan, ako ne umrješ v stanu posvečujoče milosti božje, ti ne pomaga nobeno bogastvo, ki si ga zapustil, nikaka čast, ki si jo užival, tudi ne miloščina, ki si jo bil izkazal ali naročil, tudi ne molitve in sv. maše. Zatorej ti kličem danes ob veselem spominu smrtnega dneva naše nebeške Matere: Le eno je potrebno: srečno umreti, umreti v Gospodu.

Ljubi kristjani! Zlasti današnji častitljivi praznik nebeške Kraljice si ponavljajmo evangeljski rek: »Le eno je potrebno.« Le eno je potrebno spoznati: Boga in naš poslednji namen. Le eno je potrebno želeiti: Božje kraljestvo. Le eno je potrebno storiti: Božjo voljo zvesto izpolnjevati in ji popolnoma vdan biti. Le eno je potrebno opustiti: Greh in grešno priložnost. Le eno je potrebno na koncu življenja: Srečno umreti.

Marija je vso svojo skrb obračala na edino potrebno, na Boga in na zveličanje svoje duše, obračajmo jo tudi mi, da ž njo dosežemo tisti del, ki nam »ne bo vzet«. Amen.

Val. Bernik.

Dvanajsta nedelja po binkoštih.

O spolnjevanju božjih zapovedi.

Učenik! kaj naj storim, da bom zadobil večno življenje? On pa je rekel: Kaj je v postavi zapisano? Kako beres? Luk. 10, 25.

Učenik postave je stopil k Zveličarju ter ga je skušajoč vprašal: »Učenik, kaj naj storim, da bom zadobil večno življenje?« Jezus pa spozna njegovo zvijačo, mu ne odgovori naravnost, temuč ga z nasprotnim vprašanjem zavrne na postavo, katero je učenik sam učil in razlagal. »Kaj je v postavi pisano, kako beres?« To bi moralo tebi biti znano. In ta učenik, ki je bil izmed farizejev, je v resnici znal postavo ter je odgovoril: »Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje moči in iz vse svoje misli in svojega bližnjega kakor samega sebe.« Nato mu reče Gospod: »Prav si odgovoril; to stori in boš živel!« Ni ti torej dosti — je hotel reči — da veš in razlagaš postavo, ampak ti jo moraš tudi izpolnjevati, da boš srečen, zadovoljen in Bogu dopadljiv.

Kar pa je Zveličar farizeju učeniku odgovoril ter ukazal, to velja tudi nam. Ako se hočemo zveličati, ne zadostuje, da samo vemo, kaj je volja božja, kako se glase njegove zapovedi, da njih razlaganje poslušamo, temveč moramo jih tudi vestno izpolnjevati. Slehrnemu izmed nas kliče Gospod: »To stori in boš živel!« In ako storimo, kar Jezus uči v današnjem evangeliju: da namreč ljubimo Boga čez vse in bližnjega kakor samega sebe, potem izpolnjujemo vso postavo, kajti v teh dveh zapovedih je zapopadena vsa postava (Mat. 22. 40.), zatrjuje Gospod sam. Potem bomo tudi »živeli«, t. j. deležni časne in večne sreče; ker izpolnjevanje božjih zapovedi je

a) podpora časne sreče,

pa tudi

b) zastava večnega življenja.

Da je to resnica, se boste prepričali iz pazljivega poslušanja današnje pridige.

I. Izpolnjevanje božjih zapovedi je podpora časne sreče. Bog sam, neskončno resnični in zvesti, je nam porok, da bo tisti časno srečen, ki vse njegove zapovedi z veseljen in natanko izpolnjuje. Ko je bil Bog dal na sinajski gori Izraelcem svoje zapovedi, jih je spominjal, naj po njih živijo. Mozes je v njegovem imenu govoril: »Poslušaj, Izrael, in glej, da storiš, kar ti je zapovedal Gospod, da ti bo dobro.« (V. Moz. 6. 3.) Da bi mu izpolnjevanje zapovedi šlo bolj k srcu, mu obljubi

neštevilne blagre, rekoč: »Ako poslušáš glas Gospoda, svojega Boga, da storiš in izpolnjuješ vse njegove zapovedi . . . bodo prišli nad te vsi blagoslovi. Blagoslovljen boš v mestu, blagoslovljen na polju; blagoslovljen bo sad tvojega telesa in sad tvoje zemlje in sad tvoje živine, čede tvojih goved in hlevi tvojih ovac. Blagoslovljene tvoje žitnice in blagoslovljene tvoje zaloge . . . Obdaroval te bo Gospod z vsem dobrim . . . odprl bo svoj najboljši zaklad, nebo, da daje dežja tvoji zemlji ob svojem času, in blagoslovi vsa dela tvojih rok.« (5. Moz. 28. 4.)

Kar je bilo Izraelcem govoreno, velja tudi nam kristjanom, ki smo posebno izvoljeno ljudstvo božje. — Bog je pa tudi Izraelcem z a ž u g a l, da jih bo udaril s šibo svoje jeze, ako se ne bodo na njegove zapovedi ozirali ter svojevoljno ravnali. »Ako pa nočeš poslušati — pravi Mozes — glasu Gospoda svojega Boga, da bi ohranil in izpolnjeval vse njegove zapovedi in šege . . . bodo nad te prišla vsa ta prokletstva, in te bodo zadela . . . Poslal ti bo Gospod lakoto in pomanjkanje in nesrečo nad vsa tvoja dela . . . Udaril te bo Gospod z uboštvom, z mrzlico in mrazom, z vročino in sušo, in s strupenim hlipom, in z rjo . . . Nebo, ki je nad teboj, bo bronasto, in zemlja, ki po njej hodiš, železna.« (5. Moz. 28. 15—24.) To žuganje je pisano tudi nam v poučenje, da ne živimo po svoji volji, temveč izpolnjujemo božje zapovedi, če hočemo, da nas bo Bog obvaroval vseh nadlog na telesu in vsega zlega na duši. Iz vsega torej spoznamo, da je izpolnjevalcem zapovedi božjih obljubljen časna sreča.

Sad te obljube bi tudi mi v sebi občutili, ko bi si vsak prizadeval vsako božjih zapovedi z veseljem in natanko izpolnjevati.

Ko bi vsi ljudje izpolnjevali 1. božjo zapoved, bi bil vsak v revah in nadlogah potrpežljiv, misleč si: Tudi nad mano čuje oko nebeškega Očeta, tudi mene nič ne zadene, da bi on ne vedel in hotel, tudi meni se bo vse v dobro izšlo, če se izročim njegovi previdnosti. Potem bi ne bilo toliko omahljive in krive vere, ne toliko obupnosti in trdosrčnosti, temveč trojna cvetica vere, upanja, ljubezni bi blag duh razširjevala in razveseljevala krščanska srca.

Ko bi vsi ljudje izpolnjevali drugo božjo zapoved, bi se mnogi iz najsvetejših reči ne norčevali, bi vsak s svojim bližnjim resnico govoril, bi se nikakor ne dal zapeljati h krivi prisegi, bi Bogu in drugim storjene obljube izpolnjeval, bi krotil nagnjenje k jezi in se varoval ostudne kletvine.

Ko bi vsi izpolnjevali 3. božjo zapoved, bi vsak tisti počitek, ki mu ga ponujajo prazniki, v to obrnil, da bi Boga bolj počastil kakor pa ob delavnikih, bi za svojo dušo kaj bolj poskrbel in se povprašal, kaj ima storiti kot ud katoliške Cerkve, na kar tako rad pozabi v tedenskem šumu.

Ko bi vsi izpolnjevali 4. božjo zapoved, bi starši in gospodarji čuli nad otroci in posli kakor nad takimi, o katerih bodo pred Bogom dajali odgovor; bi podložni spoštovali predstojnike kakor take, katerim je Bog čez nje podelil oblast.

Ko bi vsi izpolnjevali 5. božjo zapoved, bi si vsak prizadeval, svojega bližnjega obvarovati vse škode na duši in telesu in poškodovanemu pomagati k časnemu in dušnemu pridu. O sovraštvu, maščevanju, pobojih in umorih bi se niti ne vedelo.

Ko bi vsi izpolnjevali 6. božjo zapoved, bi ne bilo slišati nobene nesramežljive besede, bi nihče ne kopal jame nedolžnim, ne stavil čistim zadrž, nihče bi nam ne vedel pokazati neporočenih očetov in mater. Čisto in zadovoljno srce bi ne poznalo sramote in prepoznega kesanja, katera ga trpinčita po izgubii nedolžnosti.

Ko bi vsi izpolnjevali 7. božjo zapoved, bi se nihče ne dotaknil tujega blaga, ne po sili, ne po zvijačah, ne po goljufiji, nihče bi ne kupoval ukradenega, ne prikrival najdenega, ne zagovarjal tatov. Vsak bi se lahko brez skrbi veselil svojega premoženja.

Ko bi vsi izpolnjevali 8. božjo zapoved, bi bila vsakemu čast in dobro ime bližnjega enako ljuba kakor lastna, nihče bi ne raznašal resničnih ali izmišljenih slabosti drugih, in odvrnilo bi se toliko zdražb in sovraštva.

Ko bi vsi izpolnjevali 9. in 10. zapoved, bi krotili meseno nagnjenje, ne poželeli tujega, temuč bi bili zadovoljni s tem, kar imajo, in bi ne zavidali nikogar. Zakonska zvestoba bi ne bila prazna beseda in: privošči vsakemu svoje, bi bila sveta dolžnost.

Ako bi torej ljudje vse zapovedi z veseljem in natanko izpolnjevali, bi pač toliko grehov, tem zapovedim nasprotnih, ne grenilo življenja in toliko šib in nadlog ne prineslo; ljudje bi živeli v miru in zastopnosti in božji blagoslov bi počival nad njihovimi deli. Ko bi se vseh zapovedi držali, bi bili v lepem soglasju s svojo vestjo, s svojim bližnjim in z nebeškim Očetom. Kdo bi pač takih ljudi ne imenoval srečnih?

II. Izpolnjevanje božjih zapovedi pa ni samo podpora časne sreče, ampak je tudi z a s t a v a večnega življenja. In ravno tisti Bog, ki nam zagotavlja časno srečo in zadovoljnost, je tudi porok, da bomo dosegli večno življenje, ako bomo živeli po njegovih zapovedih, kar se zopet lahko dokaže iz sv. pisma.

a) Skoro enak odgovor, kakor farizeju v današnjem evangeliju na isto vprašanje, je dal Zveličar onemu mladeniču, ki je prišel k njemu ter ga vprašal: »Dobri učenik, kaj naj storim dobrega, da zadobim večno življenje?« Rekel mu je: »Ako hočeš v življenje iti, izpolnjuj zapovedi!« (Mat. 19. 16, 17.) Zveličar torej ni rekel: ako se hočeš zveličati, glej, da boš na svetu imeniten, slavljen in bogat; ni rekel, da si pridobi veliko učenost

in prebrisanost, ni rekel, da delaj čudeže, ozdravljaj bolnike, obujaj mrtve, temveč le, da izpolnjuj zapovedi.

Ko je nekdanj Jezus množici oznanjeval, da bo vsako drevo, ki ne prinese sadu, posekano in vrženo v ogenj, je še pristavil imenitno resnico, da tisti bo šel v nebesa, ki stori voljo njegovega Očeta. »Ne vsak, ki pravi: Gospod, Gospod! . . .« (Mat. 7. 21.) Volja njegovega Očeta pa se razodeva v božjih zapovedih. »Njegova postava pa je večno življenje« — zagotavlja sv. Janez (12, 50).

Kakor je pa izpolnjevalcem božjih zapovedi obljubljeni, da bodo zadobili večno življenje, tako je prelomljiva celica zažugano, da bodo pahnjeni v peklenski ogenj. Grozne, a resnične so besede, ki jih beremo v 5. Mozesovi knjigi (27. 26.): »Preklet bodi, kdor ne ostane v besedah te postave, in jih v dejanju ne izpolnjuje.«

Pri preroku Baruhu (4. 1) pa se bere: »To so bukve božjih zapovedi in postava, ki ostane vekomaj; vsi, ki jo izpolnjujejo, bodo prišli v življenje, ki jo pa zapuščajo, v smrt.«

b) Iz dozda povedanega pa tudi sledi, da moramo vse desetere zapovedi izpolnjevati, ako se hočemo zveličati. Kar velja o eni zapovedi, to velja tudi o drugi, vsako je Bog dal zato, da bi jo izpolnjevali. Že Izraelcu je Bog rekel: »Kar ti zapovem, samo to stori Gospodu; nič ne pridevaj in nič ne odjemlji!« (5. Moz. 12. 32.) Kristus pa uči: »Kdor razveže le eno teh najmanjših zapovedi in uči tako ljudi, bo najmanjši imenovan v nebeškem kraljestvu.« (Mat. 5. 19.) Tisti, razlagaje pristavi sv. Avguštin, ni pravi kristjan in se ne more zveličati. Posebno določno pa to resnico uči sv. Jakob (2. 10.): »Kdorkoli vso postavo izpolni, se pa pregreši v enem, je vsega kriv. Zakaj, kateri je rekel: Ne prešuštuj, je tudi rekel: Ne ubijaj. Ako sicer ne prešeštvaj, ubijaš pa, si prestopnik postave.« Zakaj to se razvidi iz besed sv. Krizostoma (hom. 42. sup. Matth.), ki pravi: »Vseh deset zapovedi se zdi takorekoč kakor ena zapoved, ker so tako med seboj zvezane, da ena brez druge ne more obstati.« Kdor torej eno važno zapoved prestopi v veliki reči, pade v nemilost božjo; in v takem stanu, ako se ne spokori, se ne more zveličati. Prazni so vsi izgovori, s katerimi se včasih grešniki opravičujejo. Ne reči: Izpolnjujem vse zapovedi, molim, v cerkev hodim, dobrote delim, le zapovedi čistosti ne držim; kajti radi tega te sv. apostol izključi iz nebeškega kraljestva pišoč: »Nikar se ne motite! Nečistniki ne bodo posedli božjega kraljestva.« Prestop te ene zapovedi torej pahne v pogubo. Najkdo drži vse zapovedi, le zapoved pravičnosti ne; o takem velja beseda: »Ali ne veste, da krivični ne bodo posedli božjega kraljestva?« Ravno tako velja drugemu, ki izpolnjuje vse zapovedi, pa kako drugo po svojem nagnjenju prelomi, beseda apostolova: »Ne motite se . . . Ne malikovalci, ne

prešuštniki, ne mehkužneži, ne tatovi, ne lakomniki, ne pijanci, ne preklinjevalci, ne roparji ne bodo posedli nebeškega kraljestva.« (I. Kor. 6. 9. 10.)

Kako nespametno je torej enako izgovarjanje, ker prestop ene same zapovedi v veliki reči človeka za vekomaj pogubi, ako se pred smrtjo ne spreobrne in spokori. V peklu je komaj en zavrženec, ki bi bil prelomil vse postave; večina jih je pogubljenih, ker so prestopili eno ali drugo zapoved. Odpadli angeli so prestopili le prvo zapoved in to je bilo zadosti, da so bili pahnjeni v pekel. Kajn je prelomil le peto zapoved, Absalon le četrto in zato sta v peklu. Glej torej, ako ne držiš vseh zapovedi in samo eno prelomiš, je slaba s tvojim zveličanjem.

To resnico je predočil duhovit umetnik v podobi. Naslikal je pogumnega Herkula, ki je v roki držal ostro brušen meč, pred njim pa groznega zmaja s sedmimi glavami, katerega je ta junak, kakor trdi stara bajka, premagal. Pod podobo je umetnik zapisal besede: »Ali vse ali pa nobene (glave).« S tem je hotel reči: Ali posekaj zmaju vseh sedem glav, ali pa nobene. — Herkul na tej podobi predstavlja kristjana kot vojščaka, zmaj s sedmimi glavami pa sedem poglavitnih grehov. Ali odsekaj, kristjan, temu zmaju vseh sedem glav ali pa nobene, odsekaj z mečem milosti božje, izvirajoče iz sedem sv. zakramentov; t. j. iztrebi vseh sedem poglavitnih grehov ali pa nobenega; ker malo ti koristi, ako se jih šest ogiblješ, sedmega pa storiš, kajti ta edini te lahko trešči v pekel!

Iz vsega je torej očitno, da le natančno izpolnjevanje vseh zapovedi je podpora časne sreče in zastava večnega življenja. Svoje zapovedi pa nam je Bog razodel ravno v našo časno in večno srečo. Božje zapovedi sicer krotijo naše počutke, brzdajo naše strasti, morijo naše poželenje, toda nam v prid, zato namreč, da nas počutki, strasti in poželenja ne pripravijo v skušnjave, po skušnjavah v greh in po grehu v pogubo. Zatorej se ne branimo jarma, katerega one nakladajo, saj o njih velja beseda Zveličarjeva: »Moj jarem je sladek in moje breme je lahko« (Mat. 11. 30), kar tudi apostol Jan. (I. 5. 3.) iz skušnje potrjuje, rekoč: »Gospodove zapovedi niso težke.« Ubogajmo Jezusa, ki nas vabi, rekoč: »Vzemite moj jarem nase!«, da se bodo izpolnile njegove besede: »In boste našli pokoj svojim dušam.« (Mat. 11. 29.) Amen.

Anton Žlogar.

Trinajsta nedelja po binkoštih.

Kaj je bolezen grešniku in kaj pravičnemu.

Kako srečni so bili gobavci, o katerih pripoveduje današnji sv. evangelij, da jih je bil Jezus ozdravil! Je sicer resnica, da je vsak bolnik revež, ali vendar tako hude in ostudne bolezni je menda vendar ni, kakor so gobe. Gobav človek je bil ves v krastah; meso je na njem gnilo in cepalo od njega. Gobavci niso smeli stanovati pri zdravih ljudeh, ker je bila bolezen nalezljiva in so tudi strašno smrdeli. Morali so torej sami zase stanovati ter tako čakati smrti; kajti bolezen je bila navadno tudi neozdravljiva. Zato rečem: srečni so bili, da so bili ozdravljeni.

Bolnikov je vedno dovolj na svetu in jih gotovo tudi ne bo zmanjkalo, dokler bo svet stal: kajti tudi bolezni so v božji previdnosti. In dasi se navadno vsak boji bolezni, vendar rečem, da so tudi bolezni dobrota božja. In sicer dobrota za grešnika, pa tudi dobrota za pravičnega.

Da je to resnica, hočemo danes premišljati.

I. Bolezen — dobrota za grešnika. — Bog noče smrti grešnikove, ampak, da se spokori in živi. Pa koliko je grešnikov, ki na vse drugo prej in bolj mislijo, kakor pa na zveličanje svoje duše! Bog grešnika kliče po vesti, ki grešniku vedno greh očita, pa grešnik presliši ta glas. Obsipa ga z dobrotami, pa grešnik tega klica ne spozna, in morda še bolj predrzno žali Boga. Pošlje mu nesrečo, pa grešnik se ne zdrami, ali pa še celo Boga preklinja. Bog pošilja duhovnike, da svaré grešnike in jih vabijo k pokori. A za ta glas se grešnik ne zmeni, kvečjemu da se norčuje iz duhovnikov, norčuje iz božje besede, norčuje iz sv. zakramentov. Človek bi kmalu mislil, da Bog vkljub svoji neskončni modrosti ne more dobiti pravega pripomočka, sredstva, da bi grešniku oči odprl in ga pripeljal na pravo pot. Bog prime za šibo in pošlje grešniku hudo, dolgotrajno bolezen. Morda se je poprej zanašal na svoje premoženje, sedaj vidi, da tudi največje premoženje nič ne pomaga, ker bolezni denar ne ozdravi. Poprej so mu bile mar le veselice in kratkočasje, sedaj vidi, da mu vsi njegovi prijatelji ne morejo nič pomagati; da, morda ga celo zapuste in se norčujejo iz njega. Poprej je pozelel le po dobrih jedeh in dobri pijači, sedaj mu vse to preseda, ali pa, če bi tudi rad jedel in pil, ni nobenega, da bi mu dal; da, morda poželi le kozarec mrzle vode, pa ni nikogar, da bi mu postregel. Prej se je ponašal s svojim zdravjem, svojo močjo, bolezen pa mu je dokazala, da ni prav nič močnejši od drugih, in sedaj spozna svojo onemoglost, svojo

slabost. Da, bolezen vzdrami grešnika, da začne misliti tudi na svojo dušo, na katero je bil v zdravju popolnoma pozabil. Kako bolezen vzdrami hudobneža, imamo v zgled sirskega kralja Antioha Epifana. Bil je zelo hudoben, in strašno je že brati, kako sv. pismo opisuje njegove grozovitosti. Bog mu je pošiljal več nesreč v njegovih vojskah, pa hudobnež se za to ni zmenil. Vdrugič se hoče znositi nad jeruzalemskim mestom, pa tu ga zadene roka božja. Da bi si čimpreje ohladil jezo, ki je v njem gorela zoper jude, ukaže hitreje voziti. Pri tem pa tako nesrečno pade z voza, da se po vsem životu zelo poškoduje. Bog ga udari s strašno boleznijo. Živega so črvi jedli; meso je kar živemu odpadalo, in tak smrad je šel od njega, da ga še vojaki niso mogli prenašati. Odslej, pravi sv. pismo (II. Mak. 9. 11), je začel, od velike prevzetnosti odvrnjen, sam sebe spoznavati, in ker so bolečine vedno hujše prihajale, in ko že sam ne more več prenašati svojega smradu, tedaj spozna: Prav je Bogu se podvreči, in da se umrljivi človek Bogu enakega ne misli. Sedaj, tako zdihuje hudobnež, sedaj se spominjam hudega, kar sem storil v Jeruzalemu, odkoder sem pobral vse zlate in srebrne posode, katere so bile v templju; in sem bil poslal iztrebit prebivalce v Judeji brez vzroka. Spoznam, da me je zavoljo tega zadela ta nadloga, in glej, od velike žalosti umiram v tuji deželi.« (I. Mak. 6. 12.). Ali vidiš, kako bolezen zmodri največjega hudobneža? Da, bolezen ga je tako preustrojila, da je še celo obljuboval, da hoče tempelj, ki ga je bil prej oropal, z najlepšimi darovi olepšati, svete posode pomnožiti, in za daritve potrebne stroške iz svojih dohodkov plačevati; da hoče tudi on judovsko vero sprejeti, in vse kraje na zemlji prehoditi in mogočnost božjo oznanjevati (II. Mak. 9. 16, 17). Sicer se Bog na njegovo prošnjo ni mogel ozirati, ker ni prišla iz spreobrnjenega in skesanega srca, ampak so ga k temu prisilile le velike bolečine, ki jih je trpel, vendar pa nam je prav ta hudobnež dokaz, kako boleznitudi največjega grešnika privedejo do spoznanja. Če pa bolezen privede grešnika do spoznanja, vprašam, ali ni bolezen za njega velika dobrota? Da, da, dragi moji, koliko grešnikov bi se bilo že večno pogubilo, da jim ni bil Bog poslal kake boleznitudi! In najbolj nesrečen je oni grešnik, ki se ponaša, da se mu ni še nič hudega pripetilo, in ga Bog kar nagloma, brez vsake boleznitudi, pokliče pred svojo sodbo.

Da se še bolj prepričamo, kako velika dobrota božja so boleznitudi za grešnika, poslušajmo še en zgled! Gentilezza je bila bogata in imenitna rimska gospa. Bogastvo in ničemurnost pak sta si večkrat brat in sestra. Vsaj pri tej gospe se je to popolnoma uresničilo. Mož in otroci ji niso bili veliko mar. Njena edina skrb je bila, kako bi se lepoticila in po veselicah kratkočasila. Imela je prijateljico, tudi imenitno rimsko gospo-vdovo s v. Frančiško. Ta jo je večkrat opominjala radi njenega posvetnega, nekrščanskega življenja; pa Gentilezza

se ji je le posmehovala in se norčevala iz njenih nauk. Frančiška moli in prosi Boga, naj bi to izgubljeno dušo pripeljal na pravo pot. Nekega dne jo zopet obišče in ji kar naravnost reče: Gentilezza, ti se posmehuješ mojim opominom, pa kmalu boš videla, ali imam jaz prav ali ne? Ne dolgo potem teče Gentilezza po stopnicah navzgor; spodrsne, udari z glavo ob zid in nezavestna obleži. Pri padcu se je zelo poškodovala po obrazu. Pokličejo zdravnika. Ta jo sicer kmalu spravi do zavesti, pove pa tudi, da je bolezen prav lahko zelo nevarna, ker si je morda pri padcu pretresla možgane. — Kaj pa Gentilezza? V tej veliki nevarnosti zdihuje in toži le, da je sedaj ob vso svojo lepoto; na svojo dušo še misli ne! Obišče jo sv. Frančiška. Sicer jo tolaži, a ji tudi kar naravnost in resnobno pove, da jo je Bog kaznoval radi njenega življenja. Opominja jo, naj obžaluje svoje grešno življenje in prosi Boga odpuščanja. Gentilezza jo uboga. Premišljuje svoje življenje, in sama prizna, da jo je resnično zadel kazen božja. Potrpežljivo prenaša bolečine, in ko ozdravi, da tudi slovo svojemu prejšnjemu življenju. In prejšnja lahkoživka se izpremeni v zares pobožno in zgledno gospo.« (Ott: Vade mecum str. 101.)

Predragi! Kaj je to gospo spreobrnilo? — Bolezen! — Ali niso torej boleznij zares velika dobrota za grešnika?

II. Pa tudi za pravičnega je bolezen velika dobrota. Zakaj?

1. Zato, ker si z boleznijo lahko z b r i š e č a s n e k a z n i. Grešniki smo vsi. Ne rečem, da bi bili vsi v smrtnih grehih. Ali kdo bi mogel reči, da ni tudi z najmanjšim grehom Boga razžalil, ko sam Sv. Duh spričuje, da tudi pravični sedemkrat, t. j. večkrat Boga razžali. Z vsakim, tudi najmanjšim grehom pa zaslužimo kazni, ki bi jo morali ali tu na svetu, ali pa po smrti v vicah trpeti. Res, da tudi bolezen ni prijetna; ali vendar, kak razloček med boleznijo in trpljenjem v vicah! »O, kako srečen sem,« tako je zagotavljal sv. Pavlin, »o, kako srečen sem, da mi je Bog moje vice spremenil v mrzlico!« »Tukaj žagaj, tukaj reži, tukaj peči: da le v večnosti prizaneseš,« je prosil sv. Avguštin.

2. Bolezen pravičnemu vzbujaja hrepenenje po nebesih. Komur se vedno le dobro godi, navadno ne misli na nebesa, on je s svetom zadovoljen. Saj sem še takega, ki se mu ne godi bogvekako dobro, slišal na svoja ušesa, da bi bil prav zadovoljen, če bi vedno na svetu ostal, da bi se mu le nič huje ne godilo, kakor se mu zdaj. Ako pa pride bolezen, o kako vse drugače se sodi o nebesih! Pred kakimi 30 leti sem za smrt prevedel bolnika. Bil je premožen kmet in še v najboljših letih. Imel je pa hudo bolezen, ki mu je tudi končala življenje. Tolažil sem ga kakor sem vedel in znal; priporočal sem mu posebno, naj v svojem trpljenju misli na nebesa, kjer mu bo Bog vse trpljenje stotero poplačal. In veste, kaj mi je odgovoril vpričo

žene in vpricho otrok, ki so jokali okoli njega? »Gospod! rad živim, saj vidite otrociče; pa tudi rad umrjem, da se bom vsaj prepričal, če je v nebesih res tako prijetno in veselo, kakor ste mi zagotavljali.« Štiri dni pozneje smo ga že zagrebli. Glej, bolezen mu je vzbudila hrepenenje po nebesih.

3. Bolezen navaja pravičnega, da se z vedno večjo ljubeznijo oklepa Jezusa, in si nabira vedno več zaslužnja za nebesa. Pobožna duša je prepričana, da ima Bog ž njo najboljše namene tudi takrat, ako ji pošlje bolezen. Ne rečem, da bolezn ne čuti, saj ravno zato, ker jo bridko čuti, ravno zato prosi Jezusa pomoči. Ona pač posnema Jezusa samega. Kakor je on prosil svojega nebeškega Očeta: Oče, če je mogoče, naj gre ta kelih trpljenja od mene, tako prosi tudi ona, naj ji odvzame, ali vsaj polajša bolezen. Kakor pa je Jezus prosil: ne moja, ampak ova volja naj se zgodi; tako tudi pravični ne godrnja čez bolezen, ampak vda se popolnoma v voljo božjo. In kakor je bil Jezus potolažen s tem, da je videl, koliko dobrot bode iz njegovega trpljenja izviralo za človeštvo: enako je za pobožno dušo največja tolažba, da je prepričana, da ji bo ljubi Jezus vse trpljenje stoterno poplačal v nebesih. Sv. Klara je bila bolehnna celih 28 let! Ves ta čas je večinoma bolna ležala na trdi, slamnati postelji. Ves ta čas pa ni prišla žal beseda iz njenih ust, še bridek zdihlje ne iz njenih prsi. Pa, kaj pravim, da ni godrnjala! Saj se je še neprenehoma Bogu zahvaljevala, da ji je bolezen poslal. — Bere se o nekem bolniku, da je imel zelo hudo bolezen, ki ga je že dolgo časa mučila. Prosil je, naj ga neso na grob sv. mučenika Tomaža, škofa kantuarskega. Na grobu prav zaupljivo moli — in ozdravljen se vrne domov. Ko pride domov, ga vprašajo njegovi prijatelji, je li pač prosil zdravja s pogojem, če je zdravje v njegovo dušno zveličanje? Takoj se vrne nazaj na grob svetega mučenika ter prosi Boga, naj mu dá prejšnjo bolezen, ako zdravje ni njemu v zveličanje. In, glej čudo! Bolezen se mu v tem hipu zopet povrne.

Predragi! Ali nam ni ta zgled živ dokaz, da so tudi bolezn poti božje previdnosti?

Zato pa, predragi v Kristusu, ako nam Bog pošlje bolezen: pomislimo najprvo, ali ni morda to kazni božja? Ako nam vest to potrjuje: o, zahvalimo se prav iz srca Bogu, da nas je milostno opozoril na našo nevarnost, ter si takoj na vso moč prizadevajmo, da odstranimo vzrok, z avoljo katerega nam je Bog bolezen poslal. Ako nam pa vest nič hudega ne očita: o, zahvalimo zopet Boga, da nam tukaj dá priliko za zaslužnje in da nam hoče naše kratko trpljenje poplačati z večnim nebeškim veseljem. Amen.

† Dekan Fr. Gornik.

Štirinajsta nedelja po binkoštih.

Obhajanje vnanje slovesnosti praznika sv. angelov varihov.¹

Kaj nas uči praznik sv. angelov varihov.

»Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj in te varuje na potu. Glej nanj in poslušaj njegov glas, in nikar ga ne zaničuj; ker ne bo prizanesel, kadar boš grešil.« Tako govori Bog sam v današnjem listu. Ako pravi Bog »poslušaj njegov glas in nikar ga ne zaničuj: nam s tem zapoveduje, da bodimo ubogljivi učenci svojega angela variha. Bog sam nas torej pošilja v šolo k angelom varihom. Pojdimo za nekoliko časa v to šolo in poslušajmo, kaj nas uči praznik angelov varihov.

1. Prvi nauk, ki ga slišimo v tej šoli, je: o, človek, spoznaj, koliko si vreden pri Bogu! Le ozrimo se po svetu! O, koliko in kako različnih stvari je na njem! Pa, ali ima katera teh stvari kakega posebnega variha, da bi jo varoval nezgode? Nobena ne; pač pa nam pove sveto pismo, da je vse stvarstvo v podporo in korist človeku: »Njemu si podvrigel vse; ovce in goveda, pa tudi živali na polju in ptice pod nebom in ribe v morju,« pravi sveto pismo. Sedaj pa povzdigni svojega duha proti nebu in prehodi v duhu nebeške prostore! Občuduj tu devet korov nebeških duhov in poprašaj, zakaj jih je ustvaril ljubi Bog? In odgovorili ti bodo enoglasno: »Mi smo služabni duhovi, v strežbo poslani zavoljo tistih, ki bodo delež zveličanja prejeli.« (Hebr. 1.) O, kako veličasten nauk! Vsak izmed nas more in mora priznati: Toliko sem vreden v očeh božjih, da je Bog celo svojemu angelu zapovedal, da naj me varuje od rojstva do groba in me varno pripelje v sveta nebesa!

2. Ta pot pa ni vselej gladka, velikokrat je prav težavna! Kako lahko se ponesreči! Pa glej dobroto božjo! Angelska šola nas uči, da nam je dal Bog dobrega pomočnika na poti, ki nas spremlja povsod. Da je temu resnica, nam spričuje sveto pismo na mnogih krajih. V potrdilo le par zgledov! Izraelsko ljudstvo je na svojega Boga pozabilo in ga hudo razžalilo. Radi tega se tudi Bog nad njim razsrđil in pošlje mu strašno šibo. Holofern, vojvoda asirskega kralja, prihrumi nad Izraelce s silno veliko vojsko. Že je premagal utrjena mesta in jih razrušil do tal ter pričel oblegati mesto Betulijo. Vojake je postavil k vodnjakom, da bi čuvali, da nobeden Izraelec ne

¹ Gl. »Duh. Past.« 1917, str. 42 in 43.

pride do vode. Stiska Betuljčanov mora biti silna, ker sklenili so že, da se v petih dneh vdajo sovražniku na milost in nemilost, ako v teh dneh ne dobe nobene pomoči. To izve pobožna vdova, Judita po imenu. Hitro gre k mestnim starejšinom, jih osrčuje ter jim reče: »Ponižajmo se pred Gospodom in on bo osramotil naše sovražnike.« Starejšine ji pritrdijo. Ona pa gre v svojo molitvenico, obleče spokorna oblačila ter zaupno moli za ljudstvo. Nato se preobleče v najlepša oblačila ter gre s svojo postrežnico v asirski šotor. Holofern jo lepo sprejme in ji dovoli, da sme brez strahu stanovati v njegovem šotoru. Napoči četrty dan. Holofern napravi veliko pojedino. Na večer je vse pijano; tudi Holofern. Tedaj gre Judita v njegov šotor ter v kratkem času prinese Holoferno glavo in jo dá postrežnici, naj jo nese starejšinom. Ni dolgo, in Judita že kaže glavo starejšinom in ljudstvu, rekoč: »Hvalite Gospoda, ki ni zapustil teh, ki vanj zaupajo, in je z mojo roko umoril sovražnika svojega ljudstva.« — Predragi! Kajne, to je bil težaven posel za slabo žensko, in vendar se ji je vse po sreči izšlo. — Kdo ji je pomagal, kdo jo podpiral? Ona sama nam pove: »Kakor resnično Bog živi, njegov angel me je varoval, ko sem od tod šla in tam bila in se od tam vračala.« Angel varih je torej obvaroval življenje njej in celemu ljudstvu. (Jud. bukve, pogl. 12 in 13.)

Poglejmo drug zgled! Hudobni Antioh je premagal Jude, oskrunil tempelj in po deželi vpeljal malikovanje. Bog obudi srčnega Juda Makabejca. Z majhno četo vojakov preмага Antioha, dobi Jeruzalem zopet v oblast in očisti tempelj. Antioh mu zagrozi in z veliko vojsko udari v drugič proti Jeruzalemu. Na potu ga zadene zaslužena kazen božja — umrje strašne smrti. Njegov sin nadaljuje vojsko. Sila vojakov z najboljšimi vojskovodji odpošlje v Judejo, da bi si zopet podvrigel deželo. Juda Makabejec in njegovi vojaki zaupljivo prosijo Boga pomoči. — Boj se vname. Pa glej, kaj se zgodi? Na nebu se prikaže pet konjиков na zlatom obrzdanih konjih. Dva izmed njih vzameta Judo v svojo sredo, da ga varujeta, drugi trije pa mečejo puščice in strele na sovražnike, da eni oslepljeni popadajo, drugi iz strahu zbeže. In padlo je sovražnika: 21.000 mož. (2. Mak. 10.) Kdo so pač bili ti peteri konjiki, ki so se vojskovali za Izraelce in premagali njihovega sovražnika? Bilo je pet angelov, ki jih je Bog poslal Izraelcem v pomoč. Ali vidiš torej, kako angeli varujejo in pomagajo? — Pa to nista edina zgleda. O, koliko jih je še! Angel je varoval Izaka; angel je otel Lota in njegovo družino; angel je rešil Agaro in njenega sina Izmaela, da nista žeje umrla; angel je zaprl žrela levom, da niso zdrobili Daniela; angel je vodil Tobija, angel je varoval tri mladenče v ognjeni peči, angel je rešil sv. Petra . . . in še toliko drugih zgledov, ki jih pa sedaj ne morem naštevati.

Ali vidiš, kako dobri pomočniki, kako skrbni varihji so angeli? Nikar pa ne misli, tako je bilo tedaj, sedaj pa nimamo

takih zgledov. O, tudi sedaj jih imamo, pa še veliko. Če jih hočeš izvedeti, pa vzemi v roke »Življenje svetnikov« in beri — pa se boš prepričal, kako dobri in skrbni varuhi in pomočniki so angeli! Če pa nimaš časa za to, pa vzemi v roko drugo knjigo — svoje lastno življenje! Premišluj ga natančno in boš videl, da boš tudi ti spoznal: resnično, le angel varih me je mogel rešiti iz te nevarnosti, le on je odvrnil ono nadlogo od mene.

3. Tretji nauk: Angeli so naši najboljši učenci, svetovalci in opominjevalci. To se razvidi že iz besedi božjih: »Glej nanj, poslušaj njegov glas in nikar ga ne zaničuj!« Ako nam Bog veleva njega poslušati, sledi iz tega že samoobsebi, da je on naš učenik in svetovalec. — Kako pa angeli to svojo nalogo izvršujejo? Sv. Bonaventura pravi, da s tem, »da obujajo v človeku strah božji, da opominjajo grešnika k pokori in da odvrtaajo grešnika od pregreh«. Pa naj tudi tukaj govore zgledi! V apostolskem dejanju (pogl. 10.) pripoveduje sv. Luka o nekem stotniku Korneliju. Ta je bil še neverniki pa vendar zelo pobožen in bogaboječ. Veliko je delil miloščine in veliko molil. Nekega dne ob tretji uri popoldne — ob uri molitve — je imel prikazen. Videl je pred seboj stati angela božjega, ki ga je poklical po imenu. Kornelij se prestraši in zroč vanj, reče: »Gospod, kaj je?« Angel mu reče: »Tvoje molitve in miloščine so prišle v spomin pred Bogom. In zdaj pošlji može v mesto Jope in pokliči nekega Simona, s priimkom Peter, ta ti bo povedal, kaj ti je storiti.« Kornelij uboga in apostol Peter krsti njega in vso njegovo družino. — Predragi, ali vidiš, kako angel svetuje in poučuje!

Poslušaj še en zgled. V življenjepisu sv. Gregorija se bere to-le: Ko je bil Gregor še majhen deček, mu oče nevarno zbolil. Gregor prosi zdravja svojemu očetu. V spanju se mu prikaže angel varih in mu reče: »Kadar boš vstal, zapiši na leseno deščico ime Jezusovo in jo deni na očetovo zglavje.« Zjutraj vse to pove materi, ona mu reče, naj stori tako. In glej, oče takoj ozdravi. — Čez dve leti oče zopet za smrt zbolil. Gregor zopet moli k angelu varihu in ga prosi pomoči. In zopet ga v spanju angel vpraša, ali mu je znana Tobijeva zgodba. Gregor pravi, da ne. Nato mu angel reče: »Tobija so ozdravila ribja jetra, oskrbi jih tudi ti in oče bodo ozdraveli.« Tudi te sanje pove materi, in ona takoj ukaže vloviti ribo. Izrežejo ji jetra in jih denejo v bolnikovi sobi na žrjavico. Komaj bolniku zadiše jetra, je že popolnoma zdrav in vsi se lepo zahvalijo nebeškemu zdravniku. (Zgod. kat. I., 88.) Ali vidiš zopet tukaj, kako angel svetuje in poučuje.

4. Angeli tudi kaznujejo. — Pa kaj pravim? Ali more angel varih tudi kaznovati? Dà, tudi to moč mu je dal Bog. Le poslušaj, kako on sam govori: »Ne bo prizanesel, kadar grešiš.« Ali hočeš vedeti, kako on kaznuje? — Poslušaj! — Izraelci so prišli na moabske planjave blizu Jordana. Med

Moabljani je živel mož, Balaam po imenu. Sicer je poznal pravega Boga, vendar pa se je pečal z vedeževanjem in je pregrešno živel. Po njega pošlje moabski kralj Balak ter ga prosi, naj pride in prekolne izraelsko ljudstvo. Balaam reče možem, ki so prišli ponj, naj počakajo do drugega dne, on pa hoče vprašati Gospoda, ali sme iti ali ne. Bog mu reče: »Nikar ne hodi z njimi in ne preklinjaj ljudstva, ki je blagoslovljeno.« On uboga, in poslanci se vrnejo. Kralj pošlje v drugič še več mož. Balaam zopet vpraša Boga, ali sme iti. Bog mu pripusti, da stori po svoji želji. Hitro osedla oslico ter gre s poslanci. In kaj se zgodi? Angel je stopil z golim mečem na pot Balaamu nasproti. Žival vidi meč, se ga zboji in zdirja na polje. Balaam jo pretepa, da bi jo zopet pripeljal na pravo pot. Pot se vije med dvema zidovoma, s katerima so bili obzidani vinogradi. Med ta dva zidova stopi angel. Žival ga ugleda, se umakne in pritisne Balaamu nogo ob zid. Ta se razsrdi in še bolj pretepa ubogo žival. Spravi jo naprej in prideta v prav ozko sotesko. Žival zopet ugleda meč. Ne more se ogniti ne na desno ne na levo in pade na tla. Balaam se razsrdi in jo hudo pretepa. Zdaj pa tudi njemu Bog oči odpre in tudi on zagleda angela z mečem v roki. Prestrašen poklekne in angel mu reče: »Zakaj že v tretje pretepaš svojo oslico; jaz sem prišel tebi nasprotovati, ker je tvoja pot krivična in meni nasprotna. Ko bi se ne bila oslica izognila in meni ne odjenjala, ko sem nasproti stal, bi bil tebe umoril.« (Num. 22.)

Predragi! čudna je ta dogodba, kaj ne! Pa je resnična, ker je zapisana v sv. pismu. In veste, zakaj sem vam jo povedal? Zato, ker menim, da prav ta dogodba marsikateremu v marsikateri reči lahko oči odpre. Kolikokrat se sliši ali bere, da se je kaka družba podala na visoko goro ali na kako veselico, pa obenem ali pa kmalu potem se pa že sporoča, da se jih je toliko in toliko ponesrečilo, morda celo ubilo. Ljudje pravijo, da se je pripetila velika nesreča. Dà, res, nesreča je; ali pa morda ni ravno ta nesreča kazen? Saj taki izleti, take veselice se navadno napravljajo ob nedeljah in praznikih, in tisti, ki se jih udeležujejo, večinoma ne gredo k sv. maši, ampak le oskrunjajo Gospodove dni. Ali mar mislite, da takih ne opominja angel varih, naj nikar tako ne počenjajo? O, jih, jih; toda oni ta glas zametujejo in angeli jih kaznujejo, »ker njih pota so krivična«.

Kolikokrat ljudje opravljajo ob nedeljah hlapčevska dela;¹ pri tem pa jih zadene nesreča: ali kateri pade in se potolče, ali si zlomi roko ali nogo, ali si izbije oko itd. Kratkovidni ljudje pravijo, da je to golo naključje, nekateri celo menijo, »da mu je tako usojeno«. Kaj pa, če je to kazen? Angel varih jih je

¹ Dokler traja vojni čas, je pri takih prilikah treba opozoriti na tozadnevna dovoljenja cerkvene oblasti.

gotovo svaril, naj nikar ne delajo ob nedeljah, pa oni ga niso ubogali in angel jih je na povelje božje kaznoval zato, ker njih pota so krivična. Koliko jih je, ki vozarijo ob nedeljah, dà, še celo ob največjih praznikih. Pa se potem izve: temu se je konj splašil in ga zelo potolkel; onemu se je prevrnil voz in ga je zelo pomečkalo. In ljudje zopet pravijo: to je nesreča. Kaj pa, če ni to tudi kazen? Gotovo je tudi njih angel varih svaril, naj nikar ne vozarijo ob Gospodovih dneh; pa oni ga niso poslušali in zato jih je kaznoval, ker njih pota so krivična.

Navedel bi vam lahko še več slučajev, o katerih ljudje mislijo, da so golo naključje in nič drugega ne; pa mislim, da mi tega ni treba, ker to, kar sem vam povedal, lahko sami obračate na posamezne dogodke in lahko sami sklepate, ali so res goli slučaji ali pa so morda le kazni božje.

Predragi! Lepi in koristni so nauki, ki smo jih slišali v angelski šoli. Prosim vas, premišlujte jih in nikar jih ne pozabite! »Glej na svojega angela variha, poslušaj njegov glas in nikar ga ne zaničuj; ker ne bo prizanesel, kadar grešiš.« Amen.

† Dekan Fr. Gornik.

Katehitične pridige o krščanski pravičnosti.

Spisal dekan Anton Skubic.

VIII.

Tuji grehi.

Zadnjo nedeljo smo govorili v katehitičnem govoru o vnebovpijočih grehih, ki prav posebno kličejo nad grešnika božjo pravico in izzivajo božje maščevanje. Videli smo, kako velika zloba je v teh grehih, ki pa se kljub veliki božji kazni, ki jim navadno sledi, vendar prepogosto ponavljajo na tem grešnem svetu. Danes nam je govoriti o neki drugi vrsti grehov, ki se imenujejo tuji grehi. To ime nosijo zaradi tega, ker jih sicer delajo drugi, pa smo jih krivi in sodeležni tudi mi.

Kot kristjani, ki čutimo svojo odgovornost pred Bogom v svoji vesti, smo dolžni greh preprečiti, kadar in kjerkoli moramo. K temu nas mora priganjati ljubezen do Boga, ki je po grehu žaljen. K temu nas sili ljubezen do bližnjega, ki se po grehu pogublja in mori svojo dušo. K temu nas navajajo tudi

često stanovske dolžnosti. Ako si oče, mati, predstojnik, gospodar, je tvoja sveta dolžnost, da skrbiš za duše svojih podložnikov. Ako pa si morda celó sam kriv, da tvoj podložnik greši, si kriv tujega greha.

Prvi tuji greh je: v greh svetovati. Izkušnja nas uči, da ima svet veliko moč, posebno ako prihaja od vplivnega človeka. Ako te torej tvoj bližnji za svet vpraša, ali pa če te ne vpraša, pa mu svetuješ kaj grešnega, on pa tvojemu svetu sledi, tedaj ne greši samo on, ampak si kriv in deležen njegovega greha tudi ti. Prvič si grešil, ker si mu dal grešen svet, drugič pa si kriv tudi greha, ki ga je storil tvoj bližnji po tvojem nasvetu.

Znan vam je žalosten konec velikega predhodnika Jezusovega, resnega moža Janeza Krstnika. Ko je videl, da je kralj Herod zavrgel svojo pravo ženo in si privzel ženo svojega brata, ko je ta še živel, tega ni mogel prenesti; pa je stopil pred Heroda z resnim opominom: »Ni ti dovoljeno imeti ženo tvojega brata!« (Mark. 6, 18.) Ta odločnost ga je spravila v ječo. Nekega dne Herod povabi svoje velikaše h gostiji, pri kateri je Herodiadina hči tako spretno plesala, da je bil Herod ves očaran. V svoji omami ji reče: »Zahtevaj od mene, kar ti drago, pa ti dam!« Plesalka popraša svojo mater, kaj naj bi zahtevala. In ta ji svetuje: »Zahtevaj glavo Janezovo!« To je bil oni zlobni svet, ki je Janezu vzel glavo in življenje.

Sam Bog vé, kolikrat so se že taki prizori ponavljali na svetu, zlasti v današnjih časih, ko je vestnost že tako izginila s sveta! Danes, pravim, ko le vse bolj gleda na časni dobiček nego na vest in dušo in večnost! Za vinar se danes svetuje greh pri ženitvah, pri kupčijah, pri dediščinah, povsod. Greh svetujejo zaradi dobička starši otrokom, predstojniki podložnikom. Koliko mater je že postalo podobnih pravi Herodiadi! Kdo more reči, da je svetovalec manj kriv, nego tisti, ki se je po tem svetu ravnal?

Še usodnejše posledice ima drugi tuji greh: greh veleovati. Ako že grešen svet rodi toliko zla, koliko ga bo šele hudoben ukaz, zapoved, pri kateri nastopi človek z vso svojo veljavo in močjo! Ob takih prilikah ljudje navadno pozabijo na ono svetopisemsko besedo: »Boga je treba bolj poslušati nego ljudi!« Strah pred ljudmi, strah pred mogočnjaki, strah pred časno škodo le prevečkrat slabiče omami, da preradi izpolnijo taka povelja. Premalo je danes ljudi, ki bi bili podobni prvim kristjanom, ki so se veselili, da so mogli za Kristusa kaj trpeti! (Dej. ap. 5, 41.)

Tega greha so krivi knezi in vladarji in oblastniki, ki izdajajo brezbožne zapovedi in postave, ki se z njimi krati Bogu čast, izriva božji nauk iz šol, ovira prosto izvrševanje verskih dolžnosti, zaslužjuje Kristusova nevesta sveta Cerkev. Tega greha so krivi starši, ki velevalo svojim otrokom, da kradejo,

lažejo, sklepajo grešne zveze, zahajajo v slabe priložnosti. Tega greha so krivi gospodarji, ki ukazujejo svojim poslom, da morajo ob nedeljah in praznikih brez sile ali postavnega dovoljenja opravljati hlapčevska dela in opuščati zapovedano službo božjo. Posebno škodljiva so taka povelja onim suženjskim dušam, ki taka povelja kar berejo raz obraz svojim predstojnikom, da se jim tembolj prikupijo.

V drugih greh privoliti je tretji greh te vrste. Vsak je dolžan pri bližnjem greh preprečiti, ako ga more; nekateri so to dolžni že po svojem stanu. Ako pa kdo vidi, da se greh godi, pa se temu ne ustavi, ampak s svojimi besedami ali vedenjem kaže, da mu je greh všeč, je kriv tega tujega greha. — Krivi so ga torej starši, ki vedo, da njihovi otroci hodijo v slabo družino, da ponočujejo, da hčerke sklepajo grešne zveze, da zahajajo na plese, da sinovi ostajajo zunaj cerkve med službo božjo, pa s svojim vedenjem kažejo, da jim to ni posebno mari. — Tega so krivi strahopetni ljudje, ki v družbah čujejo, kako sovražniki Kristusovi in svete Cerkve govore zoper vero, Boga, Cerkev in duhovnike, kako ponižujejo čednost in proslavljajo greh, pa se temu posmehujejo in s tem kažejo, kakor bi jim bilo to početje všeč, in tako le še podžigajo pogum zlobnikom. — Tega greha so kriva dekleta, ki slišijo nespodobno govorjenje in zapeljevanje, pa temu govorjenju ne zaprejo svojih ušes, ampak jih še prav pazno nastavljajo, se ljubeznivo smejejo in ne pomislijo, da, kdor take stvari govori, ima hudiča na jeziku, kdor pa jih posluša, ima istega hudiča na ušesih. S temi besedami pa sem vam obenem pokazal, da sta greha kriva oba, i tisti, ki ga dela, i tisti, ki vanj privoli. Ne umivaj si torej rok kot nekdanj Pilat; s tem tega greha ne spraviš z vesti, kakor ga Pilat ni!

Druge v greh napeljevati je četrti greh med tujimi. Tega greha je kriv, kdor bodisi z govorjenjem bodisi s svojim vedenjem zbudi drugemu veselje do greha. Človek nosi že v svojih udih nagnjenje do greha, in marsikdaj je treba le malega povoda, da se to nagnjenje prav posebno strastno zbudi, in greh je tukaj. Kdor je to strast zbudil, je sokriv greha. — Tega greha je bila kriva Jezabela, ki je naličila svoj obraz, nakitila svojo glavo in z dragoceno obleko nališpala svoje telo ter gledala pri oknu, da bi zapeljala novega kralja Jehua, ki je šel v sprevodu v mesto.

Koliko takih Jezabel stoji dan na dan pri ogledalu, se lišpa in liči in kiti in nespodobno opravlja, samo da bi ujele v svoje zanke nezkušenega človeka! Koliko je takih Jezabel, ki po strani pogledujejo in se na vse strani ozirajo in s svojim nersramežljivim vedenjem vabijo v greh! Koliko je Jezabel, ki kakor pajek predejo na vse strani svoje mreže, ki naj bi se vanje lovile nedolžne žrtve! Koliko jih je, ki dajejo nezreli mladini ostudne spise, ne pomneč one ostre besede Zveličarjeve:

»Gorje svetu zaradi pohujšanja!« Vsi ti so krivi četrtega tujega greha.

Peti tuji greh je: drugih greh hvaliti. Tega greha je kriv, kdor s svojim govorjenjem ali s svojim vedenjem kaže nad grehom drugega posebno zadovoljstvo, ali kdor grešnika zaradi njegovega greha povišuje, odlikuje. Samoposebi je umevno, da tak človek bližnjega v grehu potrjuje in mu zbuja novo veselje do greha, obenem pa kaže, da je sam istega grešnega mišljenja. To je pravi peklenski greh in satanova last, ker satan ima veselje in zadovoljstvo nad tistimi, ki grešijo, pošten človek in kristjan pa je žalosten, ako vidi, da drugi grešijo, in greh graja.

Tega greha so krive matere, ki vidijo razuzdanost, ničmurnost in nedovoljeno občevanje svojih hčerâ, pa jih zaradi tega hvalijo, češ, »naša je kaj vredna, ki se zna napraviti in ne zna samo govoriti s prostakom, ampak tudi z oficirjem!« Tega greha so krivi vsi podložniki, ki povišujejo vsako pregreho svojih predstojnikov, samo da se jim prikupijo in imajo od tega kaj dobička. Tega greha so krivi vsi tisti ljudje, ki povišujejo greh in hvalijo nečistost in odlikujejo razbrzdanost, obenem pa napadajo pošteno čisto življenje, sramotijo pobožnost, zaničljivo govorijo o cerkvenih družbah, Marijini družbi, tretjem redu, ker s tem zbujujejo veselje do grešnega življenja, pristujajo pa pobožnost.

Vsem tem veljajo besede preroka Izaija: »Gorje vam, ki imenujete dobro hudo in hudo dobro, ki temi luč in luči tema pravite, ki grenko v sladko in sladko v grenko izpreminjate!« (5, 20.) Tistim, ki se hočejo višjim s tem prilizovati, pa velja ona resna beseda preroka Ezehiela: »Gorje njim, ki šivajo blazine pod komolce vsake roke in narejajo ljudem vsake starosti podglavnice za lovitev duš, in kadar duše mojega ljudstva ujamejo, jim obetajo življenje!« (13, 18.) Vsem, ki so krivi tega tujega greha, pa govori knjiga Pregovorov: »Kateri hudobnemu pravijo: Ti si pravičen, take bodo ljudstva klela in rodovi jih bodo studili.« (24, 24.) Sodil in klet pa jih bo tudi Bog!

H grehu molčati je šesti tuji greh. Starši, predstojniki, gospodarji, dušni pastirji, katerim so izročene duše podložnikov kot takim, ki bodo od njih polagali račun, so dolžni z vsemi sredstvi preprečiti greh pri svojih podložnikih. Ako pri njih vidijo greh, pa ne povzdignejo svojega svarilnega glasu, ampak molčijo, so tudi sami sokrivi vseh grehov, ki se godijo zaradi tega molka. Vsem tem govori prerok Izaija: »Čuvaj si vsi slepi, vsi nič ne vedo; mutasti psi so, ki ne morejo lajati, ki prazne reči gledajo, spijo in sanje ljubijo. Četudi so pastirji, pa nimajo razuma!« (56, 10.) Kaj ne, verniki, to so ostre besede!

Vseh plesov, vseh grešnih shodov, vseh padcev nedolžnosti so krivi tudi starši in predstojniki, ki vedo za nevarnosti, pa nimajo proti njim resne besede. Tega greha bi bili krivi vsi

dušni pastirji, ki bi vedeli, da se v njihovi župniji godé veliki grehi, pa ne bi z vso resnostjo in odločnostjo proti njim nastopili. Tega greha so krivi vsi gostilničarji, ki čujejo v svojih gostilnah grdo, nečisto in nesramno govorjenje, besede zoper Cerkev, papeža, škofo in duhovnike, vidijo nesramežljivo vedenje gostov z nataricami, pa nimajo poguma, da bi povzdignili svoj glas kakor sv. Janez Krstnik: »Ni ti dovoljeno!« Tega greha pa so krivi tudi vsi oni, ki vidijo, da se drzno godé različni grehi pri tovariših, sopslih in otrocih, pa tega ne povedo staršem in predstojnikom. — Koliko grehov bi se preprečilo, ako bi v tem oziru vršili vsi verniki svojo dolžnost, ki jim jo nalaga ljubezen do bližnjega! Toda sam hudobni duh menda ljudem navdihuje vse močóe ozire in iz njih izvirajoče strahove!

Vse drugače je delal sv. Hieronim. Ko je nekoč ostreje govoril zoper greh, so se čutili nekateri prizadete in so mu stregli po življenju. Ko pa svetnik to zve, nastopi z resnimi besedami: »Umreti znam, a h grehu molčati ne znam!« Takih kristjanov, takih predstojnikov nam manjka!

Še večje brezbriznosti in še bolj slepe ljubezni znak pa je sedmi tuji greh: greh spregledati. Vsi oni, ki so odgovorni za duše svojih podložnikov, so najprej dolžni svariti pred grehom. Ako pa niti ljubezniva, niti resna beseda ne pomaga, morajo poprijeti tudi za izdatnejše sredstvo, in to je kazen. Ta posebno pri mlajših izročencih navadno rodi blagodejne sadove. Tako namreč govori Sv. Duh v knjigi Pregovorov: »Ne odteguj otroku krotitve, zakaj če ga s šibo udariš, ne bo umrl. Ti ga boš s šibo udaril, njegovo dušo pa boš pekla rešil!« (23, 13.)

Zgled takega slabiča, ki ni imel poguma resno nastopiti zoper svoja poredna sinova, je judovski duhovnik Heli. Vedel je, kaj njegova sinova počenjata v templju, morda ju je tudi svaril, a te moči ni imel, da bi bil ostreje z njima ravnal. Bog ga je zaradi te popustljivosti kaznoval, da je padel vznak s svojega stola, si zlomil tilnik in žalostno končal! — Ko bi bila mati kaznovala sina, ko je ukradel šivanko, pa ne bi bil prišel na vislice zaradi roparskega umora! Prvega greha je bil kriv grešnik, drugega in naslednjih pa si sokriva tudi ti, ako si vedela zanje, pa si jih izpregledala in jih nisi kaznovala! — Ko bi bila mati resno kaznovala hčerko, ko je prvi pot ponoči slonela na oknu, pa bi ne bili sledili drugi grehi, in bi sedaj svet ne kazal s prstom za hčerko in za materjo. Prvega greha je kriv podložnik, nadaljnjih pa je kriv tudi predstojnik, ako je vedel za prvega, pa ga je izpregledal. Ako je predstojnik slep in slab, o kako strašno mu obtežujejo vest in račun njegovi podložniki!

Greha se udeležiti je osmi tuji greh. Krivi so ga vsi, ki pri grehu kakorkoli sodelujejo. Že pregovor pravi, da, kdor krade in kdor vrečo drži, sta enaka. Kdor krade, ima svoj greh, kdor ukradene stvari spravlja pod svojo streho, jih kupuje,

uživa ali dalje spravlja, ima tuji greh. Ako otroci po polju kra-
dejo sadeže, starši pa jih porabljaajo, imajo z otroki vred greh.
Kdor sili pijanca k pijači ali mu denar posojuje, ali krčmar, ki
daje svojim pivcem čez mero piti, ko imajo pijače že dovolj, je
sodeležnik greha. Kdor pomaga sklepati grešne zveze, vabi
mlade ljudi obojega spola skupaj, jim daje pribežališče v svoji
hiši in prireja ples, pred Bogom ni boljši kot nečistniki sami.

Dragi verniki, mnogokrat so vam bile prepovedane slabe
knjige, protiverski časniki in brezbožne brošure. Greh ima,
kdor take pohujšljive stvari piše, pa ravno tako ima greh, kdor
take spise plačuje, naroča ali razširja. — Veliko grehov so
krivi poslanci in oblastniki, ki izdajajo protiverske postave; vseh
teh grehov pa so krivi tudi tisti, ki so pri različnih volitvah s
svojim glasom pripomogli, da so taki sovražniki prišli do moči
in veljave.

Omenimo še zadnji — d e v e t i — tuji greh, ki je: d r u -
g i h g r e h z a g o v a r j a t i. Kriv ga je tisti, ki grešnika za-
govarja pred onimi, ki ga svarijo ali kakorkoli hočejo preprečiti
greh. Kriva ga je mati, ki svoje otroke zagovarja in brani pred
pravično kaznujočim očetom, pred svarečimi duhovniki. Krivi
so ga odvetniki, ki očitno krivične ljudi pred sodniki zagovar-
jajo in branijo. Krivi so ga vsi, ki očitne sovražnike Cerkve in
Boga branijo in se zanje potegujejo. Ko bi knezi ne bili tako na-
stopili za odpadlega Lutra, pa bi se njegova kriva vera ne bila
tako razširila. Zloben zagovor daje grehu velikansko moč in silo!

Predragi verniki! Premnogokrat smo lahko tudi mi krivi
tujih grehov, na kar pa tako redkokdaj pomislimo. Izpovedujemo
se vseh mogočih grehov; kdaj pa se resno in natančno izpovemo
tudi tujih grehov, ki smo jih morda sokrivi? Svojih grehov imamo
dovolj, zakaj bi si na vest nakladali še tuje! Sam je človek do-
volj nagnjen k hudemu, zakaj bi mu še mi budili to hudo strast!
Sami od sebe bomo dajali težak odgovor, zakaj bi si še s tujimi
grehu obteževali svojo vest! Zato pogostokrat molimo, kakor
je molil David: »Očisti me mojih skrivnih grehov in zavoljo tujih
zanesi svojemu hlapcu. Ako ne gospodujejo nad menoj, ne bom
omadeževan in očiščen bom največjega greha!« (Ps. 18, 13.)
Skrbimo, da ne bodemo nikdar bližnjemu v padec, ampak v
vstajenje! To nam piše v srce zapoved ljubezni! Amen.

IX.

O čednostih sploh in o božjih čednostih.

Predragi verniki! V nekaj govorih sem vam doslej raz-
pravljajal o različnih vrstah grehov, ne da bi se grehov učili,
ampak da bi se jih bali in ogibali kakor gadjega pika. Hotel
sem vam razložiti prvo pravilo krščanske pravičnosti, ki se glasi:
Ogibaj se hudega! Edino pravo zlo pa je greh. Ako hočemo biti

res krščansko pravični in Bogu dopadljivi, pa ni dovolj, da se varujemo hudega, ampak moramo storiti še kaj več. Tako namreč veleva bogonavdahnjeni psalmist: »Ogibaj se hudega in delaj dobro!« (33, 15.) Kaj pa je dobro? Dobro je to, kar je Bogu dopadljivo, in to so dobra dela in hrepenenje po krščanski popolnosti. — Božja volja je vrhovno pravilo krščanskega življenja. Zato pravi naš Zveličar: »Moja jed je to, da izpolnim voljo tistega, ki me je poslal!« (Jan. 4, 34.) Božja volja pa se razodeva v zapovedih, ki so jih vsi bogoljubni kristjani od nekdaj tako vneto in natanko izpolnjevali. Človek pa samposebi ni niti zmožen niti voljan, da bi vedno izpolnjeval božjo voljo in božje zapovedi; že od rojstva mu to ne diši, ker je po izvirnem grehu človekova volja nagnjena k hudemu. Torej mora dobiti človek od drugod neko sredstvo, ki ga nagiblje in ga dela zmožnega, da vedno dobro dela, in to sredstvo so krščanske čednosti ali kreposti.

Teh čednosti človek nima samposebi in si jih tudi ne more samposebi pridobiti, ampak so nadnaravni dar božji. Čednost ali krepost je v prvi vrsti delo božje milosti, kakor veli sv. apostol Pavel: »Po božji milosti sem to, kar sem!« (I. Kor. 15, 10.) Na drugem mestu pa pravi isti apostol: »Bog je namreč, kateri dela v vas hoteti in dopolniti po svoji dobri volji.« (Fil. 2, 13.) Brez božje milosti ni nobene čednosti. — Vendar pa božja milost sama ne dela čednosti, ampak mora človek tudi sam sodelovati, ne sme milosti delati napatja. Le s tem si človek pridobi neko ročnost in pripravnost v izvrševanju božje volje, božjih zapovedi, v krščanskem življenju. Takega človeka potem ne bo oplašila vsaka težava v izpolnjevanju božje volje. Saj vemo, da nebeško kraljestvo silo trpi, in le silni je nase potegnejo. (Mat. 11, 12.) Kaj pa je Bogu všeč in dopadljivo, tega nas uči sveta vera, kakor pravi zopet sv. apostol Pavel: »Pravični živi iz vere!« (Hebr. 10, 38.)

In tak človek, ki stalno in stanovitno dela dobro, kakor uči sveta vera, je pravi kristjan, pravičen in čednosten, ne pa oni, ki je kakor trst, ki ga veter maje. O tej kreposti govori tudi Modri v sv. pismu: »In više sem jo cenil kakor kraljestva in kraljeve sedeže, in bogastvo sem štel kot nič v primeri z njo. Tudi nobenega dragega kamna nisem primerjal z njo; zakaj vse zlato je v primeri z njo slab pesek, in srebro zraven nje ima ceno kakor blato!« (Modr. 7, 8 sl.) Le prava čednost ima stalno vrednost; le prava čednost je skala, na kateri trdno stoji pravo krščansko življenje!

Razločujemo pa dvojne čednosti, božje in dejanske ali npravstvene. Božje čednosti so: vera, upanje in ljubezen, o katerih piše sv. apostol Pavel Korinčanom: »Sedaj pa ostane vera, upanje in ljubezen, to troje:

največja med temi pa je ljubezen!« (I. Kor. 13, 13.) V Boga verujemo zato, ker je neskončna resnica; v Boga upamo zato, ker je vsemoččen, dobrotljiv in zvest; Boga ljubimo zato, ker je neskončna popolnost in dobrot. Ker se torej te čednosti sučejo okrog Boga in zaradi njega, se imenujejo božje čednosti.

Kakor vsako čednost, tako smo tudi božje čednosti prejeli od Boga po milosti. In te čednosti se nam vlijejo v dušo pri sv. krstu, obenem z milostjo božjo. Brez teh čednosti bi človek iz svoje moči ne mogel prav, veselo in stanovitno v Boga verovati, vanj upati in ga ljubiti. — Mnogo je namreč verskih resnic, ki jih naš razum ne pojmi popolnoma; mnogo je v sveti veri skrivnosti, ki presegaajo naš omejeni razum; treba je torej posebne pomoči božje, da svoj razum pokorimo sveti veri. V to nam pomaga čednost vere, ki jo je Bog vlil pri sv. krstu v našo dušo. — Na poti proti večnosti se nam stavijo nasproti mnoge težave, tako da bi človek često ne upal doseči večnega zveličanja. Da kljub vsem težavam trdno in stanovitno upamo, nam pomaga čednost upanja, ki nam jo je Bog vlil v dušo pri svetem krstu. — Mnogokrat nas na svetu zadevajo križi in bridkosti in težave; zdi se nam, kakor bi nas Bog ne ljubil, kakor bi bila pretrda njegova roka; ob takih prilikah se nam zdi pretežko izpolniti ono veliko zapoved: »Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca!« Da pa ga kljub temu srčno in stanovitno ljubimo, v to nam pomaga čednost ljubezni, ki nam jo je vlil v dušo pri sv. krstu.

Kako Gospod Bog te čednosti vliva v našo dušo, nam lepo kaže zgled sv. apostola Pavla, prej nevernega in divjega preganjalca Kristusovega. Bliskoma je zadela njegovo dušo na poti v Damask milost božja, in z njo je veroval. In takoj jame Judom oznanjati Jezusa Kristusa, Sina božjega; on je torej veroval v Sina božjega; oznanjal jim je, da se more le po Jezusu Kristusu dobiti odpuščanje grehov, on je torej upal v Boga. Kako ga je pa ljubil, sam piše v pismu na Rimljane: »Kdo nas bo ločil od ljubezni Kristusove? Ali nadloga, ali stiska, ali lakota, ali nagota, ali nevarnost, ali preganjanje, ali meč? Svest sem si, da ne smrt, ne življenje, ne angeli, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanje, ne prihodnje, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, katera je v Kristusu, Gospodu našem.« (8, 35—39.) Tako je sv. apostol Pavel po božjih čednostih trdno veroval, stanovitno upal in srčno ljubil, ker je s temi čednostmi tudi sam sodeloval.

Verniki! Vsi kristjani imamo po sv. krstu te božje čednosti vlite v svojo dušo. Vsi torej lahko in stanovitno v Boga verujemo, vanj upamo in ga ljubimo, — ako hočemo! Milost in čednost nam je dana, a z njo moramo tudi sodelovati. — Odkod torej ta žalostna prikazen, da je na svetu toliko ljudi, ki v Boga ne verujejo, vanj ne upajo in ga ne ljubijo? Odtod, ker z milostjo

in čednostjo nočejo sodelovati! Kaj čuda, ako potem milost in čednost izgubijo?

Ako kdo nikoli ne gre v cerkev k službi božji, nikoli ne posluša božje besede, nikoli ne prejema sv. zakramentov, nikoli ne moli, vedno čez vero govori in jo sramoti, kako more milost in čednost ostati v njegovi duši? Tak človek po svoji lastni krivdi izgubi sveto vero in jo naravnost od sebe vrže. Nikoli pa še nismo slišali, da bi prišel ob vero človek, ki po veri tudi živi in s to čednostjo sodeluje. — Ako pa kdo vedno greh na greh naklada, nikoli pri Bogu ne išče odpuščanja, nikoli ne pomisli na življenje po smrti, ali je čudno, ako nazadnje izgubi vse upanje in konča svoje prazno življenje na vrvi, v vodi, z revolverjem ali strupom? Nikoli pa še nismo slišali, da bi kristjan, ki je zaupljivo pri Bogu iskal odpuščanja, s samomorom končal svoje življenje in v tem žalostnem dejanju iskal svoje utehe. — Ako kdo nikoli ničesar ne stori iz ljubezni do Boga, si ničesar ne odreče, se nikoli ne zataji, teka le za dobičkom tega sveta, ali je potem čudno, ako nazadnje postane žival brez ljubezni božje, suženj svojih strasti? Nikoli še nismo čuli, da bi kdo izgubil vso ljubezen do Boga, kdor se je stanovitno oziral na popolnost, ljubezen in dobrotljivost božjo. — Ako kdo izgubi te čednosti božje, je sam kriv, ker ni z njimi sodeloval, in takemu po vsi pravici zakličemo s prerokom: »Izrael, tvoja poguba prihaja iz tebe!«

Ker so te čednosti tako dragocene in nam potrebne; ker »brez vere ni mogoče Bogu dopasti« (Hebr. 11, 6); ker brez upanja ni odpuščanja grehov; ker »kdor ne ljubi, ostane v smrti« (I. Jan. 3, 14); ker se te čednosti tako lahko izgubijo, pa brez njih ni večnega življenja, zato moramo skrbeti, da v naši duši ostanejo vedno žive, zato jih moramo pogostokrat obuditi!

Posebno ob nekaterih prilikah smo dolžni obuditi božje čednosti: vero, upanje in ljubezen. Predvsem takrat, kadar smo v sveti veri že dovolj poučeni. Preden se naš razum dovolj razvije, božje čednosti nekako spijo v naši duši, kamor jih je Bog po svoji milosti vlil pri sv. krstu. Kakor hitro pa smo v verskih resnicah dovolj poučeni, moramo začeti tudi sami sodelovati s temi čednostmi, moramo jih obuditi, to se pravi, Bogu moramo zatrditi, da in zakaj v njega verujemo, upamo in ga ljubimo. S tem te čednosti postanejo tudi naša zasluga, začno se kazati v našem življenju in delovanju.

Pa tudi sicer smo dolžni večkrat obuditi te čednosti. Posebno, kadar prejemamo sv. zakramente. Ko pristopiš k sv. obhajilu, obudiš živo vero, ki ti pravi, da je v presv. Zakramentu pričujoč živi Bog Jezus Kristus; obudiš upanje, ki ti daje pogum, da kljub svoji slabosti pristopiš k studencu žive vode; obudiš ljubezen, ki ti rodi prav srčno kesanje nad storjenimi grehi in

srčno hrepenenje po božjem zdravniku. O, kako lepo te čednosti pripravijo dušo za prejem sv. zakramentov in njihovih milosti!

Mnogokrat pa pride peklenški sovražnik in navdaja dušo z izkušnjavami, ki so tem čednostim ravno nasprotni, z izkušnjavami zoper vero, upanje in ljubezen. Človeka se poloti neka malovernost, nezaupnost in hladnost do Boga. Kakor vojak po-grabi za orožje, kadar se bliža sovražnik, tako dober kristjan ob takih izkušnjavah hitro obudi živo vero, trdno upanje, gorečo ljubezen. — Najhujše pa so take izkušnje morda ob smrtni uri, ko ima hudobni sovražnik le še malo časa in zato hiti z vso silo. Obujenje vere, upanja in ljubezni mu bo izbilo vse orožje iz rok. Obudi božje čednosti!

Verniki, zahvalimo Boga za te velike milosti, za te dragocene čednosti, za to krepko orožje! Obudimo božje čednosti prav pogostokrat! Čim večkrat bomo to storili, tem laže nam bo šlo iz srca. Obudimo jih zlasti vsako nedeljo po pridigi prav iskreno in prosimo često Boga, naj nam poživi vero, utrdi upanje in vžge prav srčno ljubezen! Amen.

X.

Štiri poglavitne čednosti.

Vera, upanje in ljubezen so božje čednosti, ki nam jih je Bog vlil v dušo pri sv. krstu. Te čednosti nam pomagajo, da moremo laže natanko verovati vse, kar nam je Bog razodel in nam po katoliški Cerkvi zapoveduje verovati; da moremo trdneje upati, kar nam je Bog obljubil zaradi zasluženja Jezusa Kristusa; ter da moremo Boga ljubiti zavoljo njega samega nad vse, sebe in bližnjega pa zavoljo Boga. Živa vera, trdno upanje in goreča ljubezen pa morajo tudi na naše pravno ali čednostno življenje imeti velik vpliv. Vse drugače živi oni, ki ima živo vero v Boga, ki upa na prihodnje plačilo, ki se boji Boga, najvišjo dobroto, ki jo ljubi, razžaliti, nego pa človek, ki nima ne vere, ne upanja, ne ljubezni. Zato so z božjimi čednostmi v prav tesni zvezi čednosti, ki jih imenujemo *de janske čednosti*, ker delajo naša dejanja Bogu posebno dopadljiva. Izmed teh čednosti navaja katekizem na prvem mestu *poglavitne čednosti*, ki so: modrost, pravičnost, srčnost in zmernost. Imenujejo pa se te kreposti *poglavitne čednosti*, ker obsegajo in urejajo vse druge dejanske čednosti. Brez teh poglavitnih čednosti bi tudi drugih ne bilo.

1. Kaj je *modrost*? Moder je tisti, ki zna vselej izbrati najpripravnejša sredstva, da doseže namen, ki ga hoče ali želi doseči. In ker ima človek svetni in večni namen, zato je tudi modrost svetna in krščanska. Svetna modrost obstoji v tem, da

si zna človek svoje zemeljsko življenje urediti kolikormočno lagodno in ugodno. To je tista modrost, o kateri govori naš Zveličar, ko pravi: »Otroci tega sveta so modrejši v svojem rodu kot otroci luči.« (Luk. 16, 8.) To se pravi, da marsikateri ljudje veliko bolj modro in previdno skrbijo za svoje časno uživanje, nego drugi za svojo večnost. Kako nekateri modro preračunajo svojo kupčijo, svoj dobiček, svojo službo, kadar pa gre za večnost in za dušo, se ne znajo nikamor okreniti. Najbolj prebrisan špekulant je najbolj neroden pri molitvi, službi božji, spovednici, obhajilni mizi. Marsikdo vse vé, kar mu donša denar in dobiček, v verskih in dušnih stvareh pa ga poseka šolski otrok, preprosto deklica, stara ženica zapečkom. In o tej svetovni modrosti govori sv. apostol Jakob: »To namreč ni modrost, ki pride od zgoraj, ampak je pozemeljska, živalska, hudičeva!« (Jak. 3, 15.)

So pa ljudje, ki s to modrostjo ne iščejo le časnega haska, ampak silno modro in pretkano iščejo celo greh. To modrost obsoja Sirahova knjiga: »Izurjenost v hudobiji ni modrost, in izmišljevanje grešnikov ni razumnost; je pa hudobija in v nji gnusoba.« (Sir. 19, 19.) In ta svetna in grešna modrost se hoče povsod kazati, povsod drzno nastopati. Deklica, ki njena čednost ne odtehta mnogo, drzno nastopa, pobožna in čednostna se ji mora umakniti; brezveren špekulant ima vedno odprta usta, veren kmet mora biti za zadnjega; grešnik se imenuje prosvetljenega in inteligentnega, poštenjak je zabit farški podrepnik. To je svetna in grešna modrost.

Krščanska modrost pa je tista čednost, ki nam pomaga spoznavati, kaj nam je storiti v posameznih slučajih, da je naše dejanje Bogu dopadljivo, kakor veli sv. Pavel: »Preiskujte, kaj je dobra, dopadljiva in popolna volja božja!« (Rimlj. 12, 2.) To je prava modrost, ki nam pomaga spoznati in najti prava sredstva, da dosežemo večno življenje. Naš Gospod je vedel, koliko napačne in zapeljive modrosti bo na svetu, zato je dejal svojim apostolom: »Glejte, pošljem vas kot ovce med volkove; bodite torej previdni kot kače, pa preprosti kot golobje!« (Mat. 10, 16.)

Zgodba o modrih in nespametnih devicah vam je itak znana. Modre so vedele, kaj jim je najprej potreba, ako hočejo ponoči iti ženinu naproti, namreč luč; in da ta gori v svetilki, treba olja, zato so vzele seboj olja. Nespametne pa so morda mislile, da jim je ponoči v prvi vrsti potrebna dražestna svilena obleka in lišp in kinč, ko vendar ponoči tega nihče ne vidi; na potrebno olje pa so pri teh skrbih pozabile. In kam jih je privedla njihova posvetna modrost? Ko je ženin prihajal, so šele tekle kupovat olja. Tačas pa je ženin z modrimi devicami, ki so mu svetile, odšel v ženitovanjsko dvorano in jo zapahnil. Daleč prepozno pa so za njim prisopihale zale nespametnice in so golčale pred vratmi: »Gospod, gospod, odpri nam!« Pa se je ženin odznotraj resno oglasil: »Resnično, povem vam, ne poznam vas!«

(Mat. 25.) Tak je konec božje in tak konec svetne modrosti! Ali razumeš, deklič? Ali čuješ, posvetnjak? Ali pojmiš, inteligent? Ali vidiš ta konec, grešnik? Tukaj veljajo prav posebno one znane Zveličarjeve besede: »Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, če pa pogubi svojo dušo!«

Prava krščanska modrost naj urejuje vse naše življenje in dejanja, da bomo srečni. Ta modrost vodi človeka, da dela, kakor bi večno živel na svetu, pa moli, kakor bi jutri umrl. Tako modrega človeka blagruje sv. pismo: »Blagor človeku, kateri modrost najde in ima obilno razumnosti. Nje pridobitev je boljša kakor kupčija s srebrom, njen sad boljši kakor najboljšje in najčistejše zlato. Ona je dražja kakor vse bogastvo, in karkoli si kdo želi, se ne more nji primerjati.« (Preg. 3, 13 sl.)

Za to modrost je treba mnogokrat Boga prositi, kakor veli sv. apostol Jakob: »Ako pa kdo izmed vas potrebuje modrosti, naj jo prosi od Boga, kateri daje vsem obilno in ne oponaša, in mu bo dana.« (Jak. 1, 5.) — To modrost je treba iskati pri izkušenih ljudeh, pri starših, predstojnikih, dušnih pastirjih, kakor uči svetopisemski modrijan: »Moj sin, brez svêta ničesar ne delaj, in po storjenem delu se ne boš kesal!« (Sir. 32, 24.) — Ta modrost se zajema iz verskih poukov v cerkvi, iz dobrih knjig, iz molitve. — Grešnik pa ne bo nikdar moder, saj Sveti Duh sam pravi: »Modrost ne gre v hudobno dušo, tudi ne prebiva v telesu, ki je vdano grehom.« (Modr. 1, 4.) Na drugem mestu pa Gospod tako govori grešnikom: »Pokončal bom modrost modrih in razumnost razumnih bom zavrgel!« (I. Kor. 1, 19.) To se pravi: sama posvetna modrost in inteligentnost pred Bogom ne bo obstala! Brez krščanske modrosti ni nikake čednosti!

2. Druga poglobljena čednost je pravičnost, ki nas nagiblje, da damo vsakemu, kar mu gre in kar smo mu dolžni. Pravičnemu človeku je zvižaja, krivica, goljufija gnusoba, in nikdar ne bo ničesar storil, s čemer bi zadel ob pravice drugega.

Prerok Samuel je bil tako pravičen mož, da je dobil od ljudstva najlepše izpričevalo. Ko se je postaral, je odložil kot sodnik svojo službo, pa je sklical svoje ljudstvo ter mu dejal: »Govorite o meni, ali sem komu krivico ali silo storil? Ali sem iz koga roke darilo vzel? Ga danes zaničujem in vam ga povrnem!« In so odgovorili: »Nisi nam delal ne sile ne krivice, pa tudi nisi iz nikogar roke kaj vzel!« (I. Kralj. 12, 3.)

Tak pravičen človek dá vsakemu, kar mu gre; predvsem Bogu dolžno čast, ljudem pa njihovo pravico po besedah Zveličarjevih: »Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega!« (Mat. 22, 21.) Tak kristjan dá staršem dolžno spoštovanje, ljubezen in pokorščino, podložnikom dolžno skrbnost, poslom zaslužno plačilo, hudobnežem pravično kazen. Skrbno se ogiblje, da ne rani bližnjemu časti, dobrega imena, premoženja; in ako je komu storil slučajno kako krivico, mu vse rad povrne.

Zgled takega pravičnega kristjana je bil angleški kancler Tomaž Mor. Ko je imel med nekim bogatim in nekim revnejšim Angležem razsoditi pravdo, pride bogatin k njemu in mu ponudi veliko vsoto denarja, da bi razsodil njemu v prilog. Plemeniti sodnik nevoljen odkloni dar, rekoč: »Čemu ta dar? Ako je pravica na vaši strani, vam ugodne sodbe ni treba kupiti; ako pa nimate prav, me z vsemi zakladi sveta ne pripravite do tega, da bi odločil vam v korist!« — Pobožni Tobija je s tako vestnostjo čuval to pravičnost, da je svoji ženi, ki mu je prinesla podarjenega kozliča, dejal: »Glejte, da bi kje ne bil ukraden! Dajte ga njegovemu gospodarju nazaj; ker kar je ukradenega, ne smemo ne jesti, ne se dotakniti!« (Tob. 2, 21.)

Brez te pravičnosti ni mogoče redno življenje in urejena človeška družba. Ako nima te pravičnosti vladar nasproti svojim podložnikom, narodi ne morejo biti srečni in zadovoljni. Ako ni te pravičnosti med ljudmi, kako naj obstaja človeška družba? Le močnejši bo gospodar, šibkejši pa samo suženj. Ako ni te pravičnosti, kako naj bo zavarovano človekovo dobro ime, njegova čast, njegovo imetje, njegovo življenje? Brez te pravičnosti so razžaljenja in krivice dnevni dogodki! Zato je dal avstrijski cesar Franc I. napisati nad vhodom svojega dvora pomenljivi napis: »Justitia fundamentum regnorum! Pravičnost je temelj kraljestev!«

Ko bi bila povsod ta pravičnost doma, ki dá Bogu, kar je božjega, in ljudem, kar je njihovega, bi ne bilo nobenega žaljenja božjega, nobenega greha; ne bilo bi potreba nikake policije, nikakih orožniških postaj, ne bilo bi treba graditi vrtov z visokimi ograjami, ne ob travnikih delati plotov, ne ob njivah saditi trnja in kopati čez nedovoljena pota jarkov; ne bilo bi treba dragocenih pravn in iz njih izvirajočega sovraštva in revščine; ne bilo bi treba toliko solzá, ki jih iztiskajo iz staršev oči otroci, sosed sosedu, bližnjik bližnjemu; ne bilo bi treba narodnostnih bojev in sovraštva; ne bilo bi treba krvavih vojská in iz njih tekoče reve, bede, joka in stoka!

Kdaj bo o vseh teh kristjanih veljalo, kar pravi sv. pismo o Janezu Krstniku: »Herod se je bal Janeza, ker je vedel, da je pravičen in svet mož!« (Mark. 6, 20.) Dokler tega ne bo, pa bo svet vedno moral zdihovati pod jarmom krivice, dočim psalmist pravičnim obeta: »Pravični pa bodo zemljo v delež prejeli in bodo zmerom in večno v nji prebivali!« (Ps. 36, 29.)

3. Srčnost je tretja poglobitna čednost, ki nam daje moč, da dobro kljub vsem težavam, ki se nam stavijo na pot, začenjamo in izvršujemo in rajši vse pretrpimo, kakor pa da bi grešili. Kdor hoče res krščansko pravično živeti, vé, da to ne gre brez pogostih težkih bojev. Boriti se treba z zlimi duhovi, ki so v peklu, na zemlji in v človeku samem. Nič ni pretiraval pobožni Job, ko je dejal, da je »vojska človekovo življenje na zemlji«. Gotovo je resnico govoril naš Zveličar, ko je trdil, da

»nebeško kraljestvo silo trpi, in da je bodo le silni nase potegnili.« (Mat. 11, 12.) Kdor hoče v tem boju zmagati in prejeti krono pravice, mora imeti nekoliko srčnosti, kot vojak na bojnih poljanah.

Zgled takega srčnega bojnika je Jezus Kristus sam, ki je moral svoje božje kraljestvo na zemlji ustanoviti v svoji krvi in je posvetiti s svojim križem! Za njim so kazali to srčnost njegovi apostoli, v katerih imenu govori sv. Pavel: »Kdo nas bo ločil od ljubezni Jezusa Kristusa? Ali nadloga ali stiska ali lakota ali nagota ali nevarnost ali preganjanje ali meč? Svest sem si, da ne smrt, ne življenje, ne angeli, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedanje, ne prihodnje, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar nas ne bo mogla ločiti od ljubezni božje, ki je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem!« (Rimlj. 8, 35.) — Zgled take srčnosti so nam vsi sveti mučenci in spoznavalci, ki so vsi pokazali, kako srčno se je treba boriti za večno plačilo in nebeško krono. — Sv. Klemen Dvořak je imel jako mnogo ovir pri razširjanju svojega reda, pa se ni dal oplašiti, ampak je le dejal, da sedaj po teh težavah šele prav spozna božjo roko v svojem delu.

Tako je, verniki! Kdor se boji trnja, naj ne trga rož! Kdor se boji boja, naj ne pričakuje zmage in krone! Tako namreč govori Sirah: »Sin, ko v službo božjo stopiš, pripravi svojo dušo za izkušnjava. Gorje obupljivim srcem, ki Bogu ne verujejo, in zavoljo tega jih on ne obvaruje. Gorje njim, ki so izgubili potrpljenje in zapustili prava pota!« (Sir. 2, 1, 15, 16.) Malosrčni ljudje še niso nikdar kaj velikega dosegli. Življenje brez srčnosti je sama nezadovoljnost in nesreča. Žadeva vas trpljenje, naspotovanje, zaničevanje, zasramovanje, uboštvo, pomanjkanje, nesreča pri otrocih, pri živini, uime na polju in travnikih, bolezni, bridke izkušnje, smrt v družini, žalostna poročila iz vojske! Verniki, ali je brez srčnosti to kako življenje? Revez, kdor ne misli tako, kakor pravi Mozes: »Gospod, vaš Bog, vas izkuša, da bi bilo očitno, ali ga ljubite ali ne iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše!« (V. Moz. 13, 3.)

Ta srčnost je vsakemu kristjanu tako potrebna, da brez nje ne bo mogel nikdar govoriti s sv. Pavlom: »Dober boj sem bojeval, tek dokončal, vero ohranil, in sedaj mi je pripravljena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik, tisti dan!« (II. Tim. 1, 8.) Lahko je biti pobožen, kadar pobožnost prinaša dobiček in čast, a pobožen biti takrat, kadar te zaradi tega vse zaničuje, to je krščanska srčnost! Lahko je biti potrpežljiv, kadar nimaš ničesar trpeti, a potrpežljiv biti takrat, kadar trpljenje kar pada nate drugo za drugim, to je krščanska srčnost! Lahko je biti krotak, kadar ti nihče ne stori žalega, a biti krotak, kadar te vse pika, to je krščanska srčnost! Lahko je biti Bogu vdan, kadar te Bog obsiplje s samimi dobrotami, a ostati Bogu zvest, kadar te obiskuje z bridkostmi, to je

krščanska srčnost! Lahko je biti čist in nedolžen, kadar ni nobene izkušnje, a ostati brezmadežen v najhujših izkušnjah, to je krščanska srčnost! In k tej srčnosti spodbuja sv. Pavel, rekoč: »Kdor se ni po postavi bojeval, ni kronan.« (II. Tim. 2, 5.)

4. Še o četrti poglavitni čednosti naj nekoliko izpregovorim, ki je z m e r n o s t. Ta čednost nam pomaga, da krotimo vsako nedovoljeno, zlasti vsako čutno ali nečisto nagnjenje, to pa, kar je dovoljeno, le zmerno uživamo. In k tej čednosti nas tako krepko pozivlje sv. apostol Peter: »Zdržite se mesenih želj, katere se vojskujejo zoper dušo!« (I. Petr. 2, 11.) Kdor nima te čednosti, bo kmalu postal in mora postati suženj svojih strasti, ki so tako močne! Postal bo suženj jedi in pijače, suženj nečistega poželenja, suženj bogastva in denarja, suženj vseh poglavitnih in drugih grehov!

Apostoli so bili začetkom svojega občevanja z Zveličarjem še jako vdani napačnim strastem. Ko je nekoč Gospod prišel v Samarijo in prosil prenočišča, so mu ga meščani odrekli. Nad tem sta se Janez in Jakob tako razjarila, da sta polna svete jeze dejala: »Gospod, ali hočeš, da ogenj iz nebes pokličeva, da jih požre?« Jezus pa jima pravi: »Ne vesta, čigavega duha sta; Sin človekov ni prišel, da bi duše pogubljal, ampak da bi jih zveličal!« (Luk. 9, 54.) S tem je Zveličar pokazal, da treba vsako neredno strast krotiti, drugače strast kroti človeka.

Ako človek svojega poželenja in svojih strasti ne kroti, bo poželenje in strast nad njim gospodovala, in postal bo podoben živali bolj kakor pa človeku in izgubil bo pravico do lepega imena kristjan! — Pa tudi v dobrem je potrebna neka zmernost! Darežljiv biti je čednost; ako pa ni zraven zmernosti, se iz darežljivosti lahko razvije zapravljivost. Varčnost je čednost, ako pa je ne urejuje zmernost, se iz nje lahko izcimi lakomnost. Prijaznost je lepa, ako pa ni okrašena z zmernostjo, se lahko izprevrže v preveliko zaupljivost in mesenost. Pobožnost je zveličavna čednost, ako pa je ne vodi zmernost, lahko iz nje postane delamrznost in pobožnjaštvo! Zmernost nas uči srednje poti, ki je najboljša pot!

Verniki, to so prekrasne čednosti, ki urejujejo naše življenje in ga delajo Bogu tako dopadljivega. Treba pa se je zanje truditi in zanje mnogo moliti. In potem bo dal Gospod dobrega duha vsem, ki ga prosijo. Amen.

Nagovori za mladino.

18. O Jezusovi ponižnosti v najsvetejšem zakramentu.¹

Oče pride s svojo petletno hčerko v cerkev. Veselo gleda deklica po hiši božji. Marsikaj ji je novo. Najbolj se pa začudi, ko zagleda lučico pred velikim oltarjem. »Čemu pa gori lučka pri belem dnevu?« radovedno vpraša. Oče odgovori: »To pomeni, da prebiva Jezus v cerkvi, in sicer za malimi zlatimi vratmi, ki jih vidiš na oltarju.« »Oh, kako rada bi videla Jezusa« — vzdihne pridna deklica. »Jezusa ne moreš videti; glej, vrata so zaklenjena, vrh tega pa biva Jezus skrit v podobi kruha« — jo pouči oče. »Ali vendar, jaz bi rada videla Jezusa« — govori dobri otrok. — Isti Jezus, preljubi otroci, po katerem je koprnelo srce majhne deklice, je danes ves dan izpostavljen v češčenju. Ne le eno lučko, temveč veliko jih vidite na oltarju in vse nam kličejo: V veliki hostiji, v oni visoki, zlati posodi na sredi — v monštranci — resnično živi dobri Jezus, naš Bog in naš Odrešenik. O neskončno božje ponižanje v zakramentu presvetega Rešnjega Telesa! O tem želim nekoliko izpregovoriti.

Ko je bil Jezus krščen, se je z nebes zaslišal glas: »Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam svoje dopadenje.« (Mat. 3, 17.) Kdo je tako govoril? Nebeški Oče se je oglasil, ljubi otroci, in je pričal, da je Jezus njegov Sin — torej božji Sin in zato tudi pravi Bog. Iz katekizma namreč vemo: »Vsaka božja oseba je pravi Bog; Oče je pravi Bog, Sin je pravi Bog, Sveti Duh je pravi Bog«. In vendar se pri Jezusu nazunaj ni poznalo, da je Sin božji in pravi Bog. Bil je ravnotak, kakršni smo mi. Imel je glavo, roke, noge — imel je telo in dušo, bil je človek. »Postal je človeku enak in bil po podobi izkazan kot človek« (Fil. 2, 7), govori sv. Pavel. Toda ne samo človek! Bog Oče je rekel: »Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam svoje dopadenje.« Da, Jezus je Bog in človek skupaj. In da je Bog, je popolnoma skril v človeka. O veliko ponižanje božjega Sina! — A še bolj kot v Palestini, se ponižuje Jezus v zakramentu sv. Rešnjega Telesa. Tamkaj v oni srečni deželi se je kazal kot človeka in je skril, da je vsemogočni Bog. Tu v sveti hostiji se je pa popolnoma skril. V monštranci ne vidimo nejkove božje lepote, ne vidimo ga tudi kot človeka. Kar so nekdaj videli v Sveti deželi, še to nam je prikrito; prikrite so nam njegove mile oči, prikrit njegov lep obraz, prikrite njegove radodarne roke, kratko: mi vi-

¹ Za celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa ali sploh za evharistične pobožnosti.

dimo samo belo hostijo. Vendar mi vemo, da v tej hostiji resnično živi in biva dobri Jezus — tisti Jezus, ki je bil rojen v Betlehemu, ki je zrastel v Nazaretu, sploh: ki je živel v Palestini, kjer je učil, delal čudeže, za nas trpel in umrl ter sedaj kraljuje v nebesih. To nas uči sveta vera, to so tisti nauki, katere vam oznanjujem v cerkvi in v šoli. Resnični so ti nauki — božji so. A kar Bog reče, je zmeraj res — je neskončno resnično. Dà, v sveti hostiji, preljubi otroci, biva živi Jezus, tako velik in tako lep, kakor je v nebesih. Naše oči vidijo le kruh, a to ni kruh, temveč le podobno kruhu — je podoba kruha, pod katero počiva Stvarnik nebes in zemlje, naš Gospod in naš kralj. Zato moramo pred vsako posvečeno hostijo poklekniti in vzdihniti s sv. Tomažem: »Moj Gospod in moj Bog.« (Jan. 20, 28.) Z drugo besedo: Zakramentu svetega Rešnjega Telesa moramo izkazovati najvišjo čast, to je, moramo ga moliti — uči katekizem. Kako zelo se Jezus ponižuje v najsvetejšem zakramentu!

Meseca decembra leta 1892. je duhovnik na Kitajskem v neki družini krstil vse razen najmlajše hčerke, Klare po imenu. Poučeval je sicer tudi njo v krščanskem nauku; krstiti je ni mogel, ker Klara ni hotela verjeti, da je Jezus pričujoč v svetem Rešnjem Telesu — v sveti hostiji. — Nekega dne gre deklica k sveti maši. Ko je gospod končal najsvetejšo daritev, pristopi deklica k oltarju in pogleduje semintja, kakor bi nekaj izgubila. Duhovnik ji reče: »Kaj pa iščeš na oltarju?« »Rada bi videla ono lepo dete, katero ste držali med sveto mašo v svoji roki« — odgovori deklica. Gospod jo razume, pelje v zakristijo in reče: »Ljuba Klara! Meni nisi hotela verjeti, da biva Jezus v sveti hostiji, danes pa si ga videla sama, zakaj ono dete, katero si opazila na oltarju, je bil Jezus, ki se skriva pod podobo kruha.« Deklica se milo zjoče in pravi: »Verujem, da je Jezus res pričujoč v zakramentu svetega Rešnjega Telesa.« Kmalu nato je vsa vesela in srečna sprejela sveti krst.

Na čudežen način, dragi otroci, je Jezus pokazal tej deklici, da res živi v najsvetejšem zakramentu. Mi ne zahtevamo kaj takega od Jezusa; tudi ne potrebujemo, da bi ga videli v sveti hostiji, saj trdno verujemo v njegovo pričujočnost v tem zakramentu. Tako nas uči krščanski nauk, oni nauk, ki je od Jezusa samega; zato je resnično vse, tudi res, kar ste se učili o zakramentu svetega Rešnjega Telesa. »To je moje telo — to je moja kri« (Mat. 26, 26. 28) — je govoril Jezus, ki je vse-mogočen; in res je tako in nič drugače. Dà, v posvečeni hostiji živi osebno Jezus kot Bog in človek skupaj; tako velik in lep je, kakor v nebesih. Nešteti angeli ga neprestano obdajajo, časte in molijo. In mi ga ne bi ljubili in molili! Le pomislite, s kolikim veseljem so se otroci zbirali okrog Jezusa v Sveti deželi! S kolikim navdušenjem so ga pozdravljali na cvetno nedeljo! Ti dobri otroci naj bodo vam v zgled. Kakor oni, tako lepo pozdravljajte tudi vi milega Jezusa, pričujočega v zakramentu lju-

bezni. Dobro si zapomnite to-le: Jezus je v cerkvi. Kadar greš mimo cerkve, se odkrij, deček, prekrižaj, deklica! Ko stopiš v cerkev ali jo zapustiš, poklekni na eno koleno. V cerkvi se obnašaj dostojno: ne šepetaj, ne suvaj drugih, moli zbrano. Tako boš pokazal, da veš, kdo prebiva v tabernakeljnu, da v cerkvi noč in dan stanuje tvoj Bog in Gospod. Počasti ga s tem, da pobožno vzdihneš, kadar si v cerkvi ali greš mimo nje: »Češčen in zahvaljen bodi vsak čas presveti božji zakrament!« Amen.

P. Arhangelj Appej, katehet.

19. O ljubezni do staršev.

Živel je oče, ki je pristrčno ljubil svojo hčerko. Pa deklica hudo zboli. Skrbni oče poizkusi vse, da bi ozdravela. Ali vse nič ne pomaga. Deklica je bila zmeraj slabša in vse je kazalo, da bo kmalu umrla. Oče je bil silno žalosten. Poizkusi še zadnjo pomoč. Poln zaupanja hiti k milemu Jezusu in ga prosi, naj se usmili njegove uboge, bolne hčerke. Jezus ga usliši in gre na njegov dom. Medtem je deklica že umrla. Oče bridko zajoka. Jezus ga potolaži, stopi v hišo k mrtvi deklici, jo prime za roko in reče: »Deklica, vstani!« In glejte, deklica oživi. Pristrčno jo objame žalostna mati, oveseli se potrti oče. Ta deklica je bila dvanajstletna Jajrova hčerka. — Kakor ta oče svojo hčerko, enako ljubijo tudi vas vaši dobri starši. In vi bi jih ne ljubili? Vsak otrok je dolžan ljubiti svoje starše.

Ljubi otroci! Kdor vam kaj podari, ga imate radi, in čim več dobite od katerega, tem bolj ga ljubite. Kdo pa vam je dal za Bogom največ? Ali ne vaši starši? Le pomislite, koliko truda so imeli z vami mati: kolikokrat so vas pestovali, zibali in ponoči vstajali. Mati so vas učili hoditi, jesti in moliti. In česa niso storili oče za vas? Težko so morali delati, zgodaj vstajati, sebi so morali marsikaj odreči, da vam ni zmanjkalo, kar ste potrebovali. Tako sta tedaj oče in mati skrbela za vas. In sedaj? Vprašam le: kdo vam daje vsakdanjo hrano? Kdo vam kupuje obleko in čevlje? Od katerega imate šolske stvari? Po velikí večini ste vse dobili od svojih staršev. Pa še več! Kako skrbijo za vas oče in mati, da bi se kaj naučili in lahko živeli; kolikokrat vas opominjajo, da bi se poboljšali, in kolikokrat molijo za vas! Zares, veliko dobrega ste prejeli iz rok svojih dragih staršev in sprejemate še slehern dan. Zato tebi, ljubi moj otrok, prav posebno veljajo besede sv. Pavla: »Kaj imaš, česar bi ne bil prejel?« (I. Kor. 4, 7.) Vse, skoraj vse, kar imaš, je dar tvojih skrbnih roditeljev. Ti so tvoji največji dobrotniki na zemlji, prvi dobrotniki za Bogom. Razen Boga tebi ni nihče toliko dobrot izkazal, kot ravno tvoji starši. Prej sem pa rekel, da moramo

tiste, ki nam kaj podare, ljubiti in tem rajši imeti, čim več nam dajo. Dragi otroci! Starši so vam za Bogom največ podelili, zato morate tudi nje za Bogom najbolj ljubiti. To dolžnost nam je tudi Bog sam razodel. Na gori Sinaj je med drugim rekel: »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.« Tako se glasi četrta božja zapoved in veleva, kakor vemo iz katekizma, da moramo »izkazovati staršem spoštovanje, ljubezen in pokorščino«. In koliko otrok je že natanko izpolnjevalo to zapoved! Koliko dečkov in deklic je sijajno pokazalo svoje ljubeče srce do dragega očeta in ljube matere! A čemu govorim o teh? Morda jih vi ne ljubite? Oh, kdo nima rad svoje matere — svojega očeta! Najrajši ima oba na svetu. Ali res? Smem li verjeti otrokom, ki pravijo, da ljubijo svoje starše, da jih tudi v resnici imajo radi? — Preljubi otroci! Pomislite, kako ubogate starše? Kako se učite? Kako se obnašate? Kako pomagate doma? Ali niso morda vaši starši večkrat jezni in žalostni radi vas? Dã, velikokrat jih marsikdo razzali! Jih tak otrok ljubi? Ne; v nepokornem in trmoglavem otroku ni ljubezni. Zato ni dovolj reči: Jaz ljubim svoje starše, temveč dober otrok pokaže tudi v dejanju ljubezen do njih. In kako se to godi, vam hočem pojasniti v naslednjem. Le poslušajte! — Živel je oče z imenom Jožef. Imel je več otrok. Vsi so bili ubogljivi in pridni. Veselje so delali očetu. Prav posebno pa so očetu pokazali svojo vdanost, ko je več tednov ležal bolan. Bilo je ravno na novega leta dan. Oče se čuti ta dan zdravega, zato vstane. »Kje neki so danes moji otroci? Vsako leto so prihajali ta dan k moji postelji in mi voščili srečno novo leto. Ali so letos pozabili name?« Tako premišljuje oče in stopi v drugo sobo. In kaj vidi tu? Otroci kleče in molijo. Oče sliši besede: »Ljubi Bog, daj zdravje našemu dobremu očetu, da nastopi z veseljem novo leto!« Oče ves vesel objame svoje otroke in reče: »Ljubi Bog vas je uslišal. Popolnoma sem zdrav.« Nato poklekne še oče in zahvali Boga, da ga je ozdravil in mu podelil tako dobre in pobožne otroke. — Ti otroci so prav ljubili svoje starše. Po njih zgledu tudi vi ubogajte očeta in mater, delajte jim veselje, radi se učite, pomagajte jim zlasti še, kadar bodo obnemogli, molite in darujte zanje sv. obhajilo. Tako boste pokazali v dejanju ljubezen do svojih staršev — prav jih boste ljubili. In izpolnila se bo nad vami obljuba, katero je Bog dal otrokom, ki izvršujejo ono, kar jim ukazuje v četrti božji zapovedi. Katekizem govori: »Otrokom, ki spoštujejo očeta in mater, je Bog obljubil v tem življenju svoje varstvo in svoj blagoslov, v drugem pa večno zveličanje.«

Preden končam, te vprašam: Otrok moj! kakšen si bil do sedaj do svojega očeta? Kakšen do svoje matere? Si li tak, da morem reči o tebi, da prav ljubiš svoje starše? — In v prihodnje, kako hočeš živeti? — Danes obljubi iznova tu pred vsevednim Bogom, da hočeš vedno ubogati, rad se učiti, lepo se

obnašati in moliti — torej zares ljubiti svoje starše. Na ta način boš podoben najpridnejšemu otroku, ki je kdaj živel na zemlji, milemu Jezusčku v Nazaretu, ki je prav ljubil svojo mater Devico Marijo in svojega rednika sv. Jožefa. Amen.

P. Arhangelj Appej, katehet.

Pogled na slovstvo.

Iz moje celice. Pesmi M. Elizabete O. S. Urs. Ljubljana, 1916. Založil uršulinski samostan. Natisnila Kat. tiskarna. Cena vez. knjigi 3 K 80 v., broš. 2 K 20 v.

Nedaleč vsaksebi po času in prostoru sta pesnila Homer in David, prvi pod vplivom krepkega, mladega, bujnega grškega genija, drugi pod vplivom Sv. Duha. A zakaj je imel in ima Homer tako mnogo in David razmeroma tako malo posnemalcev?

Nedavno sem naletel na opazko nekega naših ocenjevalcev, da je tako težka verska lirična pesem. Po majhnem številu teh pesnitev in takih pesnikov soditi, mora biti dejansko res težka. Tudi sama na sebi? Vsaj prelahka ni. Zakaj? Zato, ker nam je vsled naše čutne narave čutna lepota vse bolj domača, kar sama se ponuja in maha v oči. Radi tega se pesniku ni treba kaj posebno truditi, da zazre in gleda to lepoto, in lahko dobi ta lepota v njegovi duši pesniški odmev, ki se zlije v pesem. Ali vse drugače je z nadčutno lepoto in posebno z lepoto, ki nam jo razkrivajo naše verske resnice. Tu se je treba poglobiti z duhom kar le mogoče do dna teh resnic, te lepote. In ko je pesnik enkrat to lepoto res zazrl, mu je treba narediti most med nadčutnim svetom in našim čutno-umstvenim spoznavanjem in to lepoto slikati z živimi konkretnimi izrazi. A to-le ni lahko, se ne posreči vsakemu.

Kar smo imeli pri nas doslej uglednejših pesnikov, ki so se tupaťam bavili i z verskimi motivi, so izvečine za take pesmi le bolj umstveno razmotrivali estetično lepo plat naših verskih resnic, a niso zadosti te lepote s srcem okušali. Vse veseleje in slaje so jim pele strune ob svetnih motivih. M. Elizabeta pa je ubrala drugo pot. Najprej sploh ne mara opevati zgolj zemeljske lepote, ne da bi jo bila postavila »sub specie aeterni«. Tako izključno je posvetila svoj pesniški dar edino le Bogu, da pravi:

Naj moje lire zemlja ne oskruni,
naj strun se ne dotakne svetni prah,
doné naj le za te, Neskončni, Sveti!

Tudi se ni hotela poglobiti v nadnaravno lepoto samo z duhom, marveč pred vsem — s srcem. Njena pesem ni izraz platoničnega estetičnega razmotrivanja nadnaravnih lepôt, marveč žuboreč vrec, ki je privrel naravnost iz živega vročega srca. M. Elizabeta ni teh

resnic samo od zunaj estetično motrila, marveč si jih je vsadila v srce in okušala njih »splendor veri« in njih slad. Z meditacijo, s pravo, z resno, z asketično meditacijo, ne z zgolj intelektualno, so vsrkavala čuvstva njenega srca lepoto nadnaravnih resnic, lepoto Jezusa v sv. evharistiji, lepoto Brezmadežne, lepoto duše v žaru Jezusovih milosti, sploh lepoto stvari, vkolikor jih obliva luč, ki sije na našo naravo iz nadnarave. M. Elizabeta je to, kar opeva, ne samo razmotrivala, marveč doživela, in ta doživeltja siplje z melodičnim jezikom na svojo liro in z lire v naša srca. Da, M. Elizabetine pesmi ugajajo splošno, to pa zato, ker prihajajo s srčnih strun in udarjajo na sorodne strune vsakega krščanskega srca.

Vrhutega je izbrala M. Elizabeta tako srečno najkrasnejših biserov iz bogastva sv. evharistije in Brezmadežne, da njene pesmi ugajajo celo tedaj, kadar bi se dalo tupatam pesniški tehniki, logičnemu razvoju misli, zaokroženosti predmeta morda včasih to ali ono oponenti. Je že tako: duša je »naturaliter christiana«, in najgloblje je jo prepoji verska ideja.

Na prvih 56 straneh blesti »V svitu večne luči« — 27 pesmi, kojih predmet je posebno Jezus v tabernaklju,

kjer v svitu večne luči, v zlati ječi
Srce sameva eno, ljubi, moli;

in pa tista »deviška jutra«, tisti »najlepši trenutki«, ko

srce je ciborij, v njem Jezus počiva,
pred njim kerubini svoj sanktus pojó.

Ob koncu te prve zbirke pa splete pesnica svojemu božjemu ženinu sonetni »Venec« (str. 57—71), kjer pripoveduje sveti roman — sit venia! — svoje ljubezni do Jezusa.

Za temi se vrsti zbirka »Rosa mystica« (str. 75—98), v kateri slika z živimi barvami lepoto nebeške Matere in izraža v slikovitem jeziku svojo ljubezen do nje. Kako ljubko in krepko hkrati zadoni n. pr. takoj prvi akord:

O, da imela bi hribe zlata,
krono izkujem Kraljici srca,
tebi, Marija!

»Med limbarji« (str. 99—124) prepeva zopet svojemu Jezusu, svojemu »idealu«, ki je

ves lep še v rubinih krvi,
ves lep, ko na križu visi.

Potem jo očara zdaj nedolžna prvoobhajanka, zdaj mlada redovnica »neveta«, ki se s svetimi obljubami zaroča s svojim božjim ženinom, zdaj sv. Rešnjega Telesa dan itd. A iz vseh teh pesmi veje vonj lilij in se bleskeče njih sveža belina.

Zadnji del nosi ime »Kjer mirte cveto« (str. 125—163). Prav posebno te so res pesmi »iz celice«, čuvstva srca, ki se je v odpovedi posvetilo Kristusu.

Le v odpovedi je sreča,
žrtev dušo poveljica.

In kakor bi hotela pojiti srce iznova s krepilno pijačo odpovedi, si naslika še enkrat domačo hišo z dehtečim vrtom in z mamico za nageljni, si pripoveduje, kako jo je Jezus zasnubil in povedel iz sveta v celico, čuvstvuje ob melodiji domačih zvonov ob materini smrti, ob očetovem grobu, ob vsem, kar je zapustila, ko se je posvetila Jezusu.

O, tudi odpoved je tako poetiška!

M. Elizabeti izzvené strune v dvoje prošenj. Prva je, ko ji bodo grob izkopali,

da bi ob cerkvi grob mi izbrali,
blizu oltarja najslaje se spi.

Druga pa, da ji Bog odvzame liro, če bi kdaj pela za svet in ne za Boga.

Raztrgaj strune, v moj jih vrzi grob,
molče naj z mano do vstajenja dne!
Takrat, Gospod, zapojem zopet spev,
takrat uberem strune v slavo tvojo...

»Zakaj pa je pri nas, dočim imamo odrešenje že skoro dva tisoč let, ravno poezija še vedno 'irredenta', neodrešena,« smo včasih tožili. M. Elizabeta nam je pokazala, da je i odrešena poezija za v salone. Srečni pesnici pa želimo mnogo tekmecev in posnemalcev.

Dr. Anton Zdešar, C. M.

Kresalo duhov. Roman iz irskega življenja. Angleški spisal P. A. Sheehan. Prevel Davorin Ciuha. Str. 456. Ljubljana, 1917. Založila Katoliška bukvarna. Natisnila Katoliška tiskarna. Cena K 3·80. vez. K 5·50.

Roman je krasno delo znanega irskega pisatelja P. A. Sheehana. Ne odlikuje se samo po lepi, ampak tudi po prav poučni vsebini. Junak romana, gospod Maxwell, akademično izobražen veleposestnik, zapusti po Tolstojevem zgledu bogastvo in udobno življenje, gre med irske kmete, proučava njih bedni položaj in jim z vsemi mogočimi sredstvi pomaga k ugodnejšemu življenju. Plačilo mu je »pogled na vasico, v kateri je osrečil prebivalce in ki so mu vdani v velikem spoštovanju in hvaležnosti«, zadovoljen je, »ko vidi, kako sede delavci ob praznikih pred svojimi hišicami, kako se srečne matere igrajo s svojimi otroki«. Prevod je v vsakem oziru dovršen.

R.